

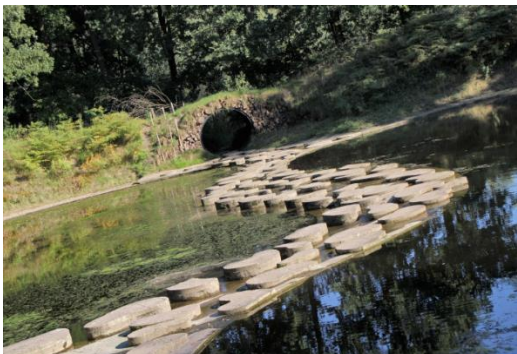

**PROGRAMMA-
BEGROTING 2022**

EN

**MEERJAREN-
PERSPECTIEF
2023 - 2025**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Aanbieding	3
Leeswijzer	5
Financieel- en beleidskader	6
Centrale thema's	11
0. Bestuur en ondersteuning	13
1. Veiligheid	20
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	23
3. Economie	25
4. Onderwijs	29
5. Sport, cultuur en recreatie	32
6. Sociaal Domein	36
7. Volksgezondheid en milieu	43
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	47
Paragraaf Lokale heffingen	50
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	54
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	60
Paragraaf Financiering	64
Paragraaf Bedrijfsvoering	69
Paragraaf Verbonden partijen	73
Paragraaf Grondbeleid	80
Financiële begroting per taakveld	83
Totaaloverzicht baten en lasten per programma	91
Financiële uitgangspunten	95
Overzicht en toelichting incidentele baten en lasten	96
Bijlage 1 Reserves en voorzieningen	97
Bijlage 2 Geprognosticeerde balans	100
Bijlage 3 Algemene dekkingsmiddelen	101
Bijlage 4 Gemeentefonds	102
Bijlage 5 Interbestuurlijk toezicht	104
Bijlage 6 Portefeuillehouders verdeling	107
Bijlage 7 Afkortingenlijst	108

Aanbieding

Aan de leden van de gemeenteraad,

In deze begroting leest u op welke wijze wij verder werken aan het algeheel herstel van de gemeente Haaksbergen. In 2020 zijn we de weg van het financieel herstel ingeslagen, waarna met de programmabegroting 2021-2024 hard is gewerkt om de ingeslagen weg voort te zetten. Op organisatorisch en financieel vlak zijn grote stappen gezet richting het doel: "de basis op orde". Met de nu voorliggende begroting willen we deze lijn verder doortrekken. Het accent komt daarbij meer te liggen op de uitvoering en realisatie van doelen en projecten.

Naast financieel herstel willen wij werken aan herstel van het vertrouwen van onze inwoners in de gemeente en het verbeteren van de verbinding met onze samenleving. Centraal in deze aanpak staat het programma "Haaksbergen Ster(ke) in ontwikkeling", waarin het financiële spoor en het bestuurlijk-organisatorische spoor samenkomen.

Het vertrekpunt voor de programmabegroting 2022 en het meerjarenperspectief 2023-2025 is de kadernota 2022.

Wat betreft het financiële spoor kunnen wij u mededelen dat de begroting voor wat betreft de jaarschijf 2022 sluit met een positief resultaat van € 18.000. In het meerjarenperspectief laat de begroting vanaf 2023 een negatief saldo zien, welke oploopt van € 710.000 in 2023 naar € 1.122.000 in 2025. De herverdeling van het gemeentefonds kan hier een positief effect hebben. Op basis van de huidige kennis verwachten wij dat de gemeente Haaksbergen bij deze herverdeling voordeelgemeente is. We blijven jaarlijks € 1.000.000 reserveren.

In 2022 blijven wij de organisatie verder versterken om de continuïteit en kwaliteit beter te waarborgen en de externe inhuur verder terug te dringen. Op bestuurlijk-organisatorisch vlak hebben we in 2021 een aantal belangrijke besluiten genomen, die een nadere uitwerking in 2022 vragen. Centraal daarin staat de businesscase Bedrijfsvoering, waarbij onderzocht is of uitplaatsing van de bedrijfsvoering naar de gemeente Hengelo tot de mogelijkheden behoort. De door de gemeente Hengelo gedane aanbieding bleek voor ons financieel niet haalbaar. Samenwerking op het terrein van de Informatie Technologie/Infra (IT/infra) bleek wel mogelijk. Ondanks dat de gemeente Haaksbergen zich bewust is van het grote beslag dat deze keuze op onze middelen legt, heeft u besloten om voor de IT/infra aan te sluiten bij de al bestaande samenwerking tussen de gemeenten Hengelo, Oldenzaal en de SWB. Voor het informatiemanagement (IM) hebben wij besloten nader onderzoek te verrichten naar de mogelijkheden dit te versterken, waarbij wij alle opties verkennen (zelf doen, samendoen of uitbesteden).

Naast het programma "Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling" hebben we nog twee thema's benoemd, die in de periode 2022-2025 centraal staan. Dit betreffen participatie en duurzaamheid. Met deze brief willen wij u naast genoemde thema's op de hoogte stellen van de belangrijke en opvallende zaken uit de diverse begrotingsprogramma's.

Op 16 maart 2022 staan de gemeenteraadsverkiezingen op het programma. Wij realiseren ons dat op basis van de verkiezingen andere accenten kunnen worden gelegd, die verwerkt zullen worden in de Kadernota 2023, maar mogelijk ook invloed kunnen hebben op de lopende begroting 2022.

In 2022 is actualisering van het meerjarig veiligheidsplan aan de orde, waarbij inwoners en belanghebbenden nadrukkelijk worden betrokken.

Daarnaast willen we een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs opstellen. Naast een toekomstvisie op het onderwijs in de gemeente Haaksbergen, blijkt hieruit ook welke investeringen in schoolgebouwen noodzakelijk zijn.

Overeenkomstig het besluit over de Kadernota 2022 hebben we de voorzieningendiscussie uit de jaarschijf 2022 gehaald. Voor het meerjarenperspectief 2023-2025 handhaven we hiervoor een taakstelling in de begroting. In vervolg op de behandeling van het procesvoorstel hebben we verdere stappen gezet in de voorbereiding van deze discussie.

Voor wat betreft het sociaal domein gaan we voort op de ingeslagen weg. Voor de dienstverlening van Noaberpoort betekent dit het verbeteren van de werkprocessen, onder meer door verdere digitalisering. De managementinformatie verbeteren we door het dashboard door te ontwikkelen. Ook zoeken we naar meer samenwerking en afstemming met onze externe verwijzers, zoals de huisartsen, met als doel te komen tot meer integrale, meer efficiënte en meer afgestemde inzet van Jeugdhulp. Inmiddels zijn we gestart met de voorbereiding van het beleidsplan sociaal domein, waarbij de stakeholders nadrukkelijk worden betrokken.

In 2022 willen we de overdracht van laatste gereserveerde kavels binnen fase 1 van bedrijventerrein Stepelerveld afronden om vervolgens te starten met de ontwikkeling van fase 2. Tegelijkertijd streven we verduurzaming van dit bedrijventerrein na.

In het kader van bouwen-bouwen-bouwen zijn we volop bezig met het opstellen van een Woonvisie, waarin we zowel de vraag- als aanbodzijde toelichten en belanghebbenden en inwoners worden betrokken. Zo is er al een woonbehoefteonderzoek uitgevoerd, waarmee we in kaart brengen aan welke woningen nu en in de toekomst behoefte is. Daarbij geven wij aan hoe wij kunnen komen tot een aantrekkelijke woonomgeving en een flexibel en duurzaam woningaanbod.

Op 1 januari 2022 zou de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking treden. Dit is echter voorlopig uitgesteld tot 1 juli 2022. Dit geeft het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en uitvoeringsorganisaties meer ruimte om de implementatie van de wet op een zorgvuldige en verantwoorde wijze af te ronden. Wij moeten nog veel werk verzetten en we hebben deze extra tijd nodig om de Omgevingswet tijdig in te kunnen voeren.

In 2021 keek de provincie over onze schouder mee in het kader van preventief toezicht. Gelet op het feit dat wij er voor het tweede achtereenvolgende jaar in geslaagd zijn de eerste jaarschijf van de begroting sluitend te krijgen, verwachten wij dat de provincie het preventief toezicht opheft. Dit betekent echter niet dat we "de teugels laten vieren". Met beperkte middelen hebben wij het een en ander weten te realiseren, waar we de komende jaren profijt van ondervinden. Lag in 2020 en 2021 de nadruk op intern herstel, in 2022 richt de focus zich meer naar buiten. We denken voorzichtig een link met de Toekomstvisie Haaksbergen 2030 te kunnen leggen en een start te kunnen maken met trajecten met de samenleving op het gebied van duurzaamheid, wonen en veiligheid.

Het college van burgemeester en wethouders,

Rob Welten
Louis Koopman
Antoon Peppelman
Jan-Herman Scholten

Leeswijzer

In het kader van het verbeteren van de P&C cyclus, onderdeel van "Haaksbergen ster(ke) in ontwikkeling", hebben wij in de begroting een aantal wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van de begroting 2021. Dit met als doel de leesbaarheid en informatiewaarde van de begroting te verbeteren. Het betreffen de volgende wijzigingen:

- Een aantal belangrijke beleidsthema's raken meerdere programma's. Daarom is er een apart hoofdstuk "Centrale thema's" opgenomen waarin dit aan bod komt.
- De mutaties ten opzichte van de kadernota lichten wij toe in het hoofdstuk "Financieel- en beleidskader". Onderdeel hiervan zijn ook een aantal aanvullende keuzes ten opzichte van de kadernota 2022.
- In de paragrafen is gestreefd naar een zo beknopt mogelijke formulering van "Wat willen we bereiken" en "Wat doen we". Binnen programma 6 Sociaal Domein is een aantal doelen bij verschillende taakvelden gelijk. Om herhaling te voorkomen zijn deze doelen onder één taakveld opgenomen.
- De belangrijkste financiële ontwikkelingen per taakveld zijn opgenomen in een apart hoofdstuk: "Financiële ontwikkelingen per taakveld".

Voor een aantal indicatoren heeft de raad nog geen norm vastgesteld. Deze zijn aangegeven met het *-teken. Aan het thema "normering van prestatie-indicatoren" wordt binnen het programma "Haaksbergen Ster(ke) in ontwikkeling" aandacht geschonken.

Door afrondingsverschillen kunnen de totaalstellingen in de financiële tabellen kleine afwijkingen vertonen.

Financieel- en beleidskader

In dit hoofdstuk worden de financiële beleidskaders uitgewerkt. Ook is een overzicht toegevoegd met alle mutaties ten opzichte van de kadernota 2022.

Centrale thema's

In dit hoofdstuk zijn een aantal belangrijke thema's opgenomen die meerdere programma's raken.

Programma's

Ieder programma is in een apart hoofdstuk opgenomen. Per programma zijn de belangrijkste doelen per taakveld geformuleerd en wordt ingegaan op hoe wij deze doelen willen realiseren. Daarnaast zijn per taakveld meerjarig de begrote middelen opgenomen.

Paragrafen

De verplichte paragrafen zijn in aparte hoofdstukken opgenomen.

Financiële begroting per taakveld

De financiële begroting 2022 en het meerjarenperspectief 2023-2025 is in dit hoofdstuk per taakveld opgenomen. Hierbij wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste ontwikkelingen ten opzichte van de begroting 2021, na vaststelling eerste bestuursrapportage 2021.

Totaaloverzicht baten en lasten per programma

In dit hoofdstuk is een totaaloverzicht opgenomen van alle baten en lasten per programma.

Financiële uitgangspunten

In dit hoofdstuk zijn de financiële uitgangspunten opgenomen, op basis waarvan de financiële begroting is opgesteld.

Overzicht en toelichting incidentele baten en lasten

De incidentele baten en lasten en een toelichting hierop zijn opgenomen in dit hoofdstuk.

Financieel- en beleidskader

Voor de financiële kaders zijn de doelstellingen, zoals opgenomen in het Herstelplan 2020, leidend:

1. Zorg voor herstel van het structureel en reëel begrotingsevenwicht.
2. Zorg ervoor dat de gemeente uiterlijk in 2026 over voldoende weerstandsvermogen beschikt door een algemene reserve van minimaal € 3.000.000 op te bouwen.

De begroting sluit in 2022 met een positief resultaat van € 18.000. Meerjarig laat de begroting vanaf 2023 een negatief saldo zien, welke oploopt naar € 1.122.000 in 2025. Dit is inclusief de jaarlijkse storting van € 1.000.000 in de algemene reserve. Wij hebben ervoor gekozen om in het meerjarenperspectief 2023-2025 geen aanvullende besparingen te verwerken, omdat wij vanaf 2023 extra middelen van het Rijk verwachten te ontvangen. Dit betreffen extra middelen voor Jeugd en aanvullende middelen als gevolg van de herverdeling van het gemeentefonds. Een toelichting hierop is opgenomen in *bijlage 4 Gemeentefonds*.

Mutaties na kadernota 2022

Het vertrekpunt voor de programmabegroting 2022 en het financieel meerjarenperspectief 2023-2025 is de kadernota 2022. Onderstaande tabel geeft inzicht in de autonome mutaties en de aanvullende voorstellen die na de kadernota 2022 zijn doorgevoerd in de voorliggende begroting 2022 en het meerjarenperspectief 2023-2025. In deze tabel hebben Min-bedragen een positief effect op het saldo, plus-bedragen hebben een negatief effect op het saldo.

Een toelichting op de belangrijkste financiële ontwikkelingen op taakveldniveau is opgenomen in het hoofdstuk *financiële begroting per taakveld*.

Mutaties begroting ten opzichte van kadernota

(bedragen x € 1.000)

		2022	2023	2024	2025
A	Saldo kadernota	-36	791	667	626
		voordeel	nadeel	nadeel	nadeel
	Mutaties t.o.v. kadernota				
B	Voorzieningsdiscussie heroverwogen	80	180	210	418
C	Indexatie	-74	-191	-239	-290
	Autonoom:				
	<i>Algemene uitkering</i>				
	Wet open overheid	-103	-115	-128	-143
	Voogdij 18+	-291	-291	-291	-291
	Mutaties meicirculaire overig	-221	30	258	397
	Mutatie extra toegezegde middelen				
	Jeugd	-132	-224	-151	-63
D1	Totaal algemene uitkering	-747	-600	-312	-100
D2	Voogdij 18+	291	291	291	291
D3	Actualisatie kapitaallasten	430	425	456	456
D4	Bijstand	-312	-372	-431	-485
D5	Overig autonoom	98	274	238	6
E: [D1 tm D5]	Totaal autonoom	-239	18	243	168
F:B+C+E	Totaal mutaties niet beïnvloedbaar	-233	7	214	296
G: A+F	Saldo	-269	798	881	922
		voordeel	nadeel	nadeel	nadeel

Aanvullende voorstellen ten opzichte van kadernota

(bedragen x € 1.000)

		2022	2023	2024	2025
1	Herstel storting algemene reserve			500	500
2	Wet open overheid (meicirc)	60	115	128	143
3	Stelpost Jeugd	175			
4	Wegenbeheerplan	152	152	152	152
5	Taakstelling voorzieningsdiscussie		-200	-200	-400
6	IT-infrastructuur		-110	-130	-150
7	Versterking in eigen huis	-71			
8	Duurzaamheid	-50			
9	Tariefverhoging sport vanaf 1 sept 2022	-15	-45	-45	-45
	Totaal voorstellen	251	-88	405	200
	Saldo incl. autonome mutaties	-18	710	1.286	1.122

Toelichting

B Voorzieningsdiscussie heroverwogen

Bij de kadernota 2022 zijn er door de raad geen keuzes gemaakt voor de voorzieningsdiscussie. Dit betekent dat de besparingsopgave op dit moment niet rechtstreeks gekoppeld kan worden aan de voorzieningen en financieel moet worden "teruggedraaid". De besparingsopgave voor 2022 van € 80.000 is binnen de begroting 2022 ingevuld.

C Indexatie

Voor de begroting zijn diverse indexen geactualiseerd. Het voordeel wordt met name veroorzaakt doordat bij de kadernota 2022 voor Wmo en Jeugd een hoger indexpercentage is gehanteerd. Bij het opstellen van de kadernota zijn we uitgegaan van de toen bekende Nza-index.

D1 Algemene uitkering

De meicirculaire 2021 is in de begroting 2022 verwerkt, daarnaast heeft het Rijk voor 2022 € 1.400.000 extra beschikbaar gesteld voor Jeugd. Bij de kadernota hielden wij nog rekening met € 1.300.000.

Vanaf 2023 mogen wij, conform de richtlijnen van de provincie, 75% van de voorlopig extra middelen voor Jeugd opnemen. Een besluit over de definitieve extra meerjarige middelen wordt door het nieuwe kabinet genomen.

In het meerjarenperspectief 2021-2024 en de kadernota hadden wij echter al rekening gehouden met de extra middelen Jeugd. Dit wordt weergegeven in onderstaand overzicht.

<i>Extra middelen Jeugd</i>	<i>bedragen x € 1.000</i>			
	2022	2023	2024	2025
Opgenomen kadernota	1.300	600	600	600
Opgenomen in meerjarenbegroting 2021		365	365	365
Richtlijn Provincie	-1.432	-1.189	-1.116	-1.028
<i>Mutatie extra toegezegde middelen Jeugd</i>	-132	-224	-151	-63

De extra middelen sociaal domein zijn maximaal opgenomen. € 1.400.000 in 2022 en voor de volgende jaren 75% van het te verwachten bedrag. De oude uit 2019 voortkomende stelpost van € 365.000 is hiermee vervallen vanaf 2023.

D2 Voogdij 18+

De gemeente waar deze personen woonachtig zijn, is verantwoordelijk voor de opvang en niet de gemeenten waar de opvang plaatsvindt. Tegenover de extra kosten hebben wij bij de meicirculaire 2021 een gelijk bedrag aan extra middelen ontvangen.

D3 Actualisatie kapitaallasten

Vanaf 2022 is de rente op riool aangepast. Voor 2022 is een extra last van € 259.000 opgenomen. Daarnaast heeft er een actualisatie plaatsgevonden van de investeringskredieten. Daarbij is van een aantal kredieten de afschrijvingstermijn aangepast, zodat deze in lijn is met onze financiële verordening. Voor 2022 betekent dit een extra last van € 202.000.

D4 Bijstand

Op basis van de meest actuele informatie verwachten wij lagere lasten op de bijstand. De arbeidsmarkt is op dit moment gunstig en er wordt extra ingezet op uitstroom bijvoorbeeld door middel van een arbeidscoach, waardoor het cliëntenbestand daalt.

D5 Overig autonoom

De mutaties onder "overig autonoom" worden met name veroorzaakt door lagere dividendbaten en een stijging in de lasten van contractuele verplichtingen. Daarnaast is bij het opstellen van de kadernota de jaarschijf 2025 niet goed verwerkt. Dit leidt in de begroting incidenteel tot een voordelige mutatie van € 119.000.

Aanvullende voorstellen ten opzichte van kadernota

1 Herstel storting algemene reserve

Bij de kadernota 2022 is de jaarlijkse storting in de algemene reserve van € 1.000.000 vanaf 2024 naar beneden bijgesteld naar € 500.000. In lijn met het Herstelplan 2020 stellen wij voor om de storting vanaf 2024 weer op € 1.000.000 per jaar te stellen.

2 Wet open overheid

Dit betreffen de benodigde middelen voor de uitvoering van nieuwe wettelijke taken in het kader van de "Wet open overheid". Hiervoor hebben wij bij de meicirculaire 2021 structureel extra middelen ontvangen.

3 Jeugd

Wij verwachten in 2022 (en volgende jaren) kosten als gevolg van maatregelen die voortvloeien uit de Hervormingsagenda Jeugd, de Regiovisie Jeugd en het Twentse plan voor de aanpak van wachtlijsten in de Jeugdhulp. De Hervormingsagenda Jeugd en de Regiovisie Jeugd verschijnen eind 2021 of begin 2022. Voor de aanpak wachtlijsten wordt in het tweede kwartaal van 2022 een regionaal plan opgeleverd. Op dat moment weten we welke maatregelen wij in 2022 moeten uitvoeren en krijgen we een beeld van de kosten die daarmee gemoeid zijn.

4 Wegenbeheerplan

Het nieuwe beleidsplan wegenbeheer 2021-2025 is in concept opgesteld. Uitgangspunt is het handhaven van de huidige onderhoudsnormen. Daarvoor is structureel € 152.000 extra nodig.

5 Taakstelling voorzieningendiscussie

Bij de kadernota 2022 zijn er door de raad geen keuzes gemaakt voor de voorzieningendiscussie. Dit betekent dat de besparingsopgave op dit moment niet rechtstreeks gekoppeld kan worden aan de voorzieningen. De raad heeft aangegeven op basis van een nog op te stellen stappenplan wel keuzes in de voorzieningen te willen maken. Wij stellen daarom voor om een algemene taakstelling op te voeren voor de jaren 2023 tot en met 2025, oplopend van € 200.000 in 2023 naar € 400.000 in 2025.

6 IT-infrastructuur (uitplaatsing Hengelo)

Het resultaat van de businesscase Bedrijfsvoering is onder andere op de (harde) IT-infrastructuur de samenwerking met Hengelo te formaliseren. Dit proces is inmiddels gestart en leidt tot een transitieplan, bestaande uit de projectopdracht, de Hengelose aanbidding, het juridisch construct en het personele uitplaatsingsplan. In dit transitieplan zal onder andere duidelijk moeten worden wat wij wensen af te nemen van Hengelo tegen welke structurele kosten. Deze duidelijkheid hebben we op dit moment niet. Met de huidige informatie is het niet mogelijk een concreet beeld van de kosten te schetsen en de huidige dekking van die kosten. De bedragen opgenomen in de begroting zijn bedragen die op basis van de huidige informatie ingeschat zijn. We leggen daarbij expliciet de focus op het jaar 2022 aangezien het transitieplan duidelijkheid gaat geven over het meerjarenperspectief met betrekking tot de kosten. Op basis van het transitieplan moet blijken of de budgetten voor 2022 voldoende zijn.

7 Versterking in eigen huis

Het proces businesscase bedrijfsvoering heeft geleid tot een advies van Hiemstra & de Vries waarin zij aanbevelen een aantal functies in huis te versterken, zodat de bedrijfsvoering van de gemeente Haaksbergen in de basis op orde komt. In lijn met het besluit businesscase bedrijfsvoering onderzoeken wij het versterken van informatiemanagement (IM). Het resultaat van dit onderzoek geeft belangrijke inzichten in het verder versterken van de bedrijfsvoering. Daarom benutten wij in 2022 eenmalig € 70.000 van het budget "versterken in eigen huis" om het onderzoek naar informatiemanagement te verrichten en uitvoering te geven aan het leggen van een belangrijke fundering voor de organisatie met betrekking tot dienstverlening en informatievoorziening. Vanaf 2023 kan op basis van de resultaten van het onderzoek en de resultaten van fase 2/3 van de organisatieontwikkeling bekeken worden hoe het budget voor de versterking van de bedrijfsvoering structureel ingezet gaat worden.

8 Duurzaamheid

Om de begroting 2022 sluitend te kunnen maken, stellen wij voor om incidenteel € 50.000 te besparen op het extra budget voor duurzaamheid. Dit gaat ten koste van stimuleringsmaatregelen.

9 Tariefverhoging sport vanaf 1 september 2022

Wij stellen voor om de tarieven voor binnen- en buitensport meer in lijn met de tarieven van andere aanbieders te brengen en deze los te koppelen van de voorzieningendiscussie. Hiertoe volgen wij samen met de raad een zorgvuldig proces. Wij verwachten een structurele extra opbrengst van € 45.000 vanaf 2023.

Centrale thema's

Haaksbergen ster(ke) in ontwikkeling

"Haaksbergen ster(ke) in ontwikkeling" betreft een meerjarig programma voor de periode 2020-2026. De aanleiding is het onderzoek van Rijnconsult naar de toekomstbestendigheid en zelfstandigheid van de gemeente Haaksbergen. Dit onderzoek resulteerde in een vijftal aanbevelingen, te weten:

1. Versterk de bedrijfsvoering door deze grotendeels te beleggen bij Enschede of Hengelo.
2. Maak op andere uitvoeringsonderdelen deelplannen om door middel van intensivering van de samenwerking met omliggende gemeenten te komen tot vermindering van de kwetsbaarheid.
3. Ga verder met het professionaliseren van de regievoering.
4. Zorg dat in de organisatie de basis verder op orde komt, het college kan daartoe een investeringsvoorstel doen aan de raad.
5. Maak in samenspraak tussen raad, college en ambtelijke organisatie een besturingsfilosofie, waarin de drie rollen helder worden beschreven, en gebruik dat als basis om te komen tot een effectief samenspel tussen deze drie gremia. Betrek hierbij ook de lokale samenleving.

Hiervoor zijn bestuurlijke en organisatorische ontwikkelingen noodzakelijk en wenselijk. Het programma "Haaksbergen ster(ke) in ontwikkeling" is het middel en de paraplu om deze ontwikkelingen te regisseren. Dat gebeurt door uitvoering te geven aan diverse projecten die in drie ontwikkelingsporen zijn weggezet.

Ontwikkelsporen	Toelichting
1) Financiën en risicobeheersing op orde	Onder andere het herstel van de balans tussen ambities en financiële middelen met beheersing van risico's.
2) Effectief samenspel	Onder andere het versterken van het samenspel tussen gemeente, inwoners en externe partners in een duidelijke taak- en rolverdeling en het implementeren van een beleidsstelsel dat past bij de Haaksbergse samenleving en de gemeente die we willen zijn.
3) Stabiele en veerkrachtige organisatie	Onder andere het in de basis op orde brengen van de ambtelijke organisatie, het borgen van continuïteit en stabiliteit in de organisatie en het versterken en toekomstbestendiger maken van de bedrijfsvoering als fundament voor het organisatievermogen.

Met deze drie ontwikkelingsporen werken we de komende jaren toe naar het bereiken van het volgende programmadoel:

Herstel in vertrouwen en verbinding met de samenleving om effectief en efficiënt de Haaksbergse samenleving te bedienen/faciliteren op basis van wettelijke plichten, behoeften en wensen.

Participatie

Onderdeel van spoor 2 van het programma "Haaksbergen sterk(er) in ontwikkeling" is participatie van onze inwoners. De nieuwe Omgevingswet (die per 1 juli 2022 ingaat) verplicht participatie bij besluitvormingsprocessen. De gedachte daarachter is dat je komt tot betere en meer samenhangende besluiten als inwoners betrokken worden. In 2022 gaan we nadrukkelijk aan de slag met participatie en kijken we naar de verschillende vormen van informeren, raadplegen en adviseren tot coproduceren en meebeslissen. We verwachten dat duidelijke kaders voor participatie bijdragen aan het (herstel) van vertrouwen van de samenleving in de gemeente.

In de huidige tijdsgeest is het logisch dat je als gemeente inwoners bij de plannen betreft of dat je zo mogelijk aansluit bij plannen van anderen. Inwoners verwachten mee te kunnen praten over onderwerpen die hen aangaan. Ze willen niet achteraf geconfronteerd worden met een plan dat al in kanten en kruiken is. Liever worden ze eerder betrokken en maken ze vooraf hun belangen en wensen kenbaar, dan dat ze later de straat of sociale media op moeten om hun beklag te doen.

De gemeente betreft inwoners nu al regelmatig bij planvorming. Bekende voorbeelden zijn de renovatie van de Eibergsestraat en de aanpassingen aan de oude N18. Bewoners werden nauw betrokken bij deze plannen. De nieuwe Omgevingswet gaat een stapje verder. Deze wet verplicht participatie bij besluitvormingsprocessen. De gedachte daarachter is dat je komt tot betere en meer samenhangende besluiten als inwoners betrokken worden.

Het betrekken van inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, wijkraden en belangengroepen kan op verschillende manieren. Van informeren, raadplegen en adviseren tot coproduceren en meebeslissen. Belangrijk daarbij is dat de kaders vooraf helder zijn, zodat inwoners weten waarover en in hoeverre ze invloed kunnen uitoefenen. Participatie werkt alleen als er ruimte is voor inbreng van bewoners.

Participatie is overigens geen garantie voor draagvlak en het is ook niet de heilige graal voor gemakkelijke besluitvorming. Als gemeente sta je immers voor het collectief belang en worden individuen soms teleurgesteld. Máár het helpt wel om betere besluiten te nemen in het belang van Haaksbergen.

Steeds vaker worden inwoners betrokken bij beleid. Daarmee verandert de rol van beleidsmedewerkers en projectleiders. Zij zijn gesprekspartner voor allerlei partijen, waarmee ze om tafel zitten om een project samen succesvol te maken. Dat betekent dat de gemeentelijke organisatie voldoende toegerust moet zijn om goed te kunnen luisteren, meningen te inventariseren en het gesprek aan te gaan. Er wordt nu een gemeentelijk participatiebeleid opgesteld, dat bijdraagt aan het beter toerusten van de gemeente Haaksbergen voor participatie.

Duurzaamheid

Duurzaamheid loopt als een rode draad door steeds meer beleidsterreinen en raakt daarmee ons milieu, onze economie en het leven van onze inwoners. Wij nemen de verduurzaming van onze gemeente serieus, maar realiseren ons ook dat we niet alles tegelijk kunnen aanpakken. Om in 2022 tot concrete plannen én uitvoering te komen, moeten keuzes gemaakt worden. Lokaal initiatief, zeggenschap en invloed van onze inwoners en ondernemers bij de ontwikkeling van beleid en plannen zijn daarbij belangrijke voorwaarden. In 2022 investeren we in uitbreiding van de ambtelijke capaciteit zodat duurzaamheid een permanent 'gezicht' krijgt in onze gemeente. Wat betekent dit concreet? Dat we in de eerste plaats doorbouwen om onze zichtbaarheid en bereikbaarheid voor inwoners van Haaksbergen te vergroten. Betrouwbare informatie verschaffen over de verschillende mogelijkheden en het bieden van handelingsperspectief. Daarnaast gaan wij gericht aan de slag met het vergroten van de opwekking van energie op een maatschappelijk breed geaccepteerde manier, namelijk: zon op dak. Tegelijkertijd zorgen we voor het uitbreiden van het netwerk van laadpalen en werken we regionaal samen om onze gemeentelijke- en regionale ambities te realiseren.

Ontwikkelsporen	Toelichting
1) Zon op dak	Zon op dak is maatschappelijk een breed geaccepteerde vorm van duurzame opwek. Wij geven het goede voorbeeld door eerst met ons eigen vastgoed aan de slag te gaan.
2) Bewustwording	Onder andere fysieke bijeenkomsten voor inwoners en ondernemers zodat bewustwording én handelingsperspectief toeneemt. Sterinsamenduurzaam.nl is daarnaast hét ondersteunende platform voor alles rond duurzaamheid in Haaksbergen.
3) Isoleren en besparen	Onder andere het versterken van het samenspel tussen gemeente, inwoners en externe partners in een duidelijke taak- en rolverdeling en het implementeren van een beleidsstelsel dat past bij de Haaksbergse samenleving en de gemeente die we willen zijn.
4) Lokaal initiatief	Lokaal initiatief wordt aangejaagd zodat verduurzaming niet wordt opgelegd voor, maar ontstaat door de inwoners en ondernemers van Haaksbergen.
5) Laadinfra mobiliteit	Plaatsing van laadpalen wordt, na opdrachtverlening (concessie), centraal aangestuurd waardoor het gebruiksgemak voor de aanvrager wordt vergroot en het aantal publieke laadpalen jaarlijks met minimaal 8 toeneemt.

0. Bestuur en ondersteuning

Doelstelling

Het vertrouwen en de verbinding met de samenleving herstellen om effectief en efficiënt de samenleving te bedienen/faciliteren op basis van wettelijke plichten, behoeften en wensen.

0.1 Bestuur

Wat willen we bereiken?

"Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling"

De looptijd van het meerjarig programma reikt tot in 2026, vandaar dat onderstaande subdoelen staan tot en met dat jaartal.

- Een toekomstbestendige en zelfstandig gemeente Haaksbergen om dicht bij de inwoners te staan en te besturen.
- Versterking van de bedrijfsvoering door deze grotendeels te beleggen bij de gemeente Hengelo dan wel zelf te versterken*.
- Kwetsbaarheden verminderen door intensivering van samenwerking met omliggende gemeenten op basis van deelplannen op uitvoeringsonderdelen*.
- Verdere professionalisering van de regiovoering*.
- De organisatie in de basis op orde brengen*.
- Een besturingsfilosofie met helder beschreven rollen in samenspraak tussen raad, college van B&W en ambtelijke organisatie opstellen, die als basis gebruikt wordt voor effectief samenspel waarbij ook de samenleving betrokken is*.

* Conform aanbevelingen Rijsconsult.

Wat doen we in 2022?

Onderstaande tabel geeft inzicht in de projecten die onder de paraplu van "Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling" in uitvoering worden gebracht in 2022. In de tabel wordt verwezen naar de begrotingsprogramma's/taakvelden waar deze projecten zijn uitgewerkt.

Project	Wat doen we in 2022?	Verwijzing naar begrotingsonderdeel
Financieel herstelplan (spoor 1)	Continueren van de maatregelen: <ul style="list-style-type: none">- herstel van een structureel reëel begrotingsevenwicht;- uiterlijk over zes jaar (2026) over een voldoende weerstandsvermogen beschikken door een algemene reserve van minimaal € 3.000.000 op te bouwen. Daarnaast onder andere de rechtmatigheidsverantwoording organiseren, de budgethouderregeling herzien en de begrotingsscan actualiseren.	
Besturingsfilosofie (spoor 2)	Ervaring opdoen met participatie op basis van het leertraject 'Studio Vers Bestuur' en het doorontwikkelen van participatie in een besturingsfilosofie.	
Implementatie Omgevingswet (spoor 2)	De wettelijke acties van het Omgevingswetstelsel verder implementeren en afronden vóór inwerkingtreding (01-07-2022) en een start maken met het vormgeven van de samenlevingsagenda (combinatie van omgevingsvisie en plan sociaal domein) evenals de processen binnen het stelsel Omgevingswet.	Nadere uitwerking in begrotingsprogramma 8 Volks-huisvesting en ruimtelijke ordening, taakveld 8.1 ruimtelijke ordening.

Maatschappelijke prestatie-indicatoren (spoor 2)	Het groei-model om taakvelden te voorzien van concrete doelen en prestatie-indicatoren in relatie tot (vastgestelde) doel/normwaarden uitbreiden naar nog te bepalen taakvelden, waaronder veiligheid. Het implementeren en inrichten van het platform 'ikpraatmee'.	
Organisatieontwikkeling fase 2 en 3 (spoor 3)	Efficiënte en effectieve ambtelijke samenwerking met optimale informatievoorziening en dienstverlening voor inwoners, ondernemers en interne organisatie (ambtelijke organisatie, bestuur en politiek) neerzetten.	Nadere uitwerking in de paragraaf bedrijfsvoering.
Samenwerking IT-infrastructuur (spoor 3)	Samenwerking met Hengelo op de IT-infrastructuur vormgeven en zorgdragen voor een soepele overgang van taken en personeel van Haaksbergen naar Hengelo.	
Onderzoek en versterken informatiemanagement (spoor 3)	Onderzoek verrichten naar de mogelijkheden om het informatiemanagement, als onderdeel van de bedrijfsvoering, te versterken en op basis van dit onderzoek een start maken met de invulling van de versterking.	

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2019	Gemiddelde van de referentie gemeenten 2019	Waarde	Type waarde*
Vertrouwen in de manier waarop de gemeente Haaksbergen wordt bestuurd.	% respondenten met antwoord (heel) veel	6 %	35%	35% in 2026	doelwaarde
De gemeente Haaksbergen doet wat ze zegt.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	7 %	32%	32% in 2026	doelwaarde
De gemeente Haaksbergen houdt voldoende toezicht op het naleven van regels.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	17 %	33%	33% in 2026	doelwaarde
De gemeente Haaksbergen stelt zich flexibel op als dat nodig is.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	13 %	28%	28% in 2026	doelwaarde
De gemeente Haaksbergen luistert voldoende naar de mening van haar inwoners.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	10 %	30%	30% in 2026	doelwaarde
De gemeente Haaksbergen betreft inwoners voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	14 %	37%	37% in 2026	doelwaarde
Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren.	% respondenten met antwoord (helemaal) mee eens	24 %	37%	37% in 2026	doelwaarde
Wijze waarop de gemeente inwoners en organisaties betreft bij (de uitvoering van) het beleid en de samenwerking zoekt.	rapportcijfer	5,5	6,2	7,0 in 2026	doelwaarde

* Doelwaarden: volledige sturing op het doel is niet mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins. Wel is er sprake van mogelijke beïnvloeding. Daarmee is de waarde een doel: een te beogen resultaat. Normwaarden: volledige sturing op het doel is mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins en daarmee is de waarde een norm: een te realiseren resultaat.

0.2 Burgerzaken

Wat willen we bereiken?

Verkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen organiseren volgens de wettelijke verplichtingen en de op dat moment geldende Covid-19 voorschriften.

Digitale dienstverlening

Uitvoering van de eind 2021 vast te stellen visie op dienstverlening. In deze visie werken wij onze ambities op het gebied van (digitale) dienstverlening verder uit.

Basisregistratie

We willen de kwaliteit van de adresgegevens in de Basisregistratie personen nog verder verbeteren.

Wat doen we in 2022?

Verkiezingen

Op woensdag 16 maart 2022 organiseren wij de gemeenteraadsverkiezingen. Wij hebben goede ervaringen opgedaan met de door Covid-19 afdwongen wijzigingen in onze stemlocaties. De in 2021 gevonden alternatieve locaties blijven we gebruiken. Op dit moment is het niet helder hoe de komende verkiezingen precies gaan verlopen. De evaluatie op landelijk niveau is nog niet afgerond. Het is nog niet duidelijk welke Covid gerelateerde maatregelen in stand blijven en welke maatregelen worden afgeschaft. Het vroeg-stemmen op maandag en dinsdag voorafgaand aan de verkiezingen op woensdag 22 maart lijkt vooralsnog gehandhaafd te blijven in tegenstelling tot het briefstemmen.

Digitale dienstverlening

De doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening continueren we in 2022. Onze inwoners vinden steeds beter de weg naar onze digitale dienstverlening en dit gaan we optimaliseren. Naast de digitale dienstverlening blijft dienstverlening aan onze publieksbalie mogelijk. Daarmee komen we tegemoet aan de wens van onze inwoners, die blijkt uit het tweejaarlijks onderzoek "Waar staat je gemeente". Basis voor onze dienstverlening in de volle breedte van producten en diensten die wij leveren, is onze visie op dienstverlening.

Basisregistratie

Een belangrijke taak van de gemeente, uitgevoerd door het team burgerzaken, is het op peil houden van de adreskwaliteit in de basisregistratie personen. Iedere inwoner hoort op het juiste woonadres te staan ingeschreven. In samenwerking met de interne afdelingen: Noaberpoort, vergunningen, handhaving, openbare orde en externe organisaties als politie en Domijn gaan we onderzoeken uitvoeren naar de juiste adressen. Belangrijke bijvangst kan zijn: meer inzicht krijgen in mogelijke strafbare – of ondermijnende activiteiten.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Wat willen we bereiken?

Gemeentehuis

Efficiënt gebruik en onderhoud van het gemeentehuis.

Wat doen we in 2022?

Gemeentehuis

Onderzoeken of meer verhuur van ruimtes in het gemeentehuis mogelijk is, passend bij onze dienstverlening en bedrijfsvoering. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden van verduurzaming van het gemeentehuis.

0.4 Overhead

Wat willen we bereiken?

In relatie met het programma "Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling" de basis verder op orde brengen.

Beter sturen en beheersen van processen en systemen in de organisatie. Om verdere stappen te kunnen zetten richting toekomstbestendigheid dient de bedrijfsvoering versterkt te worden. In dat kader zoeken wij de samenwerking met Hengelo (zie ook taakveld 0.1).

We streven naar een evenwichtige balans tussen ambities en formatie enerzijds en kwaliteit van de organisatie anderzijds. De kosten van de overhead willen we goed beheersen en op een aanvaardbaar niveau houden in vergelijking met vergelijkbare gemeenten op basis van de gehouden benchmark.

Wat doen we in 2022?

- Starten met het onderzoek naar Informatiemanagement.
- Financiën en risicobeheersing: Verbeteringen voortzetten en borgen.
- Capaciteitsplanning, personeelsplanning, strategisch personeelsbeleid en vormings- en opleidingsbeleid (door)ontwikkelen en als sturingsmiddel gebruiken.
- Uitvoeren noodzakelijke verbeteringen voor optimale huisvesting van onze organisatie en onze huurders.

0.5 Treasury

Wat willen we bereiken?

- Tegengaan van ongewenste financiële risico's, zoals rente-, krediet- en liquiditeitsrisico's.
- Minimaliseren van de rentekosten van uitstaande leningen, rekening houdend met de wettelijke normen uit de Wet Fido zijnde de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Wat doen we in 2022?

- Voor meer informatie over financieringen en nieuwe investeringen verwijzen wij naar de paragraaf *financieringen*.

0.6 OZB & overige belastingen

Wat willen we bereiken?

- Een belastingdruk die in verhouding staat tot de voorzieningen in Haaksbergen.

Wat doen we in 2022?

- De OZB-tarieven voor woningen en niet-woningen worden in 2022 met een indexering van 1,5% verhoogd. Ook voor de overige gemeentelijke belastingtarieven 2022 is de indexering 1,5%.
- De tarieven voor de afvalstoffen- en rioolheffing en de overige heffingen zijn kostendekkend.
- Meer informatie over belastingen wordt gegeven in de paragraaf lokale heffingen.

0.7 Algemene uitkering

Wat willen we bereiken?

- Een realistisch, actueel en accuraat beeld geven van de ontwikkelingen in het gemeentefonds en de (financiële) gevolgen.

Wat doen we in 2022?

- Bij nieuwe ontwikkelingen informeren wij de raad via een raadsinformatiebrief.

0.8 Overige baten en lasten

Wat willen we bereiken en wat doen we in 2022?

Dit taakveld heeft een technisch karakter en bevat alle baten en lasten die niet toe te rekenen zijn aan de overige specifieke taakvelden in de gemeentebegroting. Te denken valt aan stelposten onvoorzien of BTW-verrekeningen.

0.9 Vennootschapsbelasting

Wat willen we bereiken en doen in 2022?

- Voor de activiteiten die gekwalificeerd zijn als 'fiscale onderneming' zijn we vennootschapsbelastingplichtig. Dit betekent dat er een fiscale administratie moet worden gevoerd en dat het fiscaal resultaat bij de belastingheffing wordt betrokken.
- Jaarlijks inventariseren of er zich nieuwe vennootschapsbelastingplichtige activiteiten hebben voorgedaan.

0.10 + 0.11 Reserves & Resultaat

Wat willen we bereiken?

- Een structureel sluitende begroting en reservepositie van voldoende omvang om enerzijds tegenvallers op te vangen en anderzijds investeringen mogelijk te maken.
- Een minimale weerstandsratio van 0,8, maar we streven naar een weerstandsratio van 1,0.
- Het zo snel mogelijk, maar uiterlijk in 2026 toegroeien naar een algemene reserve van minimaal € 3.000.000.
- Een goedkeurende verklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid van de accountant bij de jaarrekening.

Wat doen we in 2022?

- In een beleidsarm jaar de weerstandscapaciteit en algemene reserve verbeteren door € 1.000.000 hiervoor binnen de begroting te reserveren.
- Plannen voor nieuw beleid stellen wij zoveel mogelijk uit. Eventuele financiële voordelen voegen wij toe aan de algemene reserve.
- Indien de weerstandsratio lager dan 0,8 is, zijn we behoudend in onze uitgaven, stellen we plannen voor nieuw beleid uit of brengen deze terug tot het hoogstnoodzakelijke.

Verbonden partijen

Bestuurlijk Overleg op basis van Bestuursovereenkomst Sociaal economische structuurversterking (BOK SES) - voorheen Regio Twente te Enschede

In 2021 is, na een uitvoerig besluitvormingsproces, de Regio Twente getransformeerd. De voormalige Regio Twente is geheel gewijzigd in een gemeenschappelijke regeling Gezondheid. Daarin zijn de taken van de GGD, het OZJT en de VTT opgenomen, waarbij de positie van Samen14 onlosmakelijk verbonden blijft met het OZJT. In programma 6 en 7 is hierover meer te lezen.

Op het gebied van sociaaleconomische structuurversterking is de 30-samenwerking geformaliseerd en van start gegaan. Tot deelname aan de Stichting Twenteboard is formeel besloten en de 14 Twentse gemeenten zijn een Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOK SES) aangegaan. Op basis van deze BOK SES werken de 14 Twentse gemeenten samen met de ondernemers en het onderwijs. De uitvoeringsorganisatie van de Twenteboard is Twenteboard Development. Het Bestuurlijk Overleg, waarin de koers van de SES Twente en de inbreng in de Twenteboard wordt voorbereid, kan ook worden gebruikt voor andere, meer algemene niet specifiek economische onderwerpen die algemeen strategisch van belang zijn voor de Twentse gemeenten. Over de 30-samenwerking is in programma 3 meer te lezen.

Tijdens de transitie van de Regio Twente is eveneens besloten tot oprichting van de gemeenschappelijke regeling Bedrijfsvoering organisatie Recreatieve Voorzieningen, met de naam Recreatieschap Twente. Zie programma 3.

Euregio te Enschede/Gronau

De Euregio werkt aan haar in 2020 vastgestelde visie Euregio 2030. Binnen de drie categorieën Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling, Economie en Arbeidsmarkt en Maatschappelijke Ontwikkeling bieden 12 vernieuwende thema's de mogelijkheid voor meer integratie van de Nederlands-Duitse grensregio's en concrete projecten. De EUREGIO zet zich met deze nieuwe strategie 2030 volop in voor meer Nederlands-Duitse samenwerking.

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Twente te Hengelo

De samenwerking binnen de gemeenschappelijke regeling GBTwente verloopt naar tevredenheid en conform de afspraken binnen de dienstverleningsovereenkomst die Haaksbergen met GBTwente heeft afgesloten.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 1 ^e half jaar 2020	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,4	-	*
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	4,9	-	*
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	304	-	*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	13,5 %	17 %	*
Overhead	% van totale lasten	11,6 %	32%	*

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
0.1	Bestuur	Baten	3	0	0	0	0	0
0.1	Bestuur	Lasten	1.696	1.510	1.548	1.414	1.414	1.316
	Bestuur - Totaal		-1.693	-1.510	-1.548	-1.414	-1.414	-1.316
0.2	Burgerzaken	Baten	239	293	293	293	293	293
0.2	Burgerzaken	Lasten	415	630	585	577	577	577
	Burgerzaken - Totaal		-176	-337	-291	-283	-283	-283
0.3	Gebouwen en gronden	Baten	60	63	80	80	80	80
0.3	Gebouwen en gronden	Lasten	112	114	117	117	117	117
	Gebouwen en gronden - Totaal		-52	-51	-37	-37	-37	-37
0.4	Overhead	Baten	490	127	127	127	127	127
0.4	Overhead	Lasten	7.127	7.521	8.476	9.616	10.695	11.501
	Overhead - Totaal		-6.637	-7.394	-8.349	-9.489	-10.568	-11.374
0.5	Treasury	Baten	439	560	462	447	429	429
0.5	Treasury	Lasten	303	11	242	197	153	109
	Treasury - Totaal		136	549	220	250	276	320

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
0.61	OZB woningen	Baten	3.492	4.023	4.070	4.129	4.189	4.252
0.61	OZB woningen	Lasten	0	0	0	0	0	0
	OZB woningen - Totaal		3.492	4.023	4.070	4.129	4.189	4.252
0.62	OZB niet-woningen	Baten	2.385	2.927	2.968	3.009	3.050	3.096
0.62	OZB niet-woningen	Lasten	0	0	0	0	0	0
	OZB niet-woningen - Totaal		2.385	2.927	2.968	3.009	3.050	3.096
0.63	Parkeerbelasting	Baten	1	0	0	0	0	0
0.63	Parkeerbelasting	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Parkeerbelasting - Totaal		1	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen Overig	Baten	159	140	141	144	146	148
0.64	Belastingen Overig	Lasten	472	401	404	416	416	416
	Belastingen Overig - Totaal		-313	-261	-262	-272	-270	-268
0.7	Algemene uitkering	Baten	36.298	37.537	39.085	38.659	38.903	39.391
0.7	Algemene uitkering	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Algemene uitkering Totaal		36.298	37.537	39.085	38.659	38.903	39.391
0.8	Overige baten en lasten	Baten	27	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	Lasten	-37	56	56	-144	-144	-344
	Overige baten en lasten - Totaal		64	-56	-56	144	144	344
0.9	Vennootschapsbelasting	Baten	0	0	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting	Lasten	2	0	0	0	0	0
	Vennootschapsbelasting - Totaal		-2	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	Baten	5	1.569	155	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	Lasten	919	1.795	1.000	1.000	1.000	1.000
	Mutaties reserves - Totaal		-914	-226	-845	-1.000	-1.000	-1.000
0.11	Resultaat baten en lasten	Baten	0	0	0	0	0	0
0.11	Resultaat baten en lasten	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Resultaat baten en lasten - Totaal		0	0	0	0	0	0
	Totaal programma Bestuur en ondersteuning		32.588	35.200	34.955	33.695	32.990	33.125

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

1. Veiligheid

Doelstelling

De gemeente is verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid en geeft in samenwerking met haar ketenpartners invulling hieraan.

De integrale afweging houdt rekening met de technische en economische haalbaarheid, de bestaande regelgeving, afspraken over verantwoordelijkheden, beleving van belanghebbenden en ethische dilemma's. De samenleving mag in ieder geval niet onveiliger of risicovoller worden.

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat willen we bereiken?

Brandweer

Dat in 2022 de Brandweer Twente ook weer 24/7 paraat staat voor een veilig Twente. De brandweer rukt uit naar (kleine) branden en complexe incidenten én ze werkt aan het voorkomen van branden en ongevallen via preventie. Brandweer Twente is daarnaast een herkenbare brandweerorganisatie die optreedt als sterke partner in zowel de Veiligheidsregio Twente als daarbuiten.

Crisisbeheersing/crisisorganisatie

Centraal thema is het inzetten op behoud van wat we nu hebben, in een samenleving waarin veel verandert. Voldoende en gemotiveerd en gekwalificeerd personeel behouden, 24/7 paraat staan voor onze inwoners en ondernemers in Twente, met een goed draaiende crisisorganisatie.

Wat doen we in 2022?

Brandweer

- **Ondernemende en vernieuwende organisatie**

De maatschappij verandert en deze veranderingen hebben ook invloed op veiligheid. Het is daarom van belang dat de brandweer flexibel is en inspeelt op veranderingen en nieuwe ontwikkelingen. De brandweer monitort daarom continu de (brandveiligheids)risico's in Twente en stemt daar de acties op af. Ook speelt Business Intelligence een steeds grotere rol. Het verzamelen van steeds meer informatie en gebruik van deze informatie om inzicht te krijgen en onderbouwde keuzes te maken. Daarnaast blijven de brandweer zoeken naar nieuwe technologieën en werkwijzen, die kunnen bijdragen aan het veilig en professioneel doen van het werk.

- **Mens staat centraal**

De medewerkers vormen de basis van de brandweerorganisatie. Brandweer Twente streeft ernaar een organisatie te zijn waar medewerkers zich gezien en gewaardeerd voelen. Een organisatie waar aandacht is voor fitheid en gezondheid en er goede arbeidsomstandigheden zijn. Vrijwilligers zijn onmisbaar voor de brandweer. Het vinden en binden van vrijwilligers is structureel geborgd in de brandweerorganisatie.

- **Midden in de maatschappij**

De brandweer staat midden in de maatschappij. Samenwerking is essentieel voor een goede uitvoering van de werkzaamheden. Samen werken aan het verbeteren van de veiligheid. Zowel bij het voorkomen van, tijdens het voorbereiden op, als bij het bestrijden van incidenten. De brandweer zet onder andere in op het vergroten en delen van kennis door samen te werken met bedrijven en kennisinstellingen.

Daarnaast vinden nog de reguliere werkzaamheden plaats. Denk hierbij aan de repressieve werkzaamheden maar ook het houden van toezicht en het geven van advies met betrekking tot brandveiligheid. Het geven van voorlichting en het doen van brandonderzoek.

Crisisorganisatie/crisisbeheersing

De overgang naar de nieuwe meldkamer vraagt de nodige aandacht. Dit betreft onder andere de zorg voor het meldkamerpersoneel, de aansturing van de meldkamer, de borging van alarmering en

opscaling van onze crisisorganisatie door de meldkamer en het ontsluiten van relevante data uit het meldkamersysteem. De planning is dat de nieuwe meldkamer in de tweede helft van 2022 gereed is. Ook de Omgevingswet is een groot thema. Deze wet heeft gevolgen voor de organisatie, specifiek voor de brandweer in samenwerking met gemeenten. Daarnaast wordt ook in 2022 gebruik gemaakt van technologische ontwikkeling om ons op verschillende terreinen te ondersteunen. Voorbeelden hiervan zijn oefenen in Virtual Reality en de inzet van drones voor preventie en repressie. Ook wordt de komende periode toegewerkt naar een actueel veiligheidsbeeld van Twente op basis van relevante data en blijft informatieveiligheid een belangrijk thema.

1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

Een geactualiseerd veiligheidsbeleid waarbij de behoeften en wensen van de inwoners nadrukkelijk betrokken worden.

Wat doen we in 2022?

Met het in 2020 opgestelde uitvoeringsplan integrale veiligheid 2021 (en evaluatie over de daaraan voorafgaande jaren) zijn we aan het einde gekomen van de looptijd van het Integraal Veiligheidsprogramma (IVP) 2018-2021. In 2022 wordt het IVP geactualiseerd waarbij de inwoners en stakeholders nadrukkelijk worden betrokken.

Samen met ketenpartners als de politie en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) treden we op tegen ondermijnende criminaliteit in onze gemeente. In 2022 geven wij vervolg aan de door het RIEC opgeleverde weerbaarheidsscan.

Verbonden partijen

Veiligheidsregio Twente te Enschede

Veiligheid begint bij het zoveel mogelijk voorkomen van incidenten, rampen en crises en het vervolgens beperken van letsel en schade bij incidenten, rampen en crises. De risico's in de regio vormen de basis waarop het veiligheidsbeleid door Veiligheidsregio Twente wordt vormgegeven. Veiligheidsregio Twente is verantwoordelijk voor het zo veel mogelijk reduceren van risico's en voor het bestrijden en beperken van de effecten. De medewerkers staan 24/7 paraat om te helpen bij het bestrijden van branden, rampen en crises.

'Stabiele factor in tijden van verandering'. Dat is de rode draad van de koers voor de komende periode. We leven in een wereld waarin ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Dit biedt kansen, tegelijkertijd stelt het ons voor een aantal uitdagingen. Hoe wil de Veiligheidsregio Twente haar kerntaken blijven uitvoeren in deze veranderende wereld? Wendbaar vanuit een stabiele basis is belangrijk voor zowel inwoners als overheid. Daarbij borduren zij voort op de afgelopen jaren en doen zij het met de middelen die zij hebben.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2020	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Verwijzingen Halt (12-17 jaar)	Aantal per 1.000 jongeren	9	10	*
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	-	-	*
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1.0**	0.7**	*
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	1.4	2.6	*
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1.0**	2.0**	1.6
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2.9	4.5	*

** cijfers van 2019

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Baten	0	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Lasten	1.597	1.612	1.703	1.703	1.703	1.703
	Crisisbeheersing en Brandweer - Totaal		-1.597	-1.612	-1.703	-1.703	-1.703	-1.703
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Baten	144	0	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Lasten	932	605	609	609	609	609
	Openbare orde en Veiligheid - Totaal		-788	-605	-609	-609	-609	-609
	Totaal programma Veiligheid		-2.385	-2.218	-2.312	-2.312	-2.312	-2.312

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Doelstelling

De voorzieningen van een stad combineren met de gemoedelijkheid, gezelligheid, bereikbaarheid en groene sfeer van een dorp te midden van een prachtig landschap. We willen de dorpse groene sfeer en gezelligheid versterken, waarbij we de bereikbaarheid op peil houden.

Er is voldoende parkeergelegenheid in en rond het centrum passend bij de ambitie van Haaksbergen. Voor gebruikers van openbaar vervoer dragen we zorg voor voldoende en veilige voorzieningen.

2.1 Verkeer en vervoer

Wat willen we bereiken?

- Behouden en realiseren van duurzame en veilige verkeersvoorzieningen.
- Onderhoudsniveau van de wegen laten voldoen aan de eisen van de CROW (landelijk geldende richtlijn), zoals vastgesteld in de nota Beleidsplan wegbeheer.
- Een goede staat van het straatmeubilair, zodat het straatmeubilair bijdraagt aan een gemoedelijke en gezellige sfeer in het dorp en het buitengebied.
- Een hoog niveau van bereikbaarheid, groene setting en een aantrekkelijke omgeving voor het winkelgebied.
- Een nieuwe bestemming van de 'oude' N18 met behoud van de Noord-Zuidverbinding.

Wat doen we in 2022?

- Voorbereiden van projecten in het kader van 'Duurzaam Veilig' zoals de aanpassing van het wegprofiel Goorsestraat (vanaf de Frankenhuisrotonde), het verbeteren van de Beckummerweg binnen de kern St. Isidorushoeve.
- Afstemmen met de provincie over hoe we de aansluiting vanuit het nieuwbouwplan in St. Isidorushoeve op de Goorsestraat realiseren. Deze aansluiting is in eerste instantie bedoeld voor fietsverkeer en hulpdiensten.
- Afronden van de aanpassing van het tweede deel van de 'oude' N18. Het betreft hier het deel waar wij een maximumsnelheid van 50 km per uur invoeren.
- Afronden van het project 'Oversteek Hengelosestraat'.
- Verder bouwen aan een volledig systeem van duurzame, energiebesparende minder 'lichtvervuilende' openbare verlichting.
- Actief opstellen in de discussie rond het goederenvervoer over het spoor in Oost-Nederland en een eventueel onderzoek naar een Noordtak van de Betuweroute.
- Actief blijven inzetten op educatie & communicatie, onder andere op scholen, rond verkeersveiligheid.
- Uitwerken van het uitvoeringsplan van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 in concrete verbetervoorstellen voor de verkeersveiligheid. Het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 is eind 2021 gereed.

2.2 Parkeren

Wat willen we bereiken?

- Bezoekers en inwoners moeten op een acceptabele afstand van de bestemming kunnen parkeren.
- Een bijdrage leveren aan duurzame mobiliteit.

Wat doen we in 2022?

- Afronden van het parkeeronderzoek voor het centrum.
- Faciliteren van de uitrol van openbare laadplekken voor elektrische voertuigen.

2.5 Openbaar vervoer

Wat willen we bereiken?

- Faciliteren van het openbaar vervoer op een zodanige wijze dat het vervoer binnen, van en naar Haaksbergen, op een veilige en snelle manier kan worden uitgevoerd (coalitieprogramma).

Wat doen we in 2022?

- Overleg plegen met de vervoersmaatschappijen om de buslijnen te optimaliseren. Nieuwe locaties van bushaltes nemen wij hierin op.

Verbonden partijen

Provincie Overijssel (concessiehouder openbaar vervoer)

Twente Milieu

Sinds 2018 is Twente Milieu een partner van de gemeente Haaksbergen voor taken in de openbare ruimte. Twente Milieu is onder andere actief op het gebied van groen, (water)wegen, riolering, afval, evenementen en recreatieve voorzieningen. Samen met de gemeenten Almelo, Borne, Hengelo, Enschede, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden is Haaksbergen 100% aandeelhouder.

Prestatie-indicatoren

Voor dit programma zijn geen verplichte indicatoren.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
2.1	Verkeer, wegen en water	Baten	98	55	115	115	115	115
2.1	Verkeer, wegen en water	Lasten	3.572	4.048	3.929	3.938	3.936	3.962
	Verkeer, wegen en water - Totaal		-3.474	-3.993	-3.814	-3.822	-3.821	-3.847
2.2	Parkeren	Baten	2	0	0	0	0	0
2.2	Parkeren	Lasten	34	36	36	36	36	36
	Parkeren - Totaal		-32	-36	-36	-36	-36	-36
2.5	Openbaar vervoer	Baten	40	36	36	36	36	36
2.5	Openbaar vervoer	Lasten	57	101	52	52	52	50
	Openbaar vervoer - Totaal		-17	-65	-15	-15	-15	-14
	Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat		-3.524	-4.095	-3.865	-3.874	-3.872	-3.898

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

3. Economie

Doelstelling

- Een goed vestigingsklimaat creëren en bedrijven voldoende groeimogelijkheden bieden. Samen met het bedrijfsleven en samenwerkende organisaties willen wij inspanningen leveren voor behoud en ontwikkeling van economische bedrijvigheid en daarmee samenhangende werkgelegenheid.
- Een rol van betekenis hebben in de toeristische sector en profileren als een bruisende en levendige dorpsstad, waarbij verbinding is met de prachtige natuurgebieden. Naast een kansrijk marktgebied voor bedrijven willen wij inwoners trots laten zijn en bezoekers uit binnen- en buitenland verleiden om Haaksbergen te bezoeken.
- Activiteiten zijn, in samenwerking met ondernemers en inwoners, gericht op het aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig houden van het centrum. De detailhandel en horecavoorzieningen vervullen een belangrijke functie hierin.

3.1 Economische ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

- Een optimaal vestigingsklimaat en groeimogelijkheden voor gevestigde bedrijven bieden.
- Een compact, aantrekkelijk, levendig en toekomstbestendig kernwinkelgebied.
- Duurzame, economische toeristische sector waarbij kwaliteit belangrijker is dan kwantiteit.
- Vitale bedrijven in de toeristisch recreatieve sector (verblijfsrecreatie en dagrecreatie).
- Blijvend goed onderhouden van de recreatieve routestructuren in het buitengebied.
- Een duurzaam bedrijventerrein Stepelerveld.

Wat doen we in 2022?

- Samen met de gevestigde ondernemers (detailhandel/horeca) en ondernemersorganisaties realiseren van een toekomstbestendig en levendig winkelgebied.
- Binnen de 30-samenwerking in de stichting Twenteboard werken de 14 Twentse gemeenten samen om uitvoering te geven aan de regionale investeringsprogramma's voor Twente. De inzet van deze investeringsprogramma's zijn gericht op sociaaleconomische structuurversterking en positionering van Twente.
- Aan de hand van de uitkomsten van het vitaliteitsonderzoek verblijfsrecreatie een kwaliteitsslag realiseren in samenwerking met het expertisecentrum Vitale Vakantieparken Overijssel.
- In samenwerking met gemeenten en externe partijen de toeristisch recreatieve sector kwalitatief versterken.
- Samenwerking met buurgemeenten (Twente, Achterhoek, Duitsland) intensiveren en meer gebruik maken van elkaars krachten.
- Regionaal onderzoek dagrecreatie doorontwikkelen (opgestart in najaar 2021).
- Samen met partijen in het gebied Scholtenhagen proberen een pilot op te starten voor het project Sportnatuur om te ervaren of dit de wenselijke ontwikkeling is voor economische versterking van dit gebied.

3.2. Bedrijfsinfrastructuur

Wat willen we bereiken?

- Invulling van (winkel) leegstand in het kernwinkelgebied.
- Invulling/transformatie winkelleegstand buiten kernwinkelgebied.
- Een sfeervol groen centrum met de markt als stralend middelpunt.
- Herinrichting Molenstraat.
- Bestemmingsplan Marktplan.
- Opggericht en werkend ondernemersfonds gericht op het organiseren van evenementen.
- Overdracht gereserveerde kavels bedrijventerrein Stepelerveld.
- Ontwikkeling fase 2 Stepelerveld.

Wat doen we in 2022?

- In samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren inzetten op invulling van winkelleegstand.
- Herinrichten van de openbare ruimte Molenstraat.
- Bestemmingsplan marktplan vaststellen.
- Overdracht gereserveerde kavels fase 1 bedrijventerrein Stepelerveld.
- Bepaling plangebied fase 2 Stepelerveld.
- Start van het vervolgproces ontwikkeling fase 2 bedrijventerrein Stepelerveld.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Wat willen we bereiken?

- Aan de bestaande niet-agrarische bedrijven in het landelijk gebied ruimte bieden zich verder te ontwikkelen.
- We streven in het LEADER programma naar gemiddeld twee gehonoreerde projecten met inbreng vanuit Haaksbergse partijen per jaar.
- Zowel ambtelijk als bestuurlijk is er voor ondernemers een duidelijk aanspreekpunt. Inzet op minimalisering regeldruk.
- Het contact met het georganiseerde bedrijfsleven IKT, HOV, SHP, Horeca Nederland en de diverse bedrijvenverenigingen in stand houden en samenwerking bevorderen.
- Ruimte voor ondernemers in het buitengebied bieden in bestemmingsplannen.
- Aansluiten bij projecten uit het uitvoeringsprogramma Groene Metropool Twente.

Wat doen we in 2022?

- Faciliteren van agrarische bedrijfsontwikkeling.
- Participeren in en ondersteunen van lokale actiegroep Leader.
- Ondernemers maximaal faciliteren in het atelier Ontwikkeling.
- Faciliteren van particuliere projecten (Rood voor Rood, VAB, KGO).
- Uitvoering geven aan projecten in het kader van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO) binnen de financiële mogelijkheden van de gemeente.
- We volgen de ontwikkelingen van de Groene Metropool Twente en zoeken aansluiting bij projecten, die een meerwaarde hebben voor Haaksbergen.
- Vaste overlegmomenten met het georganiseerde bedrijfsleven.
- Afleggen van bedrijfsbezoeken.

3.4 Economische promotie

Wat willen we bereiken?

- Sterk toeristisch Twente, waarin Haaksbergen zich goed kan profileren.
- Productontwikkeling ter versterking van vrijetijdseconomie door samenwerking binnen de sector en samenwerking met andere sectoren.
- Ondersteunen van Stichting Haaksbergen Promotie (SHP), waarin verschillende partijen samen werken aan de profilering en economische versterking van Haaksbergen.

Wat doen we in 2022?

- Participeren, adviseren en stimuleren van Stichting Haaksbergen Promotie.
- Versterken samenwerking en productontwikkeling bovenlokaal in samenwerking met gebiedsadviseur.
- Samenwerking SHP en HOV intensiveren onder andere op het gebied van evenementen.
- Gezamenlijk met de 14 Twentse gemeenten zorgen voor een goede marketing van de toeristisch recreatieve sector.

Verbonden partijen

Ten aanzien van het regionaal investeringsprogramma 2018-2022 is er een koppeling gemaakt tussen de Agenda voor Twente en de Regio Deal van het Rijk. De bijdrage vanuit het Rijk aan de Regio Deal betreft een bedrag van € 43.400.000 en samen met de € 120.000.000 vanuit het bedrijfsleven, gemeenten, onderwijsinstellingen en regio Twente is er de komende drie jaar € 163.400.000 te besteden. Voor de aanpak en uitvoering van deze investeringsprogramma's is in 2020 een nieuwe samenwerkingsvorm van de 30's gestart. Vanuit de nieuwe samenwerkingsvorm, de 30-samenwerking in de Twenteboard, wordt door middel van het bijeenbrengen van talent, bedrijven en kapitaal gezamenlijk gewerkt aan de sociaaleconomische structuurversterking van Twente. De doorontwikkeling van de economie aan de hand van de 4 actielijnen Agenda voor Twente:

- Techniek als motor
- Arbeidsmarkt en talent
- Bereikbaarheid en vestigingsklimaat
- Circulaire economie en duurzaamheid

Binnen Twenteboard werken de 14 Twentse gemeenten samen, waarvoor een bestuursovereenkomst is aangegaan: Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOK SES). In het Bestuurlijk Overleg wordt de koers van de SES Twente en de inbreng in de Twenteboard voorbereid.

In 2021 is, na een uitvoerig besluitvormingsproces, de Regio Twente getransformeerd. De taak van de voormalige Regio Twente op het gebied van recreatieve voorzieningen is belegd bij de nieuw opgerichte gemeenschappelijke regeling 'Bedrijfsvoering organisatie Recreatieve Voorzieningen', onder de naam Recreatieschap Twente. De regeling treedt per 1 januari 2022 in werking, nadat alle privaatrechtelijke besluiten, contracten e.d. op de juiste wijze zijn genomen en geregistreerd.

Het strategisch beleid voor vrijetijdseconomie en de daarmee verbonden formatie van de voormalige Regio Twente en het formatiebudget is ondergebracht bij Twente Board Development. De subsidiëring van en het budget voor de toeristische marketing en promotie van Twente wordt ondergebracht bij het Recreatieschap Twente.

Voor de regionale recreatieve voorzieningen de is bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente opgericht. Het Recreatieschap Twente verzorgt ook, met inbreng vanuit de Twente Board, de subsidiëring van de toeristische marketing en promotie van Twente. Het strategisch beleid voor vrijetijdseconomie (VTE) is ondergebracht bij de Twente Board. Afstemming over strategisch beleid VTE, verloopt via het bestuurlijk overleg (BO) bij de Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOK SES).

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2019	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Functiemenging	Percentage (verhouding tussen banen en woning)	51%	48,6%	
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	129,8	137,3	

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
3.1	Economische ontwikkeling	Baten	27	57	57	57	57	57
3.1	Economische ontwikkeling	Lasten	302	406	402	402	402	402
	Economische ontwikkeling - Totaal		-275	-349	-345	-345	-345	-345
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	56	48	48	48	48	48
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur - Totaal		-56	-48	-48	-48	-48	-48
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Baten	215	102	102	102	102	102
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Lasten	243	219	136	136	136	136
	Bedrijfsloket en -regelingen - Totaal		-28	-117	-34	-34	-34	-34
3.4	Economische promotie	Baten	150	199	205	204	208	211
3.4	Economische promotie	Lasten	272	220	220	220	220	220
	Economische promotie - Totaal		-122	-22	-15	-16	-13	-9
	Totaal programma Economie		-481	-536	-443	-443	-440	-437

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

4. Onderwijs

Doelstelling

- Alle kinderen in Haaksbergen kunnen veilig en gezond opgroeien en zich optimaal ontwikkelen.
- Iedereen zoveel mogelijk gelijke kansen bieden in het onderwijs.
- Voorkomen van achterstanden in het onderwijs.
- Voor de jongste kinderen tot 4 jaar zijn verschillende voorschoolse voorzieningen beschikbaar.
- Leerlingen uit Haaksbergen huisvesten in goed, veilig en duurzaam uitgeruste onderwijsvoorzieningen.

4.1 Basisonderwijs

Wat willen we bereiken?

- Samen met de kinderdagopvangorganisaties en schoolbesturen werken we aan onderwijs en kinder- en peuteropvang dat goed op elkaar aansluit, de zogeheten doorgaande lijn. Daarbij zijn passend onderwijs en jeugdhulptaken ondersteunend.
- In stand houden van voldoende scholen, rekening houdend met wettelijke verplichtingen en eisen waar het gaat om clustering, uitbreiding en eventuele nieuwbouw.
- Deelname aan voorschoolse voorzieningen voor alle peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar.

Wat doen we in 2022?

- Door het faciliteren van het plaatsten van kinderen met een VVE-indicatie (Voor- en vroegschoolse educatie) en het aanbieden van een VVE-programma, kunnen de voorschoolse voorzieningen kinderen op een speelse manier hun taal- en ontwikkelingsachterstand laten inhalen.

4.2 Onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

- Samen met de schoolbesturen ontwikkelen van een visie op samenwerking en huisvesting.
- In stand houden en waar nodig clusteren van scholen, daarbij rekening houdend met aspecten als duurzaamheid, ventilatie etc.
- Inzage krijgen in noodzakelijke investeringen in schoolgebouwen in de (nabije) toekomst.

Wat doen we in 2022?

- Opstellen van een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP).

Hiervoor hebben in het najaar 2021 de eerste verkennende gesprekken met de betrokken schoolbesturen plaatsgevonden. Op basis van het in januari 2022 vast te stellen IHP, doen wij aan de raad een voorstel om op basis van een integrale afweging de toekomstplannen voor de onderwijshuisvesting in de gemeente Haaksbergen te maken.

- Aanvraag krediet nieuwbouw fusieschool Holthuizen – dr. Ariëns inclusief nieuwe gymzaal.

Als gevolg van de per 1 augustus 2021 tot stand gekomen fusie tussen de basisscholen Holthuizen en dr. Ariëns, is besloten dat de nieuwe basisschool Het Palet gehuisvest wordt in een nieuw gebouw met een nieuwe gymzaal. Daarvoor leggen wij de raad in het voorjaar 2022 een voorstel voor.

Aangezien de raad de wens heeft uitgesproken bij de nieuw te realiseren school een nieuwe gymzaal te realiseren, leggen wij voor deze voorziening ook een kredietvoorstel aan de raad voor.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Wat willen we bereiken?

Het voortzetten van inzet op de volgende thema's uit de Lokale Samenwerkingsagenda (LSA):

- een doorgaande leerlijn/voor- en vroegschoolse educatie.
- ouderbetrokkenheid.
- tegengaan spijbelgedrag en voortijdig schoolverlaten.
- afstemming van zorg voor de jeugd.

Nationaal Programma Onderwijs

Om de onderwijsvertragingen die kinderen door COVID-19 hebben opgelopen tegen te gaan, stellen wij samen met de schoolbesturen en overige maatschappelijke partners een zogeheten herstelplan op. We geven aan hoe we de middelen, die de gemeente Haaksbergen ontvangt (€ 380.000) in de komende twee schooljaren in gaan zetten.

Wat doen we in 2022?

Doorgaande leerlijn/voor- en vroegschoolse educatie

- Jaarlijks ontvangen wij een specifieke uitkering bestemd voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal. Het merendeel van deze middelen is bestemd voor opvang en extra ondersteuning van peuters met een indicatie voorschoolse educatie.
- In 2021 hebben wij de "Uitvoeringsregeling subsidie peuteropvang" vastgesteld. In deze regeling geven wij aan onder welke voorwaarden wij subsidie verstrekken voor voorschoolse educatie en reguliere peuteropvang. Vanaf 2022 passen wij deze regeling toe op subsidieaanvragen die betrekking hebben op deze vormen van peuteropvang.
- Met ingang van 1 januari 2022 faciliteren we met toepassing van de uitvoeringsregeling de (wettelijk verplichte) inzet van een pedagogisch beleidsmedewerker/coach in de voorschoolse educatie.
- We maken het vanaf 2022 mogelijk voor de maatschappelijke partners die een rol spelen in de voor- en vroegschoolse educatie gebruik te maken van een monitorsysteem. Hiermee wordt de toeleiding naar een voorschoolse voorziening van peuters met een ontwikkelachterstand gedigitaliseerd. Hierdoor krijgen alle partners actueel inzicht in het bereik; hoeveel kinderen met een indicatie bezoeken de voorschoolse voorzieningen en waar bevinden de kinderen zich in het proces van toeleiding. Daarnaast kan de ontwikkeling van deze doelgroepkinderen tijdens de eerste jaren op de basisschool worden gevolgd.

Ouderbetrokkenheid

- In 2022 willen wij de samenwerking tussen (voor)scholen en ouders faciliteren, met als doel het verbeteren van de ontwikkeling van kinderen en daarmee de onderwijsprestaties.

Tegengaan van spijbelgedrag en voortijdig schoolverlaten

- Het versterken van de samenwerking tussen leerplicht, RMC (Regionale Meld- en Coördinatiepunt voortijdig schoolverlaten), scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs en de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs (uitvoering programma Twentse Belofte).
- Het in beeld brengen en houden van jongeren die dreigen uit te vallen en het treffen van preventieve maatregelen om daarmee thuiszitters in primair- en voortgezet onderwijs te voorkomen.
- Grotere zichtbaarheid van de leerplichtambtenaar en consulent RMC binnen zowel het primair als voortgezet onderwijs door bijvoorbeeld het houden voorlichtingsbijeenkomsten voor alle direct betrokkenen.
- Schoolverlaters die de school voortijdig dreigen te verlaten, aansporen om een startkwalificatie te behalen. Over deze aanpak heeft regionale afstemming plaatsgevonden.

Afstemming van zorg voor de jeugd

- Instellen werkgroep "Afstemming zorg voor jeugd" waarin onder andere de volgende doelen worden uitgewerkt:

- Versterken zorgsignalering en inzetten op adequate zorg en vergroten van mogelijkheden om iedere leerling de zorg te bieden die hij/zij nodig heeft.
- Realiseren 'warme overdracht' tussen voorschoolse voorzieningen, primair en voortgezet onderwijs, alsook vanuit het voortgezet onderwijs naar het vervolgonderwijs (MBO, HBO, WO).
- Rol van de intern begeleiders binnen de scholen vergroten vanuit hun rol als verbindende schakel tussen onderwijs en gemeente/externen als het gaat om zorg voor de jeugd.

Verbonden partijen

Dit programma kent geen verbonden partijen.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2020	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Absoluut verzuim (1)	Aantal per 1.000 leerlingen	0,0%	1,8%	0,0%
Relatief verzuim (2)	Aantal per 1.000 leerlingen	40	23	0*
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsvers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,0%	1,6%	1,0%
Achterstandsleerlingen	%	7% en 9% (resp. peuters en basisschoolleerlingen)	8% (gemiddeld)	7%

* Ingezet wordt op de norm dat geen enkel kind verzuimt. Kanttekening hierbij is dat met name luxe verzuim niet 100% is tegen te gaan. Wel daarbij de toevoeging dat in dat geval een procesverbaal wordt opgemaakt.

(1) Van **absoluut verzuim** is sprake als een leer- of kwalificatie plichtige jongere niet op een school staat ingeschreven.

(2) Van **relatief verzuim** is sprake als een leerling op een school is ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd niet op school of op stage aanwezig is. Wanneer de afwezigheid langer dan 4 weken onafgebroken aanhoudt, is er sprake van langdurig relatief verzuim. Relatief verzuim is verder onder te verdelen in luxe verzuim en overig verzuim.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
4.1	Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0	0	0	0
4.1	Openbaar basisonderwijs	Lasten	30	32	32	32	32	32
	Openbaar basisonderwijs - Totaal		-30	-32	-32	-32	-32	-32
4.2	Onderwijshuisvesting	Baten	136	134	134	134	134	134
4.2	Onderwijshuisvesting	Lasten	1.276	1.433	1.136	1.142	1.139	1.129
	Onderwijshuisvesting - Totaal		-1.139	-1.299	-1.001	-1.008	-1.005	-995
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenz.	Baten	285	391	329	329	329	329
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenz.	Lasten	891	1002	957	937	937	937
	Onderwijsbeleid en leerlingenz. - Totaal		-606	-611	-628	-608	-608	-608
	Totaal programma Onderwijs		-1.775	-1.942	-1.661	-1.648	-1.645	-1.635

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

5. Sport, cultuur en recreatie

Doelstelling

De ambitie is dat iedere Haaksbergenaar een leven lang plezier kan beleven aan sporten, bewegen en cultuur. Daarbij is extra aandacht voor onze inwoners in een kwetsbare positie; zij moeten ook (naar vermogen) kunnen participeren. Deze ambitie realiseren we samen met inwoners, sport- en culturele verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers. We gaan daarbij uit van de verantwoordelijkheid en de kracht van inwoners en verenigingen zelf.

5.1 Sportbeleid en activering

Wat willen we bereiken?

- Iedereen kan plezier in sport en bewegen hebben, ongehinderd in een veilige en gezonde omgeving.
- Stimuleren van sportdeelname in het kader van een gezonde levensstijl. Sport en bewegen is van belang voor de vitaliteit (leefkracht) en zelfredzaamheid van onze inwoners.
- Bewegen en sport moeten toegankelijk zijn voor iedereen. Zeker ook voor mensen met een minimum inkomen, met een beperking, ouderen of andere specifieke doelgroepen, want bewegen heeft positieve effecten op de gezondheid en het opdoen van sociale contacten.
- Er is een veilig en gezond sportklimaat bij de sport- en beweegaanbieders.
- Wij zorgen ervoor dat sport- en beweegaanbieders vitaal en toekomstbestendig zijn met voldoende vrijwilligers.

Wat doen we in 2022?

- Wij ondersteunen de uitvoering van het lokaal sport en beweeg akkoord Haaksbergen en gaan gezamenlijk met de lokale partners verder invulling geven aan de overeengekomen ambities. Buurtsportcoaches spelen hierin een belangrijke rol: in 2022 wordt weer de Vitaliteitsbeurs georganiseerd.
- Wij werken in regionaal verband samen met alle 14 Twentse gemeenten om invulling te geven aan de notitie Sport en Bewegen in Twente "Regionale samenwerking is Noaberschap vanuit eigen kracht".
- Wij ondersteunen de projectorganisatie bij de organisatie van de Special Olympics Twente, dat plaatsvindt van 10-12 juni 2022, waarbij Haaksbergen het onderdeel G-voetbal organiseert.
- Wij subsidiëren het Jeugdfonds Sport & Cultuur zodat kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen mee kunnen doen aan sport- en beweegactiviteiten.

5.2 Sportaccommodaties

Wat willen we bereiken?

- Sportverenigingen zijn verantwoordelijk voor hun eigen exploitatie. Als ondersteuning daarbij nodig is, gaan we hierover in overleg met de sportverenigingen en hun mogelijke sponsors, ondernemers en andere subsidieverstrekkingen, om samen aan een gezonde exploitatie te werken.
- Verdere verzelfstandiging van (buitensport-) accommodaties, die nog gemeentelijk eigendom zijn of waarin wij nog een beheerstaak hebben.
- Meer aandacht voor duurzame ontwikkelingen bij sportaccommodaties en verenigingen.
- Initiatieven om de openbare ruimte optimaal te gebruiken en in te zetten om te sporten en te bewegen.

Wat doen we in 2022?

- Wij ondersteunen sportverenigingen op het gebied van duurzaamheid met informatie en kennisdeling.

- We vervolgen het onderzoek naar de verhuurtarieven van sportaccommodaties in samenspraak met de raad en betrokkenen en willen deze meer in lijn brengen met andere aanbieders. Wij willen de nieuwe tarieven na de zomervakantie hanteren.
- Wij subsidiëren Optisport Haaksbergen B.V. voor zwembad De Wilder tot een maximumbedrag van € 375.064.
- Wij faciliteren en verstrekken een bijdrage aan de Stichting Groot Scholtenhagen voor het beheer van het sport- en recreatiepark Groot Scholtenhagen; budget € 306.000.

5.3 Cultuur

Wat willen we bereiken?

- Culturele voorzieningen, zoals de Kappen en Museum Buurtspoorweg, worden optimaal benut.
- Scholen besteden structureel aandacht aan cultuureducatie.
- Kinderen in een kwetsbare positie en de gezinnen van deze kinderen krijgen de kans mee te doen, richting te geven aan hun toekomst en zich te ontwikkelen.
- Er is voor de inwoners een divers aanbod op cultureel gebied.
- De gemeente Haaksbergen ontwikkelt zich door als een krachtige culturele partner voor regiogemeenten.

Wat doen we in 2022?

- Wij subsidiëren de multifunctionele accommodatie de Kappen. In de subsidiebeschikking staan een aantal subsidieverplichtingen, waaronder het rekening houden met verschillende doelgroepen, het inzetten op een netwerkfunctie en de realisatie van een multifunctionele voorziening.
- Wij subsidiëren het Jeugdfonds Sport& Cultuur, zodat kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen mee kunnen doen aan kunst en cultuur.
- We zijn zowel ambtelijk als bestuurlijk vertegenwoordigd in de overleggen van de Cultuurregio Twente. Daarnaast heeft onze cultuurmakelaar zitting in diverse werkgroepen.

5.4 Musea

Wat willen we bereiken?

- Professionalisering van Museum Buurtspoorweg en bijdragen aan een gezonde, duurzame organisatie met een belangrijke rol in het (Eu)regionale toerisme.

Wat doen we in 2022?

- We ondersteunen Museum Buurtspoorweg met subsidie, met advies en stimuleren samenwerking met zowel de gemeente als andere partijen.
- Onderhouden van contacten met Enschede over de voortgang van de ontwikkelingen bij het museum.

5.5 Cultureel erfgoed

Wat willen we bereiken?

- In stand houden van ons cultuurhistorisch erfgoed en de monumentale panden

Wat doen we in 2022?

- Opvolging van de Erfgoedraad realiseren.
- We onderhouden de monumenten die we in eigendom hebben, subsidiëren bij het in stand houden van monumenten van derden en adviseren daarbij met als uitgangspunt de Erfgoedverordening.

5.6 Media

Wat willen we bereiken?

De lokale omroep verzorgt goede lokale berichtgeving.

Wat doen we in 2022?

We ondersteunen de lokale omroep die door het Commissariaat voor de Media is aangewezen als publieke lokale media-instelling.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat willen we bereiken?

- Veilige speelvoorzieningen die aansluiten bij de wensen van de buurtbewoners en de ontwikkeling van kinderen.
- Zorgen dat er voldoende toegankelijk groen in de bebouwde kom blijft en het koppelen van groen aan diverse functies (b.v. groen en recreatie, spelen).
- Waarborgen van de veiligheid in de openbare ruimte en voorkomen van kapitaalvernietiging.
- Herstel van natuurlijk evenwicht en het bevorderen van de biodiversiteit.
- Inkomsten genereren door verkoop en verhuur van snippergroen.
- Burgerparticipatie en groenadoptie, aangezien dit leidt tot meer biodiversiteit en de samenhang in buurten en wijken bevordert.

Wat doen we in 2022?

- We onderhouden de bestaande speelvoorzieningen en verwijderen deze als er niet meer aan de veiligheidseisen kan worden voldaan.
- Wij beheren de openbare ruimte volgens de principes 'schoon, heel en veilig'.
- Wij houden rekening met de Wet Natuurbescherming (flora en fauna).
- We passen duurzame en bijenvriendelijke bloemmengsels toe in de berm (meerjarig en inheems) en plantsoenen (eenjarig).
- Wij gaan het planmatig onderhoud van bomen verder optimaliseren.
- Wij vervangen dode beplanting en bomen als gevolg van de droogte van de afgelopen jaren. Om de vervanging te kunnen bekostigen voeren wij in 2022 minder renovaties uit.
- Wij voeren maximaal twee renovaties van groenvoorzieningen uit in straten met achterstallig onderhoud. We willen beginnen in de straten van de Veldmaatse Bomenbuurt.
- Wij ondersteunen initiatieven voor groenadoptie in de wijk 't Wolferink.
- Wij onderzoeken hoe we het natuurlijk evenwicht van het groen binnen de bebouwde kom binnen strakke onderhoudskaders nog beter kunnen bevorderen.

Verbonden partijen

Stichting Groot Scholtenhagen te Haaksbergen

De stichting beheert en onderhoudt het park en draagt daarmee bij aan het aanbieden van voldoende mogelijkheden voor sport- en bewegingsactiviteiten, recreatie en ontspanning.

Twente Milieu

Sinds 2018 is Twente Milieu de partner van de gemeente Haaksbergen voor taken in de openbare ruimte. Twente Milieu is onder andere actief op het gebied van groen, (water)wegen, riolering, afval, evenementen en recreatieve voorzieningen. Samen met de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden is Haaksbergen aandeelhouder.

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2016	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Niet sporters	%	40,5	48,7	*

Vergeleken met < 25.000 inwoners. Norm is nog niet vastgesteld door de gemeenteraad (zie blz. 20).

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
5.1	Sportbeleid en activering	Baten	110	40	20	0	0	0
5.1	Sportbeleid en activering	Lasten	528	542	531	511	511	511
	Sportbeleid en activering - Totaal		-419	-502	-511	-511	-511	-511
5.2	Sportaccommodaties	Baten	240	344	359	389	389	389
5.2	Sportaccommodaties	Lasten	559	609	531	623	526	522
	Sportaccommodaties - Totaal		-319	-265	-171	-234	-137	-133
5.3	Cultuur	Baten	45	189	176	176	176	176
5.3	Cultuur	Lasten	876	1042	766	611	611	611
	Cultuur - Totaal		-831	-853	-590	-435	-435	-435
5.4	Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
5.4	Musea	Lasten	0	57	57	57	57	57
	Cultuur - Totaal		0	-57	-57	-57	-57	-57
5.5	Cultureel erfgoed	Baten	8	34	8	8	8	8
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	80	86	61	58	48	48
	Cultureel erfgoed - Totaal		-72	-52	-52	-50	-40	-40
5.6	Media	Baten						
5.6	Media	Lasten	13	13	263	263	263	263
	Media - Totaal		-13	-13	-263	-263	-263	-263
5.7	Openbaar groen en recreatie	Baten	162	78	78	78	78	78
5.7	Openbaar groen en recreatie	Lasten	1.997	2.167	2.156	2.156	2.159	2.157
	Openbaar groen en recreatie - Totaal		-1.835	-2.089	-2.078	-2.078	-2.081	-2.079
	Totaal programma Sport, cultuur en recreatie		-3.489	-3.831	-3.723	-3.628	-3.524	-3.518

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

6. Sociaal Domein

Doelstelling

- Onze inwoners staan centraal. Zij worden aangesproken op hun talenten, mogelijkheden en hun vermogen zelf hun leven in te richten. Daarnaast is in het bijzonder aandacht voor onze inwoners in een kwetsbare positie; zij moeten ook (naar vermogen) kunnen deelnemen.
- We streven een inclusieve samenleving na. Dit doen we samen met inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties en ondernemers. We gaan daarbij uit van de verantwoordelijkheid en de kracht van inwoners zelf. We veranderen van een overheid die zorgt voor, naar een overheid die zorgt dat. Als het iemand niet op eigen kracht lukt, dan zorgen we dat er passende ondersteuning is.
- De doelstelling van de Participatiewet is mensen met arbeidsvermogen naar werk toe te leiden, bij voorkeur naar regulier werk. Werk is voor veel mensen één van de meest aansprekende vormen van meedoen in de maatschappij. Uitgangspunt is dat de weg naar werk zo kort mogelijk is. Wanneer mensen niet op eigen kracht kunnen participeren, is daar een taak voor de gemeente weggelegd.
- Onze inwoners (inclusief kinderen en ouders/verzorgers) zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk, betrokken, nemen actief deel aan de samenleving, hebben de mogelijkheid zich te ontwikkelen en nemen verantwoordelijkheid voor hun omgeving. Waar mensen dit niet zelf kunnen, zorgt de gemeente voor een vangnet. We bieden de ondersteuning waar mogelijk laagdrempelig en in de vorm van een algemene voorziening aan.
- Kinderen in een kwetsbare positie (en hun gezinnen) ondersteunen wij, zodat zij kansen hebben om mee te doen, richting te geven aan hun toekomst en zich te ontwikkelen.
- We hebben beter inzicht in het gebruik en de kosten van het sociaal domein (maatwerkvoorzieningen en individuele voorzieningen) en informeren de raad hierover. Hierdoor zijn we beter in staat zowel (zorg)inhoudelijk als financieel in te spelen op huidige en toekomstige ontwikkelingen.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Wat willen we bereiken?

- Het versterken van eigen kracht van inwoners en de kracht van de samenleving.
- Het vergroten van inclusie voor alle inwoners om op gelijke voet met anderen deel te nemen aan de samenleving.

Wat doen we in 2022?

- We bereiden aan de hand van de leidende principes voor het sociaal domein een integraal beleidsplan voor en stemmen hierbij af met de uitgangspunten van de Omgevingswet.
- We zetten onze samenwerking met onze maatschappelijke partners voort. De ondersteuning en dienstverlening zoals Wijkkracht die op dit moment aanbiedt, is daarbij het meest belangrijk.
- Door een verbeterde kostenberekening én omdat het aantal meldingen van discriminatie toeneemt, heeft het Rijk meer middelen ten behoeve van anti-discriminatie beschikbaar gesteld. Deze middelen gebruiken we om extra in te zetten op anti-discriminatie.

6.2 Wijkteams/Noaberpoort

Wat willen we bereiken?

- Een doorgaande verbeterde uitvoering van onze toegang tot het sociaal domein.
- Het bevorderen van integraal werken met de samenwerkingspartners in de Noaberpoort.
- Naast volwassenen zijn ook jongeren met betalingsachterstanden in de zorgpremie in beeld.
- Domein-overstijgende samenwerking met zorgverzekeraar, zorgkantoor, GGD en zorgaanbieders.

Wat doen we in 2022?

- We verbeteren de dienstverlening van de Noaberpoort door verbeterde werkprocessen te implementeren. Daarnaast zetten we ook meer in op automatisering en digitalisering.
- We verkennen verdergaande samenwerkingsmogelijkheden met coöperatie De Kappen, Wijkkracht, Domijn, Stadsbank Oost Nederland en Uitvoeringsorganisatie Borne, Haaksbergen, Hengelo.
- We benaderen jongeren op basis van betalingsachterstanden bij zorgverzekeraars. We ontvangen hiervoor informatie van het CAK.
- We stellen een nieuwe samenwerkingsagenda op voor de periode 2023 en verder. We doen dat samen met de zorgverzekeraar, zorgkantoor, GGD en zorgaanbieders.

6.3 Inkomensregelingen en armoedebestrijding

Wat willen we bereiken?

- Inwoners die zelf niet kunnen voorzien in de incidenteel voorkomende bestaanskosten worden financieel ondersteund.

Wat doen we in 2022?

De uitvoering van het bestaande minimabeleid zetten wij voort.

6.4 Begeleide participatie

Wat willen we bereiken?

- Inwoners met een beperking die niet kunnen deelnemen aan een regulier werkproces, bieden we ondersteuning aan in de vorm van onder andere aanpassingen aan de werkplek, de werkomgeving of begeleiding op de werkvloer.
- Het behalen van de taakstelling nieuw beschut.

Wat doen we in 2022?

- We sluiten een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met de SWB af voor de uitvoering van de oude Wsw-regeling en we onderzoeken of de huidige vorm van samenwerking voor Haaksbergen de beste oplossing is.
- De Uitvoeringsorganisatie sluit namens ons een nieuw prestatiecontract af met de SWB, waarin de uitvoering van de wettelijke verplichtingen rondom Nieuw Beschut wordt vastgelegd.

6.5. Arbeidsparticipatie

Wat willen we bereiken?

- Inwoners met een bijstandsuitkering, al dan niet met een arbeidsbeperking, begeleiden we zo snel en goed mogelijk naar regulier werk.
- Inburgeringsplichtigen laten we zo snel en volwaardig mogelijk meedoen in de Nederlandse samenleving, het liefst met betaald werk.
- Mensen, die onder andere als gevolg van de Covid-19 crisis hun baan verliezen, begeleiden we zo snel mogelijk weer richting werk.

Wat doen we in 2022?

- We stellen samen met de Uitvoeringsorganisatie een nieuw actieprogramma 2022-2024 op, waarin we opnemen welke instrumenten en maatregelen worden ingezet om de instroom in de bijstand te beperken en uitstroom te bevorderen. We hebben daarbij specifieke aandacht voor kwetsbare groepen, zoals kwetsbare jongeren en mensen met een arbeidsbeperking.
- Met de Uitvoeringsorganisatie en het ontmoetingspark de Greune maken we nadere afspraken over hoe we mensen arbeidsfit krijgen.
- De Uitvoeringsorganisatie sluit namens ons een nieuw prestatiecontract af met de SWB voor de uitvoering van onder andere arbeidsontwikkelingstrajecten.
- Samen met de uitvoeringsorganisatie voeren we de nieuwe Wet Inburgering uit die in 2022 ingaat.

6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Wat willen we bereiken?

- Inwoners ontvangen passende hulpmiddelen van kwalitatief goede aanbieders.

Wat doen we in 2022?

- We beoordelen aanbieders continu op hun dienstverlening. Hierdoor kunnen we sturen op kwaliteit.

6.7.1 Maatwerkdienstverlening 18+

Wat willen we bereiken?

- Waar mogelijk een passend aanbod van algemene voorzieningen als reëel alternatief voor huidige maatwerkvoorzieningen.
- Een eenduidige regionale aanpak van zorgfraude.
- Helderheid over een bestendige invulling van huishoudelijke ondersteuning.
- Modernisering van de dienstverlening bij schuldhulpverlening.

Wat doen we in 2022?

- Op basis van aangepaste werkprocessen en managementinformatie meer sturen op de toeleiding naar algemene voorzieningen.
- Verder ontwikkelen van algemene voorzieningen, waaronder het verruimen en verbreden van het aanbod.
- In afstemming met de overige 13 Twentse gemeente stellen we een eenduidige aanpak van zorgfraude vast en implementeren deze.
- We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor het bestendig organiseren van huishoudelijke ondersteuning. We doen dit samen met de andere Twentse gemeenten.
- We implementeren een softwarepakket voor de interne dienstverlening en we verkennen met de Stadsbank Oost Nederland de mogelijkheid van Collectief Schuldregelen.

6.7.2 Maatwerkdienstverlening 18-

Wat willen we bereiken?

- Meer samenwerking en afstemming met onze externe verwijzers zoals huisartsen en gecertificeerde instellingen, zodat we kunnen komen tot meer integraal en efficiënt afgestemde inzet van Jeugdhulp.
- Waar mogelijk een passend aanbod van algemene voorzieningen als reëel alternatief voor Jeugdhulp.
- Eenduidige regionale aanpak van zorgfraude.
- Een structureel houdbaarder jeugdstelsel conform de afspraken daarover tussen VNG en Rijk (gemaakt in het bestuurlijk overleg van 2 juni 2021).

Wat doen we in 2022?

- We monitoren en stemmen de inzet van Jeugdhulp af met de externe verwijzers en betrokken zorgaanbieders.
- Verder ontwikkelen van algemene voorzieningen, waaronder het verruimen en verbreden van het aanbod.
- In afstemming met de overige 13 Twentse gemeente stellen we een eenduidige aanpak van zorgfraude vast en implementeren deze.
- We leveren, zowel lokaal als in Twents verband, onze bijdrage aan het uitvoeren van de Hervormingsagenda Jeugd waarin (clusters van) maatregelen en bijbehorende besparingen staan.

6.8.1 Geëscaleerde zorg 18+

Wat willen we bereiken?

- Voorbereiding decentralisatie Beschermd Wonen per 1 januari 2023.
- Regionaal passend aanbod voor inwoners die aangewezen zijn op beschermd wonen.
- Het voorkomen van dak- en thuisloosheid.
- Meer inzicht in zorgwekkend gedrag bij inwoners.

Wat doen we in 2022?

- We stellen samen met 7 andere Twentse gemeenten de dienstverleningsovereenkomst Beschermd Wonen op.
- Er is duidelijkheid over het initiatief locatie beschermd wonen in Haaksbergen.
- We monitoren het gebruik van de pilot Kamerbewoning Jongeren Haaksbergen en verkennen initiatieven voor andere doelgroepen.
- We maken nieuwe afspraken met het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag Twente.

6.8.2 Geëscaleerde zorg 18-

Wat willen we bereiken?

- De veiligheid van jeugdigen wordt zo snel mogelijk geborgd, waarbij jeugdigen en ouders betrokken worden bij de totstandkoming van beslissingen en er goede afstemming in de keten (gemeente, Raad voor de Kinderbescherming, Veilig Thuis, gecertificeerde instellingen, zorgaanbieder(s)) plaatsvindt.

Wat doen we in 2022?

- In Twents verband worden de jeugdbeschermingstafels gemonitord en geëvalueerd op basis waarvan besluitvorming plaatsvindt over voortzetting van de jeugdbeschermingstafels.

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid (Openbaar Lichaam Gezondheid)

Per 8 juli 2021 is de Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid ingegaan. Het doel van deze regeling is het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan. Daarvoor worden de belangen behartigd op het gebied van Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente; Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) en Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT).

Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid (Openbaar Lichaam Gezondheid), onderdeel Veilig Thuis Twente te Enschede

Elke regio in Nederland is verplicht om op basis van de Wmo 2015 en Jeugdwet, een Veilig Thuis-organisatie te hebben. Veilig Thuis Twente is voor de regio Twente het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en heeft inmiddels een stevige plek ingenomen in de zorgketen in Twente. Veilig Thuis Twente heeft zich ten doel gesteld te komen tot het stoppen en/of verminderen van de schadelijke gevolgen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en de veiligheid te borgen.

In 2022 werkt VTT aan de volgende taken:

- de wettelijke taken van veilig Thuis;
- de (regionale) maatwerktaken zoals afgesproken met de 14 Twentse gemeenten in het document "samenwerkingsafspraken";
- de taken die voortvloeien uit de vastgestelde product-diensten catalogus en de aangepaste werkprocessen;
- de eisen die door het Rijk en de Inspectie gesteld zijn/worden: o.a. medewerkers voldoen aan de eisen van de SKJ registratie, 24 uren inzet vertrouwensarts, ISO certificering.

Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid (Openbaar Lichaam Gezondheid), onderdeel Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) te Enschede

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten, op grond van de Wmo 2015 en Jeugdwet, verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning en Jeugdhulp aan hun inwoners.

Er is bij het Openbaar Lichaam gezondheid onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) een organisatie ingericht, die uitvoering geeft aan zowel de wettelijk verplichte regionale taken als aan taken waarvan de gemeenten besloten hebben deze gezamenlijk uit te voeren.

In 2022 werkt het OZJT aan de volgende thema's: inkoop, xcontractmanagement, toezicht kwaliteit, Twentse monitor sociaal domein en ondersteunen van de ambtelijke en bestuurlijke samenwerking.

Stadsbank Oost Nederland (SON)

De Stadsbank Oost Nederland is een Gemeenschappelijke regeling met 21 andere gemeenten. De SON voert voor ons de dienstverlening aan inwoners met problematische schulden uit in het kader van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs).

Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo te Hengelo

De Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo is een samenwerking van bovenstaande 3 gemeenten op het gebied van werk & inkomen, waarbij de gemeente Hengelo de uitvoeringsorganisatie is voor o.a. de Participatiewet en een aantal andere samenhangende wetten op het gebied van werk & inkomen.

SWB te Hengelo

De SWB is een (sociaal) leerwerkbedrijf die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleidt om weer, regulier of met ondersteuning, aan het werk te kunnen. De SWB voert voor ons de voormalige Wsw-regeling uit en de arbeidsontwikkelingstrajecten voor de doelgroep van de Participatiewet.

Werkplein Twente te Enschede

Het Werkplein Twente is een samenwerkingsverband tussen de veertien Twentse gemeenten en UWV. De partijen op het Werkplein werken samen op het gebied van zowel werkzoekenden- als werkgeversdienstverlening. Door middel van een gezamenlijke aanpak wordt geprobeerd om mensen met een WW-uitkering, bijstandsuitkering of arbeidshandicap aan een passende baan helpen.

Prestatie-indicatoren

Wettelijke indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2020	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Cliënten met een maatwerk arrangement Wmo categorie hulpmiddelen en diensten	Aantal per 1.000 inwoners	36	37	*
Cliënten met een maatwerk arrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	560	581	*
Kinderen in uitkeringsgezin ***	%	4%	4%	*
Lopende re-integratie voorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners (15-74 jarigen)	6	9	*
Jongeren met Jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	9,1%	9,3%	*
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1,0%	1,0%	*
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	**	0,4%	*

** Geen waarde bekend op Waartstaatjegemeente.nl

*** Peildatum 2019

Extra indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2019	Gemiddelde van de referentiegemeenten 2019	Waarde	Type waarde*
Werkeloosheid	% werkeloosheid	2,7%	3,4%	3,8% in 2022	doelwaarde
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	3,4%	2,7%	3,3% in 2022	doelwaarde
Banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	601,2	552,7	602,7 in 2022	doelwaarde
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	68,4%	69,6%	67,7% in 2022	doelwaarde
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22-jarigen	1%	1%	1% in 2022	doelwaarde

*Doelwaarden: volledige sturing op het doel is niet mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins. Wel is sprake van mogelijke beïnvloeding. Daarmee is de waarde een doel: een te beogen resultaat. Normwaarden: volledige sturing op het doel is mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins en daarmee is de waarde een norm: een te realiseren resultaat.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
6.1	Samenkracht en burgerp.	Baten	23	0	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerp.	Lasten	1.685	2.024	1.852	1.859	1.856	1.856
	Samenkracht en burgerp. - Totaal		-1.662	-2.023	-1.851	-1.859	-1.855	-1.855
6.2	Wijkteams	Baten	0	0	0	0	0	0
6.2	Wijkteams	Lasten	255	347	320	320	320	320
	Wijkteams - Totaal		-255	-347	-320	-320	-320	-320
6.3	Inkomensregelingen	Baten	8.664	6.477	5.808	5.756	5.699	5.644
6.3	Inkomensregelingen	Lasten	10.685	8.813	7.858	7.819	7.775	7.737
	Inkomensregelingen - Totaal		-2.021	-2.337	-2.050	-2.063	-2.076	-2.093
6.4	Begeleide participatie	Baten	677	641	631	621	611	601
6.4	Begeleide participatie	Lasten	3.160	2.876	2.886	2.860	2.864	2.864
	Begeleide participatie - Totaal		-2.483	-2.235	-2.255	-2.239	-2.253	-2.263
6.5	Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	Lasten	376	416	466	466	466	466
	Arbeidsparticipatie - Totaal		-375	-416	-466	-466	-466	-466
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	6	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	485	996	1.040	1.031	1.031	1.010
	Maatwerkvoorzieningen (WMO) - Totaal		-479	-996	-1.040	-1.031	-1.031	-1.010
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	0	9	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	5.369	5.415	5.524	5.523	5.523	5.523
	Maatwerkdienstverlening 18+ - Totaal		-5.369	-5.406	-5.524	-5.523	-5.523	-5.523
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	5.654	5.796	6.472	6.297	6.297	6.297
	Maatwerkdienstverlening 18- - Totaal		-5.653	-5.796	-6.472	-6.297	-6.297	-6.297

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Baten	332	225	225	225	225	225
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Lasten	182	289	271	271	271	271
	Geëscaleerde zorg 18+ - Totaal		150	-64	-46	-46	-46	-46
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	1.103	1.076	1.111	1.111	1.111	1.111
	Geëscaleerde zorg 18- - Totaal		-1.103	-1.076	-1.111	-1.111	-1.111	-1.111
	Totaal programma Sociaal Domein		-19.251	-20.697	-21.135	-20.955	-20.978	-20.984

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

7. Volksgezondheid en milieu

Doelstelling

Wij streven een goede gezondheid van onze inwoners na. Daartoe willen wij hen een gezond woon- en leefklimaat bieden.

7.1 Volksgezondheid

Wat willen we bereiken?

In de regionale bestuursagenda 2020-2023 hebben de Twentse gemeenten en de GGD prioriteit gegeven aan 9 indicatoren en hierop doelen geformuleerd.

Deze indicatoren zijn:

- het roken verminderen.
- de eenzaamheid(-gevoelens) verminderen.
- het overgewicht verminderen.
- de regie over eigen leven vergroten.
- stress verminderen.
- het problematisch alcoholgebruik verminderen.
- het middelengebruik verminderen.
- het bewegen bevorderen.

In een viertal programmalijnen werken we aan de realisatie van de gemeentelijke ambities:

- gezond opgroeien
- gezond meedoen
- gezond wonen
- gezond oud zijn en worden

Wat doen we in 2022?

GGD Twente is voor de hierboven genoemde zaken vooral aan zet. De gemeente Haaksbergen levert haar bijdrage aan de GGD op financieel en inhoudelijk gebied. Verder levert de gemeente Haaksbergen een bijdrage aan de hierboven genoemde doelen door middel van het in 2021 te sluiten preventieakkoord.

Covid-19 heeft zowel een grote rol gespeeld in 2020 als in 2021 en de verwachting is dat het onderwerp ook in 2022 nog veel aandacht vraagt. Vooral de GGD houdt zich bezig met Covid-19, maar ook intern vraagt het de nodige aandacht. De verwachting is dat het ambtelijk en bestuurlijk kernteam ook in 2022 actief blijft.

7.2 Riolering

Wat willen we bereiken?

Met riolering en water streven we naar een gezonde en leefbare woonomgeving.

Wat doen we in 2022?

- We optimaliseren het risicogestuurd beheer verder met behulp van de verbeterde software.
- We ronden de aanleg van de regenwaterriolering in de Werfheegde af.
- We starten met de aanleg van de regenwaterriolering in de Sterkerstraat (verbinding tussen al gerealiseerde leidingen in Werfheegde en Twijnerstraat).
- Samen met het waterschap zoeken we naar optimalisatie van de ontwatering van de omgeving Beatrixstraat – Zieneschstraat.
- We zoeken een goede integrale oplossing voor de wateroverlast op de Brink.
- We integreren het beleid in het GRP (Gemeentelijk RioleringsPlan) in de instrumenten van de Omgevingswet.

- We gaan onderzoeken wat het aanvaardbaar minimum bij wateroverlast is.

7.3 Afval

Wat willen we bereiken?

- We dragen bij aan een duurzame samenleving door vermindering van de hoeveelheid restafval.
- We zorgen voor een evenwichtige afvalbegroting die meerjarig op orde is.
- We werken toe naar de doelstellingen van Afvalloos Twente.

Wat doen we in 2022?

- We continueren de communicatie- en handhavingsacties om vervuiling van afvalstromen tegen te gaan.
- Binnen Studio Vers Bestuur werken we samen met inwoners en de raad om tot een nieuw afvalbeleidsplan 2022-2027 met een daarbij passende kostendekkende afvalbegroting, actuele verordening en afvalstoffenheffing te komen.

7.4 Milieubeheer

Wat willen we bereiken?

- Wij werken aan optimale bescherming en duurzame benutting van de fysieke leefomgeving; veilig wonen, werken en leven.
- De overlast van dieren willen we zoveel mogelijk beperken en hiermee de volksgezondheid beschermen.

Wat doen we in 2022?

- Preventieve bestrijding van de eikenprocessierups binnen de bebouwde kom.
- In de bebouwde kom meer leefgebied creëren voor de natuurlijke vijanden van de rups, zoals sluipwespen en kool- en pimpelmezen. We gaan geleidelijk aan naar een andere manier van beheer en onderhoud (niet of minder maaien van berm) en het inzaaien van bloemenmengsels. We overwegen meer nestkasten voor mezen te plaatsen en op geschikte plekken enkele insectenhôtels, die we door zorgboerderijen laten maken.
- Wij gaan ter voorbereiding van de Omgevingswet, de omgevingsvisie en het omgevingsplan inventariseren welke milieuregels en welk milieubeleid er is en onderzoeken hoe we dat, samen met andere aspecten, kunnen integreren in één omgevingsvisie en één omgevingsplan.
- Samen met de Omgevingsdienst Twente en Twentse gemeenten komen we tot een geactualiseerd beleidsplan voor vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieutaken, waarbij de uitvoering is ondergebracht bij de Omgevingsdienst Twente.
- We gaan de beleidscyclus (big8) beter implementeren waardoor we in 2022 blijvend in kunnen zetten op verbetering van dienstverlening aan de "voorkant" en heldere en rechtvaardige handhaving aan de "achterkant". Dit alles om meer en meer een verschuiving te realiseren van repressie naar preventie. Op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving stellen wij ook voor het jaar 2022 een uitvoeringsprogramma op, waarin geprioriteerd wordt.
- Wij geven uitvoering aan de wettelijke bodemtaken. Daarnaast werken wij samen met het Projectbureau bodemasbestsanering aan het saneren van asbest in de bodem.
- Wij gaan inventariseren welke uitvoeringstaken voor het onderdeel geluid ondergebracht kunnen worden bij de Omgevingsdienst Twente.

7.5. Begraafplaatsen en crematoria

Wat willen we bereiken?

Conform het geactualiseerde Beleidskader Toekomstbestendige Begraafplaatsen willen we meer inkomsten en een betere kostendekking realiseren op de begraafplaatsen. Ook willen we de begraafplaatsen beter laten aansluiten bij de wensen van onze inwoners.

Wat doen we in 2022?

Dit bereiken we door:

- het bieden van meer keuzemogelijkheden voor begraven en as-bestemming, waardoor onze begraafplaatsen aantrekkelijker worden;
- exploitatie van begraafplaatsen op een wijze die efficiënt en toekomstbestendig is;
- duurzaam beheer van de begraafplaatsen en omvorming naar herdenkingsparken.

Hiervoor moeten we de komende jaren onder andere investeren in diverse begraafplaatsen. Het verhogen van de leges is noodzakelijk om alle kosten te kunnen dekken. De leges moeten kostendekkend zijn en leveren op deze wijze financiële ruimte op in de begroting. Voor de nieuwe keuzemogelijkheden worden afwijkende en passende leges gehanteerd.

In samenwerking met Twente Milieu wordt onderzocht hoe vrijwilligers een rol kunnen spelen bij het onderhoud.

Verbonden partijen

Twente Milieu

Sinds 2018 is Twente Milieu de partner van de gemeente Haaksbergen voor taken in de openbare ruimte. Twente Milieu is onder andere actief op het gebied van groen, (water)wegen, riolering, afval, evenementen en recreatieve voorzieningen. Samen met de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal en Wierden is Haaksbergen aandeelhouder.

Openbaar Lichaam Crematoria Twente/Crematoria Twente-Oost Nederland BV te Enschede
Gemeenschappelijke regeling, met openbaar lichaam gevestigd te Enschede. In stand houden en exploiteren van crematoria in Enschede, Almelo, Borne en Oldenzaal.

Twence Holding B.V. te Hengelo

Twence blijft inzetten op de ingeslagen transitie tot een grondstoffen- en energiebedrijf. Daarvoor worden de bestaande installaties optimaal gebruikt en verbeterd, worden er meer grondstoffen uit afval, reststromen en biomassa gewonnen en wordt er meer duurzame energie uit hernieuwbare energiebronnen opgewekt. Haaksbergen is aandeelhouder van Twence. Door Twence opgewekte duurzame energie telt, naar rato van ons aandelenbezit, mee voor de energiedoelstellingen van Haaksbergen.

Omgevingsdienst Twente te Almelo

De Omgevingsdienst Twente geeft uitvoering aan de verplichte basistaken van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het betreft in hoofdzaak de activiteiten op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving milieu. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden dient voldaan te worden aan vastgestelde normen (de kwaliteitscriteria 2.2.).

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2020	Gemiddelde van de Twentse referentie gemeenten 2020	Waarde	Type waarde*
Hoeveelheid restafval per inwoner in 2030	kg restafval per inwoner	141 kg	102 kg	50 kg in 2030	Normwaarde
Afvalscheidingspercentage in 2021 op het gebied van afval en grondstoffen	% afvalscheiding op het gebied van afval en grondstoffen	72.2 %	75.4%	75% in 2021	Doelwaarde
Regionale Afkeur PMD	% afgekeurd PMD-afval	77%	75%	75% in 2021	Normwaarde

* Doelwaarden: volledige sturing op het doel is niet mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins. Wel is er sprake van mogelijke beïnvloeding. Daarmee is de waarde een doel: een te

beogen resultaat.

Normwaarden: volledige sturing op het doel is mogelijk door uitvoering van beleid, handhaven van regels, stimuleren of anderszins en daarmee is de waarde een norm: een te realiseren resultaat.

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
7.1	Volksgezondheid	Baten	0	30	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	Lasten	923	997	981	981	981	981
	Volksgezondheid - Totaal		-923	-967	-981	-981	-981	-981
7.2	Riolering	Baten	3.789	3.642	3.687	3.743	3.799	3.856
7.2	Riolering	Lasten	3.182	2.449	2.688	2.774	2.838	2.887
	Riolering - Totaal		607	1193	999	969	961	969
7.3	Afval	Baten	2.284	2.511	2.539	2.637	2.676	2.715
7.3	Afval	Lasten	2.057	2.037	2.128	2.209	2.241	2.274
	Afval - Totaal		227	474	411	428	435	441
7.4	Milieubeheer	Baten	4	127	127	7	7	7
7.4	Milieubeheer	Lasten	366	720	740	624	628	637
	Milieubeheer - Totaal		-361	-593	-613	-617	-621	-630
7.5	Begraafplaatsen	Baten	18	42	76	217	235	203
7.5	Begraafplaatsen	Lasten	152	144	198	225	225	168
	Begraafplaatsen - Totaal		-134	-102	-122	-8	10	35
	Totaal programma Volksgezondheid en milieu		-584	5	-305	-208	-196	-166

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Doelstelling

- De kernambitie uit de Visie 2030 voor Haaksbergen luidt: Haaksbergen, een bruisende, naar buiten gerichte duurzame dorpsstad te midden van een groene oase.
- Wij hebben de ambitie in 2050 een energieneutrale, klimaatbestendige en vitale gemeente te zijn. In het kader van het Klimaatakkoord gaan we gezamenlijk werken aan de doelstelling 49% CO² reductie in 2030.
- Ruimtelijke ontwikkeling door particulieren stimuleren en faciliteren door het bieden van een effectieve vergunningverlening.

8.1 Ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken?

- Sturing geven aan de ruimtelijke ontwikkeling van Haaksbergen op basis van de 9 ambities uit de structuurvisie 2030.
- Inpassen van initiatieven in het buitengebied en op inbreidingslocaties.
- Het gehele grondgebied voorzien van actuele en digitale bestemmingsplannen.

Wat doen we in 2022?

- Faciliteren van initiatieven in het landelijk en stedelijk gebied, zoals herontwikkeling van het Odink en Koenderink terrein en diverse kleinere ontwikkelingen.
- Afronden planvorming en opstarten planologische procedure voor locatie De Weert en omgeving.
- Planvorming voor leegkomende schoollocatie Holthuizen.
- Afronden van planvorming nieuwe woningbouwlocaties in de kerkdorpen.
- Vaststellen van het bestemmingplan voor de nieuwe locatie van basisschool Het Palet.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)

Wat willen we bereiken?

- Ontwikkellocaties passend bij de gemeente Haaksbergen.

Wat doen we in 2022?

- Vaststellen van het bestemmingsplan voor het Marktplan.
- Start bouwrijp maken en kaveluitgifte Wissinkbrink 1ste fase.
- Planvoorbereiding Wissinkbrink 2de fase.
- Afronden woonrijp maken Buurse-Zuid.
- Afronden verkoop agrarische grond Vregelinkshoek.

8.3 Wonen en bouwen

Wat willen we bereiken?

- Een juiste invoering van de Omgevingswet. De invoering van de Omgevingswet staat gepland voor 1 juli 2022.
- Een actuele woonvisie.
- In het kader van bouwen-bouwen-bouwen, de juiste woningen bouwen waar nu en in de toekomst behoefte aan is.
- Zorgen voor een aantrekkelijke woonomgeving en een aantrekkelijk woonaanbod dat flexibel is en past bij de verschillende doelgroepen.
- Een inclusieve samenleving, waarin ieder individu passend bij zijn woonsituatie woonruimte kan vinden. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor samenwerking met onze maatschappelijke partners en de integratie van nieuwkomers in de diverse buurten.
- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed, te beginnen met benutting van daken voor zonne-energie.

- Vergroten van bewustwording en handelingsperspectief rondom duurzaamheid voor inwoners en ondernemers.
- Een goed vindbaar en bruikbaar gemeentelijk energieloket.
- Minimaal 6 -10 publieke laadpalen per jaar realiseren met laagdrempelige aanvraagprocedure voor particulieren.
- Goede externe en interne dienstverlening en advisering op het gebied van de verlening omgevingsvergunningen en als de Omgevingswet per 1 juli 2022 in werking treedt, omgevingsplanactiviteiten (opa's).
- Een soepele overgang van de vergunningverlening op basis van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) naar die op basis van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) als beide wetten per 1 juli 2022 in werking treden.

Wat doen we in 2022?

- Voor de invoering van de Omgevingswet is het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) geïmplementeerd, zodat we na de invoering van de Omgevingswet aanvragen om Omgevingsvergunningen kunnen ontvangen en verlenen.
- Wij gaan verder met de voorbereiding voor het opstellen van een Omgevingsplan. Het Omgevingsplan voor het gehele grondgebied moet in 2029 gereed zijn. De benodigde software schaffen wij aan.
- Starten met het opstellen van de Omgevingsvisie.
- Wij gaan aan de slag met een andere werkhouding, van "nee, mits" naar "ja, tenzij".
- Vaststellen van de nieuwe Woonvisie.
- Starten met bouwen van de juiste woningen waar nu en in de toekomst behoefte aan is.
- Het uitbreiden en verbreden van het aanbod aan woonmilieus bij het ontwikkelen van woningbouwlocaties.
- Uitvoering geven aan en opstellen van nieuwe prestatieafspraken met woningstichting Domijn en de huurdersvereniging.
- Programmatische aanpak zon op dak in deelprogramma's, waaronder gemeentelijk vastgoed, zakelijk vastgoed en corporatiebezit en particuliere daken.
- Realisatie van zonnepaneleninstallatie op het platte dak van het gemeentehuis.
- Haalbaarheid en wenselijkheid verkennen van een burgerpanel ten aanzien van verduurzaming.
- Bewustwording en handelingsperspectief onder inwoners en ondernemers vergroten door themagericht organiseren van onder andere fysieke en digitale bijeenkomsten.

Verbonden partijen

Omgevingsdienst Twente te Almelo

De Omgevingsdienst Twente geeft uitvoering aan de verplichte basistaken van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Het betreft in hoofdzaak de activiteiten op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving milieu. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden dient voldaan te worden aan vastgestelde normen (de kwaliteitscriteria 2.2.).

Prestatie-indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Stand Haaksbergen 2021	Gemiddelde van de referentie gemeenten	Gestelde norm
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	7,9	9,3	5,0
Demografische druk	Percentage	64,8%	62,0%	81,0
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage	4,6%	Geen data	*
Gemiddelde WOZ-waarde	Euro	250.000	312.000	**
Gemeentelijke woonlasten eenpersoons huishouden	In Euro's	908	Geen data	Maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	956	Geen data	Maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde

* Nog niet door de raad vastgesteld (zie blz. 20)

**Hiervoor wordt geen norm vastgesteld

Wat kost het?

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
8.1	Ruimtelijke Ordening	Baten	945	140	140	140	140	140
8.1	Ruimtelijke Ordening	Lasten	829	929	713	638	581	581
	Ruimtelijke Ordening - Totaal		116	-789	-574	-499	-441	-441
8.2	Grondexploitatie	Baten	510	248	248	148	148	148
8.2	Grondexploitatie	Lasten	537	25	125	25	25	25
	Grondexploitatie - Totaal		-28	224	123	123	123	123
8.3	Wonen en bouwen	Baten	888	987	895	895	895	895
8.3	Wonen en bouwen	Lasten	1.750	2.202	1.936	1.856	1.884	1.873
	Wonen en bouwen - Totaal		-863	-1.215	-1.041	-961	-990	-978
	Totaal programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening		-775	-1.781	-1.492	-1.337	-1.308	-1.297

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

Paragraaf Lokale heffingen

De paragraaf Lokale Heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties voor de inwoners van Haaksbergen. Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen, dekking vindt voor haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen wordt door de raad, via de vast te stellen verordening, gedaan. De belastingverordening 2022 wordt in december 2021 vastgesteld.

Tariefsaanpassingen

Wij stellen voor de OZB-tarieven voor woningen en niet-woningen in 2022 met 1,5% te verhogen. Daarnaast vindt er, zoals gebruikelijk, nog een correctie plaats in verband met de waardeontwikkelingen. Ook voor de overige gemeentelijke belastingtarieven wordt voor 2022 een stijging van het tarief met 1,5% voorgesteld. Dit komt overeen met de mutatie prijs bruto binnenlands product van het CPB.

De tarieven voor de afvalstoffen- en rioolheffing en de overige heffingen zijn kostendekkend. Voor de afvalstoffenheffing betekent dit dat het tarief in 2022 gemiddeld met 1,5% wordt verhoogd. Het tarief voor de rioolheffing stijgt ook met 1,5%. Per saldo stijgen de woonlasten met 1,5%.

a. Overzicht gemeentelijke belastingopbrengsten

Overzicht opbrengsten gemeentelijke heffingen (*€ 1.000)	Realisatie 2020	Begroting 2021 na wijziging	Begroting 2022
Leges reisdocumenten, rijbewijzen, persoonsregistratie en burgerlijke stand	159	210	210
Leges omgevings- en kapvergunningen	698	952	860
Begraafrechten	18	42	42
Afvalstoffenheffing	2.031	2.382	2.442
Rioolheffing woningen / niet woningen	3.789	3.642	3.687
Hondenbelasting	143	140	140
OZB eigenaren woningen	3.492	4.023	4.080
OZB eigenaren niet-woningen	1.483	1.950	1.975
OZB gebruikers niet-woningen	902	977	993
Forensenbelasting	92	90	90
Toeristenbelasting	58	109	109
BIZ-heffing bedrijventerreinen	99	90	90
Totaal	12.964	14.607	14.718

b. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Hervorming lokaal belastinggebied

Het kabinet heeft in een brief aan de Tweede Kamer bouwstenen gegeven voor een hervorming van het lokaal belastinggebied. Verschuiving van Rijks- naar gemeentebelastingen zou op de agenda van het nieuw te vormen kabinet moeten staan. De staatssecretaris van Financiën heeft op 18 mei 2020 het syntheserapport 'Bouwstenen voor een beter belastingstelsel' aan de Tweede Kamer aangeboden. Het rapport over de uitbreiding bevat meerdere varianten en ondersteunt de door de VNG uitgesproken wens om te komen tot een uitbreiding van het eigen belastinggebied. De nieuwe kabinetsformatie is hét moment om op te koersen om een en ander in beleid om te zetten. In de komende periode zal de VNG in samenspraak met de leden, mede op basis van dit rapport, de koers uitzetten om een kleinere financiële afhankelijkheid te realiseren.

Nieuwe Omgevingswet

Op 1 januari 2022 zou de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB) in werking treden. Dit is echter uitgesteld tot 1 juli 2022. Dit geeft het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en uitvoeringsorganisaties meer ruimte om de implementatie van de wet op een zorgvuldige en verantwoorde wijze af te ronden.

Groene heffingskorting

De minister gaat binnenkort met gemeenten in gesprek over hoe op lokaal niveau verduurzaming door huiseigenaren bevorderd kan worden en of een (verplichte) groene heffingskorting daaraan bij kan dragen.

Bezwaar en beroep bij kwijtschelding

Nu is geen bezwaar mogelijk tegen een beschikking uitstel van betaling. Tegen een beschikking kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is nu administratief beroep bij het college mogelijk. In de toekomst is in beide gevallen eerst bezwaar bij de invorderingsambtenaar mogelijk en is daarna de fiscale rechter bevoegd (rechtbank in eerste aanleg, gerechtshof in hoger beroep en Hoge Raad in cassatie). Wanneer deze landelijke wijziging in werking treedt is nog niet bekend.

Gebruiksoppervlakte Wet WOZ

Met ingang van 2022 wordt voor alle woningen in de gemeente de gebruiksoppervlakte gebruikt om de WOZ-waarde te bepalen. Tot 2022 gebruikten we de bruto inhoud. De Waarderingskamer heeft gesteld dat alle woningen in Nederland op 1 januari 2022 gewaardeerd dienen te worden op basis van de gebruiksoppervlakte. Dit omdat veel andere instanties ook de gebruiksoppervlakte gebruiken, zoals makelaars, taxateurs en woningbouwverenigingen. Met de gebruiksoppervlakte wordt de grootte van de woningen bepaald. Alle professionele organisaties gebruiken hiervoor dezelfde meetinstructies (meetinstructie gebruikersoppervlakte woningen juli 2019) waardoor de onderlinge vergelijkbaarheid wordt vergroot.

Voorstel verhoging proceskosten

In een nieuw voorgesteld ontwerpbesluit van het Rijk wordt de proceskostenvergoeding verhoogd. Deze vergoeding ontvangt een burger als hij, bijgestaan door een rechtsbijstandsverlener, met succes een overheidsbesluit aanvecht bij de bestuursrechter. De verhoging van de proceskostenvergoeding vinden wij, net als de VNG, met name voor belastingzaken zeer onwenselijk. Deze vergoeding is voor no cure no pay bureaus nu al vaak de belangrijkste aanleiding om te procederen over WOZ-beschikkingen. De VNG geeft de minister in overweging om voor de Wet WOZ een andere regeling van toepassing te verklaren en geeft hiervoor in haar brief twee mogelijke oplossingen namelijk uitsluiten van WOZ-zaken, een apart besluit proceskosten invoeren of aansluiten bij het financiële belang van zaken.

c. Kostendekkendheid

De rioolheffing en de afvalstoffenheffing mogen volgens de gemeentewet maximaal kostendekkend zijn. Ook de diverse leges die worden geheven, mogen maximaal kostendekkend zijn. Voorbeelden zijn het verstrekken van een paspoort of het verlenen van een vergunning. Degene die de dienst aanvraagt, betaalt ook de leges. De heffingsmaatstaf is zeer divers en wordt vermeld in de tarieventabel die hoort bij de legesverordening. Op grond van de gemeentewet mag de legesverordening als geheel gezien maximaal kostendekkend zijn. Posten worden dus niet afzonderlijk op kostendekkendheid beoordeeld. De kosten van de overhead worden overeenkomstig de BBV-regels verdeeld op basis van personeelslasten.

*Mate van kostendekking**(bedragen x € 1.000)*

Activiteitsgroep	lasten taakvelden	Overhead	BTW	Totale lasten	Heffingen (Baten)	Overige Baten	Totaal Baten	Kosten-dekkendheid
Afvalstoffenheffing	1.972	59	411	2.442	2.406	36	2.442	100%
Rioolheffing	2.788	234	665	3.687	3.687	0	3.687	100%
Begraafrechten	146	0	0	146	42	0	42	29%
Subtotaal Heffingen	4.906	293	1.076	6.275	6.135	36	6.171	98%
Leges algemene Dienstverlening (Leges Titel 1 Legesverordening)	182	146	0	328	210	0	210	64%
Leges dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/vergunningen (Leges Titel 2 Legesverordening)	560	305	0	865	860	0	860	99%
Leges dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn (leges Titel 3 Legesverordening)	54	43	0	97	7	0	7	7%
Subtotaal Leges	796	494	0	1.290	1.077	0	1.077	83%
Totaal	5.702	787	1.076	7.565	7.212	36	7.248	96%

Afvalstoffenheffing

De kosten van de inzameling en verwerking van afvalstoffen worden betaald uit de afvalstoffenheffing. De kosten voor afvalinzameling en de inkomsten uit de afvalstoffenheffing zijn gelijkgesteld. Hiermee is de afvalstoffenheffing kostendekkend.

Rioolheffing

De kosten voor de riolering worden met de rioolheffing verhaald op de gebruikers van woningen en niet-woningen. De totale kosten voor riolering en de inkomsten uit de rioolheffing zijn gelijk. Hiermee is de rioolheffing kostendekkend.

Begraafrechten

We begroten € 146.000 aan kosten te maken voor de begraafplaatsen. Het gaat dan grotendeels om onderhoudskosten. We verwachten voor een bedrag van € 42.000 aan leges te ontvangen. Hiermee is de kostendekkendheid van de begraafplaatsen en de crematoria 29%.

Leges

De leges zijn ingedeeld in drie titels:

- titel 1, algemene dienstverlening.
- titel 2, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning.
- titel 3, dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn.

Titel 1: De leges algemene dienstverlening bestaan voornamelijk uit burgerzaken en de burgerlijke stand. Veruit het grootste deel van de inkomsten bestaat uit leges voor paspoorten en rijbewijzen. Voor een aantal tarieven binnen titel 1 geldt dat deze door het Rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

Titel 2: Hieronder vallen de leges voor de omgevingsvergunningen.

Titel 3: Dit betreft de leges voor Evenementenvergunningen, Prostitutievergunningen en de Drank en Horecavergunningen.

Voor alle drie titels geldt dat de gemaakte kosten hoger zijn dan de ontvangen inkomsten.

d. Woonlastenontwikkeling

Onder woonlasten verstaan we onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt.

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. Onderstaand overzicht geeft de hoogte van de woonlasten in Haaksbergen voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden in 2020, 2021 en 2022 weer. De uitgangspunten komen overeen met die van Coelo. Er wordt uitgegaan van een meerpersoonshuishouden met een gemiddelde woningwaarde.

Woonlastenontwikkeling in Haaksbergen

Belastingsoort	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Percentage stijging 2022 tov 2021
Onroerende zaakbelasting	349,99	395,49	401,42	1,5%
Rioolheffing	354,00	339,00	344,09	1,5%
Afvalstoffenheffing	194,40	221,52	224,84	1,5%
Totale woonlasten	898,39	956,01	970,35	1,5%
Landelijk gemiddelde woonlasten	776,00	799,28	811,27	1,5%
Percentage boven landelijk gemiddelde	15,8%	19,6%	19,6%	

(*) Deze belastingdruk is bepaald op basis van de voorlopige tarieven. In december 2021 wordt door de vaststelling van de belastingverordeningen de definitieve belastingdruk bepaald.

Uit de tabel blijkt dat de woonlasten in Haaksbergen boven het landelijke gemiddelde liggen. De gemeentelijke woonlasten voor een eigenaar/bewoner van een woning stijgen in 2022 met 1,5%. Voor een huurder van een woning stijgen deze ook met 1,5%.

e. Kwijtscheldingsbeleid

Huishoudens met een inkomen op minimumniveau komen in aanmerking voor kwijtschelding van de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij een vermogenstoets plaatsvindt. De specifieke voorwaarden voor kwijtscheldingen staan vermeld in de verordening kwijtscheldingen. Voor 2022 is in totaal een bedrag van € 237.000 geraamd aan kwijtscheldingen.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In deze paragraaf wordt beschreven hoe wij omgaan met risico's en hoe groot het weerstandsvermogen moet zijn om eventuele financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Ook worden wijzigingen in beleid en mutaties in risico's gerapporteerd. In deze paragraaf zijn vijf kengetallen opgenomen. Dit om de raad beter inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Weerstandcapaciteit

De weerstandscapaciteit geeft aan welke middelen we hebben om onverwachte grote tegenvallers op te kunnen vangen. De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, vrij aanwendbare bestemmingsreserve, de post onvoorzien, de structurele exploitatieruimte en de onbenutte belastingcapaciteit. De onbenutte belastingcapaciteit is op € 0 gesteld. Bij de beschikbare weerstandscapaciteit worden de stille reserves niet meegenomen. Dat geldt ook voor bestemmingsreserves waar verplichtingen aan zijn verbonden.

*De verwachte ontwikkeling weerstandsratio 2022 tot en met 2025 (bedragen * € 1.000)*

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Algemene reserve (01-01)	854	1.872	3.909	3.623
Bestemmingsreserves (zonder verplichtingen)	168	13	13	13
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	1.022	1.885	3.922	3.636
Onvoorzien	40	40	40	40
Structurele exploitatieruimte	1.100	424	-168	-74
Onbenutte belastingcapaciteit (structureel)	0	0	0	0
Totaal structurele weerstandscapaciteit	1.140	464	-128	-34
Totaal inc. + str. weerstandscapaciteit	2.162	2.349	3.794	3.602
Benodigde weerstandscapaciteit	3.360	3.360	3.360	3.360
Ratio	0,6	0,7	1,1	1,1

Inventarisatie van de risico's

Bij de begroting 2022 zijn alle risico's opnieuw beoordeeld. Voor de inschaling van de kans dat een risico optreedt wordt de volgende indeling gebruikt:

Kans van optreden

Kans van optreden	Risico
Kleiner dan eenmaal per 10 jaar	10%
Tussen de eenmaal per 5 jaar en eenmaal per 10 jaar	30%
Tussen de eenmaal per 2 jaar en eenmaal per 5 jaar	50%
Tussen de eenmaal per 1 jaar en eenmaal per 2 jaar	70%
Groter dan eenmaal per jaar	90%

Overzicht risico's

(bedragen in € x 1.000)

Omschrijving risico	Financieel gevolg	Kans van optreden	Weerstandsvermogen	Inc/Str.
0. Bestuur en ondersteuning				
Cyberaanval	350	50%	175	Str.
Risico Datalekken	300	30%	90	Str.
6. Sociaal domein				
Participatie / WSW	100	30%	30	Str.
Aantallen Wmo en jeugdhulptrajecten onzeker	500	50%	250	Str.
8. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen				
Milieuverontreiniging	500	10%	50	Inc.
Grondexploitaties	1.199	50%	600	Inc.
Schadeclaim rood-voor-rood	1.700	70%	1.190	Inc.
Diverse programma's				
Calamiteiten	400	30%	120	Inc.
Claims	400	50%	200	Inc.
Verbonden partijen	1.000	50%	500	Str.
COVID-19	40	50%	20	Inc.
Garantstellingen	664	10%	66	Inc.
Wachtgeldverplichtingen	235	30%	70	Inc.
Totale benodigde weerstandscapaciteit			3.360	

Uitval applicaties in verband met Cyberaanval (€ 175.000)

Het risico op schade door een cyberaanval neemt toe. Jaarlijks brengt het Nationaal Cyber Security Centrum een 'Cyber Security Beeld Nederland' uit, waarin onder andere voor alle sectoren wordt aangegeven waar de risico's zitten. Voor overheden is de laatste jaren een trend zichtbaar: Het risico op verstoring van de ICT door cyberaanvallen was al hoog en neemt toe, het risico van verstoring van de ICT door beroeps-criminelen is ongewijzigd hoog. Een incident van enige omvang brengt direct hoge schade met zich mee. Deels om schade te herstellen (waarvoor dure specialisten nodig zijn) maar zeker ook vanwege de (forensische) onderzoeken die moeten worden uitgevoerd om vast te stellen wat er is gebeurd en om uit te sluiten dat de aanval voortduurt. Het bedrag van € 850.000 is gebaseerd op de crisiskosten die de gemeente Hof van Twente heeft geraamd als gevolg van de hack eind 2020.

Op dit moment zijn er onvoldoende maatregelen getroffen om erop te kunnen vertrouwen dat een cyberaanval tijdig gesignaleerd, geïsoleerd en zonder noemenswaardige verstoringen voor de continuïteit van de bedrijfsvoering verholpen kan worden. Met het uitplaatsen van IT naar Hengelo zijn onze systemen beter beveiligd, waardoor het risico afneemt. Ook wordt in het contract met Hengelo de aansprakelijkheid geregeld. Dit maakt dat het bedrag dat opgenomen dient te worden in de weerstandsparagraaf lager is dan afgelopen jaar, namelijk van € 850.000 zal het risico voor Haaksbergen nog bestaan uit € 350.000 en daarvan is 50% kans dat het voorkomt dus €175.000.

Risico datalekken (€ 90.000)

Een datalek kan het gevolg zijn van niet (juiste) naleven van de wetgeving. Daarnaast kan een datalek tot gevolg hebben dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld door betrokkenen wiens persoonsgegevens zijn gelekt. Afhankelijk van de omstandigheden (in hoeverre valt de organisatie iets te verwijten, heeft de organisatie aan haar zorgplicht voldaan, etc.) kan die schade enorm oplopen, bijvoorbeeld omdat er met iemands identiteit is gefraudeerd of als heel gevoelige informatie lekt. Daarnaast kan er ook schade geleden worden als gevolg van media-aandacht.

De inschatting van het risico is gebaseerd op een gematigde boete, onderzoekskosten en herstel, juridische kosten en kosten door imagoschade.

Participatie / Wsw (€ 30.000)

Het Rijksbudget dat wij voor de uitvoering van de Wsw ontvangen, neemt de komende jaren stapsgewijs af, terwijl de verplichtingen voor de uitvoering niet in hetzelfde tempo afnemen. De gemeente dient rekening te houden met de geldende CAO voor de sector en de loonkosten van Sw-ers kunnen de komende jaren verder toenemen.

Aantallen Wmo-ondersteuningstrajecten en jeugdhulptrajecten onzeker (€ 250.000)

De gemeente is verantwoordelijk voor alle vormen van Wmo en Jeugdhulp. Wij monitoren de instroom in Wmo en Jeugdhulp en het gebruik van de individuele vormen nauwlettend (zowel zorg in natura (ZIN) als persoonsgebonden budget (PGB)). Wij zijn steeds beter in staat een schatting te maken van het zorggebruik. Voor 2022 zijn wij in de begroting uitgegaan van een volumeontwikkeling van 2% voor Wmo en Jeugdhulp. Deze percentages zijn gebaseerd op de volumeontwikkeling in de laatste jaren, maar ook rekening houdend met een afvlakking van de groei. Er blijft echter een kans op het moeten leveren van meer en/of duurdere zorgtrajecten dan in de begroting is opgenomen.

Milieu (€ 50.000)

De gemeente loopt een financieel risico bij verspreiding van gevaarlijke stoffen op gemeentelijk grondgebied bij grootschalige calamiteiten, waarbij enige spoed noodzakelijk is. Bijv. vrijkomen asbest en andere gevaarlijke stoffen.

Grondexploitaties (€ 600.000)

Voor de grondexploitaties wordt een benodigde weerstandscapaciteit opgenomen van € 600.000. Een nadere onderbouwing van dit bedrag is opgenomen in de paragraaf grondbeleid.

Schadeclaim rood-voor-rood (€ 1.190.000)

In juli 2019 is bekend geworden dat de hoogte van de schadeclaim, waarover al sinds 2013 wordt geprocedeerd, € 1.700.000 is. De hoger beroepsprocedure loopt nog. Het gerechtshof heeft op 15 december 2020 een tussenarrest gewezen. De raad is hierover bij brief van 27 januari 2021 geïnformeerd. Er is nog geen sprake van een eindarrest, omdat de partij die de gemeente aansprakelijk heeft gesteld in de gelegenheid wordt gesteld bewijs te leveren en het gerechtshof nog op een aantal verweren van de gemeente moet beslissen. In die zin is nog onduidelijk wat de uiteindelijke uitkomst van de procedure zal zijn.

Calamiteiten (€ 120.000)

Diverse risico's ten aanzien van onder andere ongevallen, natuurrampen, storm- en elektriciteitschade, storingen en ziektes waarvoor wij niet zijn verzekerd.

Claims (€ 200.000)

Wij worden in sommige kwesties gedagvaard tot schadeloosstelling. Als de schadeloosstelling door de rechter toegekend wordt, komt een deel hiervan voor onze rekening. Niet alles valt onder de dekking van onze aansprakelijkheidspolis. Daarom nemen wij dit bedrag als risico op.

Verbonden partijen (€ 500.000)

Betreft het risico van alle verbonden partijen tezamen. In de paragraaf Verbonden partijen wordt hierover meer informatie gegeven.

Covid-19 (€ 20.000)

Voor een groot deel van de maatregelen voor Covid-19 geldt dat de Rijksoverheid het beleid bepaalt en vervolgens ook zelf zorgdraagt voor de uitvoering. Echter voor een ander deel van de maatregelen heeft zij bepaald, dat deze door de gemeente moeten worden uitgevoerd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen specifieke maatregelen, waarvoor geldt dat gemeenten als doorgeefluik fungeren. En algemene maatregelen, waarbij de Rijksoverheid het aan gemeenten overlaat hoe men deze compensatiemiddelen lokaal inzet.

Haaksbergen heeft vanaf het begin van de Covid-19 crisis tot en met augustus 2021 in totaal € 1.900.000 ontvangen aan compensatie voor de negatieve gevolgen van het virus. Een groot deel van die middelen is ingezet in 2020 en 2021 of wordt nog ingezet. De resterende middelen zijn gestort in de bestemmingsreserve Corona waaruit wij bijvoorbeeld in 2022 de Subsidie Coronacompensatie over het jaar 2021 financieren.

Per 1 oktober 2021 is het Rijk gestopt met de meeste Covid-19 steunmaatregelen. Wij kunnen nu nog niet exact voorspellen wat dit gaat betekenen voor onze gemeente. Het kan leiden tot een golf aan ontslagen met uiteindelijk een groei van bijstandsgerechtigden, maar we zien ook dat er heel veel vacatures zijn waardoor ontslagen werknemers wellicht weer aan het werk zijn voordat ze een beroep op de bijstand moeten doen.

Met de compensatiemiddelen die nog in de bestemmingsreserve aanwezig zijn, verwachten wij dat we veel kunnen opvangen van wat op ons af zou kunnen komen en wij schatten daarom in dat het resterende financiële risico beperkt is.

Garantstellingen (€ 66.000)

De gemeente Haaksbergen heeft garanties afgegeven op leningen, die zijn aangetrokken door instellingen met een maatschappelijk nut zoals sportverenigingen. Er zijn een aantal zekerheden door de instellingen afgegeven, toch blijft er een financieel risico bestaan. Bij sportverenigingen wordt er vaak in samenwerken met het Waarborgfonds Sport (WFS) een garantstelling afgegeven.

In het hierna opgenomen overzicht staan alle leningen vermeld waar de gemeente (deels) garant voor staat. Bij alle genoemde instellingen worden jaarlijks de jaarrekeningen beoordeeld. Er zijn momenteel geen aanwijzingen dat er bij één van de afgegeven garanties grote risico's worden gelopen.

Staat van gegarandeerde geldleningen (bedragen afgerond in euro's)

Nr.	Naam van de geldnemer	Restant leningen	Door gemeente gewaarborgd	Toelichting
1	Tennisclub Buurse	1.000	1.000	100%
2	St. gem. huis St. Isidorushoeve	37.000	37.000	Via BNG
3	St. Accommodatie Buurse	88.000	88.000	Via BNG
4	Haaksbergse schutterij	55.000	27.500	50% met WFS
5	Stichting APH (HSC)	126.000	126.000	Via BNG
6	SV Bon Boys	40.000	20.000	50% met WFS
7	Sportpark de Greune	15.000	7.500	50% met WFS
8	SV Bon Boys	175.000	87.500	50% met WFS
9	HHC Haackey	223.000	111.500	50% met WFS
10	Museum Buurtspoorweg	316.000	158.000	Via BNG
Totaal aan garantstellingen		1.076.000	664.000	

Wachtgeldverplichting (€ 70.000)

Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen komt er een nieuw college. Het is op dit moment uiteraard niet bekend welke wethouders wel en niet terugkeren in het nieuwe college. Daarom wordt voorgesteld om de eventuele wachtgeldverplichting niet in de begroting en meerjarenperspectief op te nemen maar als risico aan te merken. We nemen het risico voor twee jaar op. Het maximale risico wordt ingeschat op € 235.000 met een kans van optreden van 30%.

Ratio weerstandvermogen

In 2022 hebben wij een beschikbare weerstandscapaciteit van € 2.162.000. Uit het totaaloverzicht met de risico's blijkt dat we een weerstandscapaciteit nodig hebben van minimaal € 3.360.000. De ratio voor 2022 komt daarmee uit op 0,6.

Ratio weerstandsvermogen	=	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$	=	$\frac{2.162}{3.360}$	=	0,6
--------------------------	---	---	---	-----------------------	---	-----

Bij non-profit organisaties wordt vaak de volgende waarderingstabel gebruikt voor classificatie van het weerstandsvermogen:

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Ons weerstandsvermogen wordt als 'onvoldoende' geclassificeerd. Meerjarig wordt de ratio in 2024 voldoende.

Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, in aanvulling op de ratio weerstandsvermogen, een verplichte set van vijf financiële kengetallen wordt opgenomen. De kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te vangen.

Bij het beoordelen van de hoogte en de ontwikkeling van de ratio's moet gekeken worden naar de samenhang tussen ratio's en ontwikkeling ervan in de tijd.

Overzicht kengetallen

Kengetallen	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuldquote	81%	82%	74%	64%	63%	58%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	72%	71%	64%	54%	54%	50%
Solvabiliteitsratio	1,3%	1,5%	3,0%	6,7%	6,4%	6,5%
Kengetal grondexploitatie	7,8%	8,6%	5,8%	2,3%	2,8%	2,8%
Kengetal structurele exploitatieruimte	2,6%	0,8%	1,7%	0,7%	-0,3%	-0,1%
Kengetal lokale lasten	116%	120%	120%	120%	120%	120%

Algeheel oordeel

De solvabiliteit en het kengetal lokale lasten zijn onvoldoende/matig. De netto schuldquote (tevens de gecorrigeerde), het kengetal structurele exploitatieruimte en het kengetal grondexploitatie zijn voldoende.

Kengetal	oordeel
1. Netto schuldquote	voldoende
2. Solvabiliteit	onvoldoende
3. Grondexploitatie	voldoende
4. Structurele exploitatieruimte	voldoende
5. Lokale lasten	matig

Als we de ratio weerstandsvermogen en de bovenstaande kengetallen in samenhang beschouwen, dan constateren we dat het algemene beeld onvoldoende is. Door het meerjarenperspectief 2023-2025 die voorligt, worden de ratio's de komende jaren beter, echter het oordeel blijft onvoldoende.

Netto schuldquote

De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. De VNG hanteert een norm van 100%. Dus wanneer de totale schuld lager is dan de jaaromzet, wordt dit als voldoende bestempeld. Tussen 100% en 130% is matig en een percentage boven de 130% is onvoldoende. Onze netto schuldquote is met 74% voldoende. Wij verwachten dat onze leningenportefeuille de komende jaren verder blijft dalen. De ratio gaat zelfs naar ruim voldoende.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Van de langlopende leningen is voor een bedrag van ongeveer € 6.500.000 doorgeleend. Het betreffen voornamelijk hypotheekleningen aan eigen personeel en doorgeleende gelden aan de Stichting Groot Scholtenhagen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen komt uit op 64% en is volgens de gestelde norm ruim voldoende.

Solvabiliteit

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Dit geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente in staat is op de langere termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe gezonder we zijn.

Onze norm is een solvabiliteit van minimaal 20%. Dit wordt ook door de VNG geadviseerd. Een solvabiliteit kleiner dan 20% is onvoldoende. Onze solvabiliteit is de komende jaren onvoldoende. We zien wel een stijgende lijn die tot 2023 aanhoudt. De verwachte solvabiliteit van 6,5% eind 2025 is nog steeds onder de normwaarde van 20%.

Kengetal grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop.

Het kengetal grondexploitatie komt uit op 5,8%. De norm is een ratio van maximaal 25%. Onze ratio is dus voldoende.

Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

Wij hanteren de norm van 0,5% van het begrotingstotaal. Dit percentage sluit aan bij de norm die wordt gehanteerd voor artikel 12-gemeenten. Indien de structurele exploitatieruimte ligt tussen de 0% en 0,5% van het begrotingstotaal, wordt dit bestempeld als matig. Een ratio kleiner dan 0% is onvoldoende.

Onze structurele exploitatieruimte komt in 2022 uit op 1,7% en is daarmee voldoende. De ruimte blijft de komende jaren schommelen tussen voldoende en matig.

Lokale lasten

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in onze gemeente zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Wij hanteren de norm van maximaal 10% boven het landelijk gemiddelde.

Wij komen voor de totale woonlasten in 2022 uit op 20% boven het landelijk gemiddelde. In de paragraaf lokale heffingen vindt u verdere informatie over dit onderwerp.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn door de gemeente aangekochte en/of tot stand gebrachte objecten waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. In deze paragraaf zijn de volgende kapitaalgoederen opgenomen:

- openbare verlichting: straatverlichting, inclusief sfeerverlichting en dergelijke.
- wegen: alle verharding, inclusief bruggen en viaducten en dergelijke civieltechnische constructies.
- begraafplaatsen: onderhoud van twee begraafplaatsen.
- openbaar groen: plantsoenen, bomen, bossen en natuurterreinen.
- riolering: riolen, drukriolen en gemalen.
- water: vijvers, duikers, brandkranen, sloten en wadi's.
- speelvoorzieningen: speelplekken, trapvelden en basketbalvelden.
- gebouwen: in eigendom van de gemeente zoals theater, gemeentehuis, sporthallen en gymzaal.
- buitenkunstwerken: kunstobjecten in eigendom van de gemeente.

Achterstanden in het onderhoud kunnen, naast kapitaalvernietiging (waardoor onvermijdelijk herstel op een later moment duurder wordt), in het ergste geval leiden tot onveilige situaties. Het is daarom zinvol om op het gebied van het onderhoud van kapitaalgoederen effectief beleid te voeren. In de onderstaande tabellen is te zien welke (beleids)kaders voor de diverse kapitaalgoederen zijn vastgesteld en welke kosten geraamd zijn voor onderhoud van het betreffende kapitaalgoed.

Overzicht beleidsplannen voor begrotingsjaar 2022

Soort kapitaalgoed	Beleidskader	Vastgesteld	Looptijd t/m
Openbare verlichting	Beleidsplan Openbare Verlichting 2017-2026	2016	2026
Wegen	Beleidsplan Wegbeheer	2021	2025
Begraafplaatsen	Landelijk beleid	*	
Groen	Groenvisie	2012	2021
Riolering	Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2020	2016	2020
Water	Waterplan	2004	2025
Speelvoorzieningen	Haaksbergen speelt verder	2009	2022
Gebouwen	Vastgoedbeleid	2010	
Buitenkunstwerken	Kunstbeleid	2018	2021

* Beleid begraafplaatsen is in 2019 in samenspraak met partijen opgesteld.

** Kosten voor Water zijn opgenomen in het onderdeel Riolering.

Overzicht beheerplannen voor begrotingsjaar 2022

Beheerplannen	Door het college vastgesteld	Looptijd t/m	Financiële vertaling in de begroting	Achterstallig onderhoud
Openbare verlichting	2016	2026	ja	nee
Wegen	2021	2025	ja	Nee
Begraafplaatsen	-	-	-	ja
Openbaar groen (Groenvisie)	2012	2021	ja	ja
Riolering (GRP)	2016	2020	ja	nee
Water (Waterplan)	2004	2025	ja	nee
Speelvoorzieningen	2013	2022	ja	ja
Gebouwen (meerjarenonderhoudsplan)	2014	2024	ja	nee
Kunstwerken	2016	2019	ja	ja

Overzicht meerjarig onderhoudsbudget

(bedrag x € 1.000)

Onderdeel	2022	2023	2024	2025
Openbare verlichting	294	284	284	284
Wegen	2.928	2.905	2.905	2.905
Begraafplaatsen	147	147	147	147
Openbaar groen	1.192	1.189	1.189	1.189
Riolering en water	2.893	3.002	3.095	3.091
Speelvoorzieningen	55	55	62	62
Gebouwen	481	481	481	481
Kunstwerken	38	38	38	38
Totaal	8.028	8.101	8.201	8.197

Bij het beheer van de openbare ruimte maakt de gemeente gebruik van het geautomatiseerd beheersysteem GBI (Geïntegreerd Beheer Informatiesysteem). De onderhoudswerkzaamheden van de verschillende disciplines worden in de uitvoering integraal afgestemd. In 2022 wordt nog gewerkt aan het op orde brengen van de gegevens en het aansluiten op de basisregistratie, zodat we beschikken over een goede basis voor nieuwe onderhoudsbestekken.

Wegen

In de nota Beleidsplan Wegbeheer is ervoor gekozen binnen de gemeente verschillende onderhoudsniveaus te hanteren. In 2022 wordt het centrum op niveau A onderhouden, de woonwijken, de bedrijventerreinen en het buitengebied op niveau B. Alle asfaltverhardingen blijven op niveau B.

Om te zorgen dat onze wettelijke zorgplicht niet in gevaar komt, blijven we jaarlijks de onderhoudstoestand monitoren. Op basis van actuele inspecties wordt besloten of het beleid moet worden bijgesteld of dat de temporisering moet worden aangepast.

Openbaar groen

In de Groenvisie is ervoor gekozen binnen de gemeente verschillende onderhoudsniveaus te hanteren. Vanaf 2020 geldt in het centrum niveau B en voor overige locaties niveau C.

Hoewel steeds meer inwoners plantsoenen van de gemeente adopteren, blijft het onderhoudsbudget krap. Om de biodiversiteit te bevorderen worden de grootste stukken gazon, die geen officieel trapveld of hondenlosloopgebied zijn, nog maar twee keer per jaar gemaaid. Voor de renovatie van plantsoenen is structureel budget in de begroting opgenomen, zodat het achterstallig onderhoud de komende jaren kan worden ingelopen.

De droogte van de afgelopen jaren heeft gezorgd voor veel schade aan heestervakken en bomen. Een deel van het resterende renovatiebudget zal de komende jaren worden ingezet om deze droogteschade te bekostigen. Het inlopen van achterstallig onderhoud aan plantsoenen zal hierdoor meer tijd vergen.

Bij het beheer van bomen wordt volgens de principes van Strategisch Bomenbeheer gewerkt, waarbij het planmatig onderhoud van de bomen geoptimaliseerd wordt. De bedoeling is jaarlijks 1/3 van ons bomenbestand periodiek te controleren op veiligheid en onderhoudsbehoefte (BVO). Eind 2021 zijn alle gemeentelijke bomen sinds 2016 tenminste één keer geïnspecteerd en eind 2022 gesnoeid. De achterstand is dan ingelopen. Om vervolgens vanaf 2023 iedere boom één keer per 3 jaar te controleren en waar nodig te snoeien is het jaarlijkse budget inmiddels toereikend. De verkoop van snippergroen wordt in 2022 voortgezet en inkomsten opleveren.

Begraafplaatsen

Om een meer kostendekkende exploitatie te realiseren, zijn wij nieuw beleid aan het ontwikkelen voor de begraafplaatsen. Eén van de mogelijkheden is het inventariseren van de graven/ grafrechten van de oude begraafplaats aan de Enschedesestraat, waarvan de grafrechten zijn verlopen. Op het oude algemene gedeelte is de mogelijkheid aanwezig een herdenkingspark te realiseren. Een andere mogelijkheid waarvoor veel belangstelling bestaat, is het realiseren van een natuurbegraafplaats op 't Waarveld. Hiervoor is de benodigde ruimte aanwezig. Om de basis op orde te brengen is er software nodig voor onze gravenadministratie. Bij toekomstbestendig beheer hoort een actuele gravenadministratie, zodat we de komende jaren inkomsten kunnen blijven genereren door het verlengen van grafrechten.

Riolering

Mede door visuele inspecties van de riolering wordt de actuele onderhoudsbehoefte van het rioleringsstelsel bepaald en het onderhoudsprogramma eventueel bijgesteld. Ook het softwarepakket Rasmariant helpt bij het bepalen van de onderhoudsbehoefte. In 2021 en 2022 zijn werken we aan de optimalisatie van het systeem. Hiermee stemmen we de theorie en praktijk rond risicogestuurd beheer nog beter op elkaar af.

Speelvoorzieningen

In het financieel herstelplan 2020 is vanaf 2021 een structurele bezuiniging op speelvoorzieningen vastgesteld van € 20.000. De speelplaatsen zijn in goede staat van onderhoud en inspecties zijn en worden volgens de richtlijnen uitgevoerd. Daarnaast kunnen enkele toestellen per jaar worden vervangen.

Gebouwen

Voor de gebouwen die wij in eigendom willen behouden, bekijken wij jaarlijks aan de hand van de meerjarenonderhoudsplanning welke onderhoudswerkzaamheden daadwerkelijk moeten worden uitgevoerd en welke kosten dit met zich meebrengt. Voor de gebouwen die wij willen afstoten, voeren wij alleen die onderhoudswerkzaamheden uit welke noodzakelijk zijn om het gebouw in stand te houden. Het onderhoud voor deze panden voeren wij dus niet uit conform een actuele meerjarenonderhoudsplanning.

Groot onderhoud betalen we uit de voorziening Groot onderhoud gemeentelijke panden.

Voor dagelijks en contractonderhoud zijn bedragen geraamd in de begroting (vastgoedexploitatie).

Kunstwerken

De gemeente heeft het beheer en onderhoud van de eigen buitenkunstwerken in 2019 overgedragen aan de Stichting Beeldende Kunst Haaksbergen. De afspraken hierover staan in een zogeheten dienstverleningsovereenkomst.

Speerpunten voor de komende periode

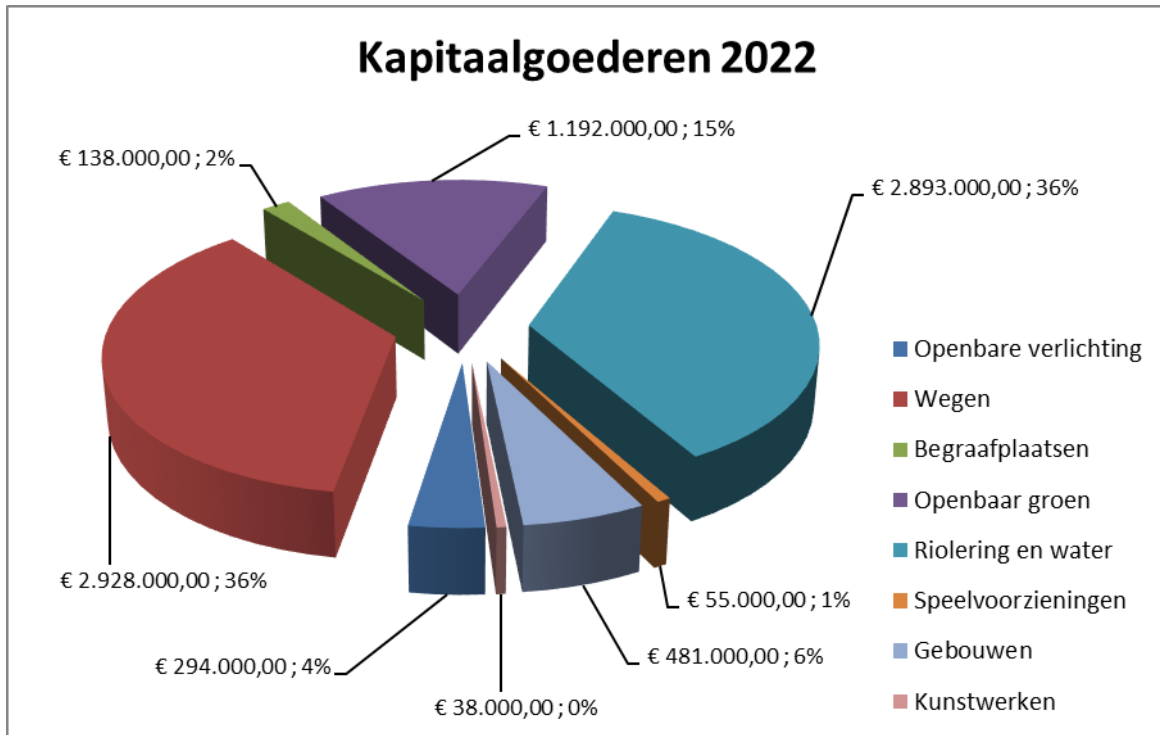
Beheer en onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen behoort tot de (dagelijkse) kernactiviteiten van de gemeente. Enkele interessante werkzaamheden of blikvangers in 2022:

- openbare ruimte:
 - Aanpassing 'Oude' N18, fase 2
 - Centrumgebied De Veldmaat
 - Rotonde Hengelosestraat
 - Veldmaterstraat (spoorlijn tot Hengelosestraat)

- Beethovenstraat
- Molenstraat (Centrumplan)
- gemeentelijke gebouwen: verduurzaming
- vervanging en herinrichting diverse speelplekken waarbij meer aandacht komt voor burgerparticipatie.

Financiële consequenties

De kosten voor 2022 per kapitaalgoed zijn in onderstaand diagram weergegeven.

Paragraaf Financiering

Inleiding

In deze paragraaf worden de kansen en risico's rond financiering in beeld gebracht. Er wordt gebruik gemaakt van de kaders die in de financiële verordening staan, gebaseerd op de Wet Fido (Financiering decentrale overheden).

Financiering en schuldpositie

In 2022 lossen we ongeveer € 900.000 af op onze langlopende leningen. We dienen in 2022 nieuwe langlopende leningen aan te trekken van in totaal € 8.000.000. Per saldo neemt het totaal aan langlopende leningen dus toe met € 7.100.000. Aangezien er veel grote investeringen in 2021 zijn uitgesteld (zie restant kredietenlijst), hoeven we in 2021 minder te lenen dan verwacht. Deze leningen worden nu in 2022 afgesloten. Ten opzichte van eind 2020 neemt het totaal aan langlopende leningen af met € 3.800.000.

We gaan ervan uit dat we nieuw af te sluiten leningen tegen een rentepercentage van 0,5% kunnen afsluiten. Om het risico op rentestijgingen tegen te gaan, wordt (een deel van) de lening mogelijk binnenkort op een gunstig moment via een lening met uitgestelde storting vastgelegd.

Overzicht leningenportefeuille

Lening nr.	Oorspronkelijk bedrag	Naam bank	Opmerkingen	Soort lening	looptijd	rente %	restantbedrag per 1-1-2022	rente	aflossing	restantbedrag per 31-12-2022
188	6.000.000	BNG		fixe	2026	4,21%	6.000.000	252.600	0	6.000.000
189	26.882.363	BNG		L	2036	4,80%	13.441.182	622.638	896.079	12.545.103
305	5.000.000	BNG		fixe	2028	1,22%	5.000.000	60.750	0	5.000.000
306	5.000.000	BNG		fixe	2029	0,62%	5.000.000	30.950	0	5.000.000
307	4.000.000	BNG		fixe	2024	-0,16%	4.000.000	-6.400		4.000.000
308	6.000.000		nog af te sluiten in 2021	fixe			6.000.000	30.000		6.000.000
309	8.000.000		nog af te sluiten in 2022	fixe				40.000		8.000.000
Total rubriek a: geldleningen							39.441.182	1.030.538	896.079	46.545.103
174	260.000	BNG	Scholtenhagen	L	2041	5,55%	92.100	4.886	4.600	87.500
Totaal rubriek b: doorgesluisde geldleningen							92.100	4.886	4.600	87.500
Totaal alle geldleningen							39.533.282	1.035.424	900.679	46.632.603

Van de langlopende leningen is voor een bedrag van ongeveer € 5.000.000 doorgeleend. Het betreft voornamelijk hypotheekleningen aan eigen personeel.

Kredietenlijst

In onderstaand overzicht zijn alle geplande investeringen voor de komende jaren opgenomen. We hebben tevens de jaarlijks terugkerende vervangingen in beeld gebracht. In de (meerjaren) begroting is rekening gehouden met de kapitaallasten van al deze geplande investeringen. In de begroting 2022 worden de kredieten van de jaarschijf 2022 vastgesteld. Kredieten vanaf 2023 zijn alleen voor het meerjarenperspectief.

Kredietenlijst

(bedragen x € 1.000)

Nr.	Overzicht nieuwe kredieten	2022	2023	2024	2025
a	Plan vervanging hard- en software	330	330	330	330
b	Vervanging verouderde openbare verlichting	150	150	150	150
c	Reconstructie Beckummerweg	365			
d	Realisatie ontsluiting bouwplan 'De Hoeve'	90			
e	Aanpassing Veldmaterstraat	390			
f	Herinrichting 't Kempke	280			
g	Gymzaal het Pallet		1.250		
h	Investerings begraafplaatsen	228			
i	Kredieten riolering	3.012	1.494	1.517	1.278
j	Huisvestingsplan 2021-2023	300			
	Totaal	5.145	3.224	1.997	1.758

a. Plan vervanging hard- en software

Er wordt een jaarlijks krediet van € 330.000 begroot voor de aanschaf van nieuwe hardware en software.

b. Vervanging verouderde openbare verlichting

Op basis van het areaalbestand (energie slurpende lampen) voor de openbare verlichting en de leeftijd van materialen moet er de komende 10 jaar geïnvesteerd worden in het vervangen van openbare verlichting. Met name de verouderde SOX verlichting (oranje kleur) dient vervangen te worden door energiezuinige ledverlichting.

c. Reconstructie Beckummerweg

Op verzoek van de belangengemeenschap St. Isidorushoeve is een civieltechnisch ontwerp opgesteld voor de herinrichting van de Beckummerweg. Het betreft hier het deel vanaf de rotonde (Goorsestraat tot de komgrens). Hiermee wordt de leefbaarheid en het dorpshart verbeterd en versterkt. Met de beoogde maatregel wordt ook de verkeersveiligheid verbeterd. Aan de hand van een raming is het benodigd bedrag van deze investering € 365.000. Jaar van investering is 2022. De afschrijvingstermijn is 25 jaar en de kapitaallasten bedragen € 21.000 vanaf 2023.

d. Realisatie ontsluiting bouwplan 'De Hoeve'

Het betreft een calamiteiten/fietsverkeer ontsluiting van het bouwplan 'De Hoeve' op de Goorsestraat. Dit bouwplan is nagenoeg volgebouwd met maar één ontsluiting op de Beckummerweg. Bij calamiteiten is dit niet wenselijk. Ook fietsers moeten nu ver omrijden om richting Haaksbergen te kunnen. Aan de hand van een raming is het benodigd bedrag van deze investering € 90.000. Jaar van investering is 2022. De afschrijvingstermijn is 25 jaar en de kapitaallasten bedragen € 5.000 vanaf 2023.

e. Aanpassing Veldmaterstraat

In 2019 is een krediet verleend om de Veldmaterstraat ter hoogte van het winkelgebied opnieuw in te richten. In 2020 is dit project 'on-hold' gezet in verband met de financiële positie van de gemeente. Na voortschrijdend inzicht, uitwerking van het ontwerp en vergroting van de scope is er een aanvullend krediet nodig. Aan de hand van een raming is het benodigd bedrag voor de totale investering € 390.000. Met een restantkrediet van € 197.000 is er een aanvullend krediet nodig van € 193.000. Jaar van investering is 2022. De afschrijvingstermijn is 25 jaar en de kapitaallasten bedragen € 11.000 vanaf 2023.

f. Herinrichting 't Kempke

Woningbouwcorporatie Domijn gaat de woningen op 't Kempke slopen en er vindt ook een herontwikkeling plaats van het gebied rondom de Lourdeskerk. Er is een stedenbouwkundige opzet gemaakt, waardoor er meer ruimte en groen komt in het gebied. Er vindt een aanzienlijke

(ruimtelijke) kwaliteitsverbetering plaats en de leefbaarheid in het gebied verbetert. Om het plan te kunnen realiseren, wordt de weg 't Kempke inclusief infrastructurele voorziening en riolering vernieuwd en deels verlegd. De kosten van deze herinrichting komen voor een groot deel voor rekening van Domijn en de ontwikkelaar van de Lourdeskerk.

Een deel van de kosten van de herinrichting zijn echter niet toe te rekenen aan de ontwikkeling en komen voor onze rekening. Een extern bureau gespecialiseerd op infrastructuur heeft een kostenraming opgesteld. Een deel van de gemeentelijke bijdrage wordt gedekt uit het Gemeentelijk rioleringsplan. Voor een restant is nog geen dekking. Op basis van de raming is een verdeling gemaakt en dienen wij circa € 280.000 te investeren. Dit betekent dat vanaf 2024 de kapitaallasten circa € 16.000 per jaar bedragen.

g. Gymzaal het Pallet

Vanuit de raad is de wens geuit een nieuwe gymzaal te bouwen bij de nieuwe basisschool aan de A. Brouwerstraat. De investering bedraagt ongeveer €1.250.000 met een kapitaallast van € 52.000 per jaar.

h. Investerings begraafplaatsen

We willen de komende jaren o.a. investeren in:

- planvorming en realisatie van een natuurbegraafplaats op het Waarveld.
- nieuwe vormen van asbestemming (b.v. strooiveld in het bos) op het Waarveld.
- mogelijkheden tot asbestemming op de Enschedesestraat.
- opknappen bestaande urnentuin op het Waarveld.

i. Kredieten riolering

De kredieten riolering betreffen diverse vervangingen en reconstructies. Zodra een krediet is afgewikkeld, wordt deze ten laste gebracht van de voorziening riolering. Deze kredieten hebben dus geen invloed op het begrotingssaldo.

j. Huisvestingsplan 2021-2023

Na ingebruikname van het huidige pand in 2005 zijn er nauwelijks investeringen in het kader van huisvesting gepleegd. Dit heeft geleid tot achterstanden in noodzakelijke investeringen die gepleegd moeten worden in het kader van de Arboret, en de veiligheid in en rondom het gemeentehuis. Er is daarom grote behoefte aan een vernieuwd huisvestingsconcept dat hieraan bijdraagt. Daarnaast versterken de investeringen de aantrekkelijkheid als werkgever (binden & boeien) en verhuurder. Voor realisatie van dit plan is een krediet van in totaal € 700.000 nodig. Bij de Programmabegroting 2020 is door de Raad € 400.000 beschikbaar gesteld. De kapitaallasten, behorend bij het aanvullend benodigd krediet van € 300.000 dekken wij uit de reeds beschikbare exploitatiebudgetten voor huisvesting.

Kasgeldlimiet

Als de inkomsten van de gemeente (vanuit de algemene uitkering en de belastingen) niet gelijk lopen met de uitgaven, wordt er zogenaamd kort geld (kasgeldleningen) aangetrokken. Dit zijn geldleningen met een looptijd korter dan één jaar. De hoofdlijn van de financieringsstrategie is dat maximaal kortlopend wordt gefinancierd binnen de grenzen van de Wet Fido. De rente op korte schulden is momenteel ruim lager dan de rente van langlopende financiering. Door deze handelwijze worden de rentelasten van de gemeente geminimaliseerd. In de Wet Financiering decentrale overheden (Fido) is bepaald dat de gemeente gemiddeld maximaal 8,5% van het begrotingstotaal van de lasten aan kortlopende schulden mag hebben.

Ontwikkeling kasgeldlimiet

(bedragen x € 1.000)

Berekening kasgeldlimiet (x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
1. Begrotingstotaal	60.108	60.828	61.800	61.800
2. Vastgesteld percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
3. Kasgeldlimiet (1. x 2.)	5.109	5.170	5.253	5.253

Renterisiconorm

Vanuit de Wet Fido moeten we rapporteren over de renterisiconorm. Deze norm geeft een kader voor de spreiding van de looptijden in de leningenportefeuille. Volgens de renterisiconorm mag in elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal van de lasten geherfinancierd worden. Op die manier worden de renterisico's op de vaste schulden over de jaren gespreid. Uit onderstaande tabel blijkt dat deze norm in de jaren 2022 t/m 2025 niet wordt overschreden.

Ontwikkeling renterisiconorm en de ruimte in beeld

(bedragen x € 1.000)

Berekening renterisiconorm (x € 1.000)	2022	2023	2024	2025
1. Begrotingstotaal	60.108	60.828	61.800	61.800
2. Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
3. Renterisiconorm (1. x 2.)	12.022	12.166	12.360	12.360
4. Herfinanciering bestaande leningen	6.000	8.000	3.000	4.000
5. Ruimte onder renterisiconorm (3.-4.)	6.022	4.166	9.360	8.360

Renteschema

Om inzicht te hebben in de renteberekening en de bepaling van het omslagpercentage is onderstaand renteschema opgenomen. Dit is overeenkomstig de BBV-regels.

	Renteschema (bedragen *€ 1.000)		
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.035	
b	De externe rentebaten	-103	
	Totaal door te rekenen externe rente		932
c	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-124	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	
	Per saldo		-124
	Saldo door te rekenen externe rente		808
d1	Rente over eigen vermogen	0	
d2	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0	
	Per saldo		0
	De aan taakvelden toe te rekenen rente		808
e	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente		808
f	Renteresultaat op het taakveld treasury		0

Als we de werkelijk toegerekende rente uit bovenstaand overzicht delen door het totaal aan investeringen per 1 januari 2022 dan komen we op een omslagpercentage van 1,65%.

$$\frac{\text{€ } 808.000}{\text{€ } 49.029.000} \times 100\% = 1,65\%$$

Onze gemeente heeft geen renteresultaat begroot.

Rentevisie

De gemiddelde verwachting van vijf banken is dat de rente in 2022 stabiel op het huidige niveau blijft. Voor de toekomstig af te sluiten leningen is echter rekening gehouden met een stijging van de rente met 0,5%.

Risicobeheer

Onder financiële risico's worden zowel rente- als krediet-, liquiditeiten- en koersrisico's verstaan. Een belangrijke eis uit de Wet Fido is dat de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dient en dat het beheer prudent (verstandig) dient te zijn. Om de risico's te beperken, hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Wij bezitten aandelenpakketten uitsluitend in het kader van de publieke taak.
- Er wordt zeer terughoudend omgegaan met het verstrekken van leningen. Er is momenteel alleen een lening verstrekt aan Stichting Groot Scholtenhagen.
- Sinds 2009 is het verstrekken van geldleningen aan gemeentepersoneel niet meer toegestaan. De portefeuille met personeelshypotheek wordt daarom steeds kleiner.
- Instellingen met een maatschappelijk nut kunnen in aanmerking komen voor een garantstelling. Met garanties wordt terughoudend omgegaan. Vaak zijn het sportverenigingen die een grote investering doen in een sportveld of gebouw. De risico's die hieruit voortvloeien, zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen.
- Wij nemen een achtervangpositie in bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) voor verstrekte leningen aan corporaties. De risico's hiervan zijn ingeschat op nihil aangezien er momenteel geen aanwijzingen zijn dat het WSW niet aan haar garantieverplichtingen kan voldoen en de gemeente aanspreekt op haar achtervangpositie.
- Wij maken geen gebruik van derivaten.

Aandelen

Wij hebben van een aantal nutsbedrijven aandelen in bezit. Deze zijn uit hoofde van de publieke taak aangetrokken. De aandelen zijn tegen de aankoopprijs gewaardeerd, in overeenstemming met de BBV. De geschatte marktwaarde is het totale eigen vermogen van een bedrijf/het totaal aantal uitstaande aandelen x het aantal aandelen dat wij bezitten.

Aankoopwaarde en de geschatte marktwaarde van onze aandelen

Aandeel	Aankoopwaarde	Geschatte marktwaarde
BNG	81.585	1.900.000
Twence	0	4.600.000
Crematoria Twente	0	300.000
Enexis	2.665	650.000
Twente Milieu	561.000	561.000

EMU-saldo

Onderstaande tabel is een uitvloeisel van het bestuurlijk akkoord "Beheersen EMU-saldo lokale overheid" waarbij is afgesproken dat elke gemeente onderstaande tabel dient op te nemen in de begroting.

(bedragen x € 1.000)

Nr.	Berekening EMU-saldo / liquiditeitsprognose	2021	2022	2023
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	1.014	18	-710
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	-2.366	-2.853	-3.001
3	Mutatie voorzieningen	-580	-1.059	-705
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.197	-1.721	-2.212
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	3.997	3.533	3.798

Paragraaf Bedrijfsvoering

Doelstelling

Wij zijn in staat ons werk efficiënt, effectief en op een professionele, eigentijdse manier uit te voeren, voor en samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers en gericht op realisatie van de visie Haaksbergen 2030.

Een drietal projecten uit "Haaksbergen ster(ke) in ontwikkeling" heeft een rechtstreekse relatie met onze bedrijfsvoering. Dit zijn Organisatieontwikkeling, Samenwerking IT-infrastructuur en Onderzoek en versterken informatiemanagement.

Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling vormt onderdeel van "Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling" zoals beschreven onder taakveld 0.1 Bestuur en in de paragraaf Centrale Thema's.

In spoor 3 (een stabiele en veerkrachtige organisatie) van organisatieontwikkeling willen we functies en rollen beschrijven en processen verder inrichten en optimaliseren.

Directieplan en teamplannen

In 2022 willen wij een directieplan opstellen dat dient als strategisch plan voor de organisatie met daarin de organisatievisie, missie, beschrijving organisatiefilosofie en de kernwaarden van de organisatie. Het directieplan is de basis voor de jaarlijkse teamplannen die bestaan uit beoogde resultaten, doelen en inzet van het betreffende team en de individuele medewerkers. Op deze wijze is de ambtelijke organisatie in staat te sturen op realisatie van de vastgestelde begroting.

Functies en rollen

In 2022 willen we een helder en compleet functie- en formatiehuis dat aansluit op HR21. Omdat HR21 een generieke functiebeschrijving hanteert, gaan we een duidelijke beschrijving geven van alle functies en rollen binnen de organisatie. Inclusief competenties, vaardigheden en verantwoordelijkheden. Ook willen we in 2022 de capaciteitsmonitor implementeren om sturing te houden op inzet van medewerkers, zowel projectmatig als regulier.

Projectmatig werken

In 2022 gaan we starten met het opzetten van de werkwijze projectmatig werken. Deze werkwijze is nodig om grip te houden op specifieke doelen en resultaten, die vastgelegd worden in de projecten. Hiermee is betere sturing op maatschappelijke effecten in de samenleving mogelijk vanuit een integraal en gericht kader. In de komende jaren wordt dit verder uitgewerkt, geïmplementeerd en doorontwikkeld.

Een leven lang ontwikkelen

Digitalisering en de veranderende rol van de overheid beïnvloeden de manier waarop we werken fundamenteel. Benodigde kennis en vaardigheden verouderen sneller naarmate de snelheid van technologische verandering toeneemt.

In 2022 starten we met het project *een leven lang ontwikkelen* waarin we instrumenten gaan ontwikkelen (zoals bijvoorbeeld strategische personeelsplanning en een strategisch opleidingsplan) om kennis en vaardigheden actueel te houden en zo bij te dragen aan een stabiele en veerkrachtige organisatie.

Dienstverlening en informatievoorziening

In 2022 starten we met de borging van de dienstverlening richting inwoners in processen en systemen om zodoende beter te sturen op de dienstverlening en beter te kunnen monitoren. Dit gaan we doen door processen LEAN in te richten en door processen vast te leggen, te digitaliseren en eenvoudig te ontsluiten. Dienstverleningsnormen en servicenormen worden in deze processen ingericht (onder andere reactietermijnen, digitale informatieverstrekking).

Huisvesting/verbouwingen worden gebruikt als aanjager voor het thema hybride werken.

Samenwerking IT-infrastructuur

Het doel is de (harde) IT van Haaksbergen soepel onder te brengen in het ICT bedrijf van Hengelo, waar ook de ICT van Oldenzaal en SWB Midden Twente zijn belegd. Dit om de kwetsbaarheid op IT op te lossen en een constante en robuuste ICT-dienstverlening tot stand te brengen voor inwoners, ondernemers en interne organisatie (primair proces, bestuur en politiek).

Onderzoek informatiemanagement

We onderzoeken op welke wijze we informatiemanagement verder vorm kunnen geven. Als eerste verkennen we daarvoor alle opties (uitbesteding, samenwerking, versterken in eigen huis). De reden is dat informatie en informatievoorziening steeds belangrijker worden voor onze organisatie. Met de verdergaande digitalisering van werkzaamheden en een groei van informatie gestuurd werken, is de informatievoorziening bepalend voor de strategie en werkprocessen van onze organisatie. Hierdoor komt de nadruk van ICT steeds meer te liggen op de informatie en functionele inrichtingskant en dus op informatiemanagement. Onder informatiemanagement verstaan we het proces dat zorgt voor de vertaling van de informatiebehoeften (die uit de verschillende werk- en bedrijfsprocessen van onze organisatie ontstaan) naar de informatievoorziening die deze processen optimaal ondersteunt. De informatievoorziening bestaat uit mensen en middelen (informatie, applicaties, ICT-infrastructuur en dienstverleningsprocessen).

Personeel

De uitkomst van de businesscase Bedrijfsvoering is dat de gehele uitplaatsing van de bedrijfsvoering naar de gemeente Hengelo niet plaats kan vinden. Wij bereiden alleen de uitplaatsing van IT naar Hengelo voor. Op enkele kritische onderdelen wordt de bedrijfsvoering in Haaksbergen versterkt, ondermeer door de toevoeging van personeel.

Formatie	Aantal fte
<i>Formatie was 1-1-2021</i>	<i>128,6</i>
<i>Formatie per 1-1-2022</i>	<i>131,75</i>

Personeelskosten

(bedragen x € 1.000)

Loonkosten	Begroot 2021	Begroot 2021 na wijzigingen	Mutatie 2022	Begroot 2022
1. Loonkosten formatie (incl. vacatures)	10.655	9.581	1.721	11.302
2. Loonkosten bovenformatieve medewerkers	99	220	-37	183
3. Inhuur (boven formatie)	63	1.288	-1.168	120
4. Detachering	-65	-65	0	-65
5. Voormalig personeel	130	150	-20	130
Totaal	10.882	11.174	496	11.670

Vitaliteit

De wereld verandert, werk verandert en mensen veranderen ook. Het is van belang dat je gezond, vitaal en met plezier blijft (samen) werken. De komende jaren zetten we, in samenwerking met onze arbodienstverlener, in op vitaliteit, duurzame inzetbaarheid en gezond werken. Hierbij wordt verbinding gezocht met lopende projecten die aansluiten bij "Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling".

Generatiepact

Op 1 juni 2018 is het Generatiepact in werking getreden met als doelstellingen:

- Creëren van banen voor jongeren, de doorstroom bevorderen.
- Doorontwikkelen van onze organisatie.
- Vitaal doorwerken van oudere medewerkers.

Medewerkers vanaf 60 jaar kunnen deelnemen aan het generatiepact. Dit betekent dat ze minder gaan werken (tot 50%), waarbij over de ingeleverde uren 50% van het salaris wordt doorbetaald en volledig pensioen wordt opgebouwd.

Het generatiepact heeft een looptijd tot juni 2022. In juni 2021 heeft een evaluatie plaatsgevonden van de huidige regeling. Hieruit blijkt dat er bij de invoering van het generatiepact geen aanvullende middelen zijn vrijgemaakt. Hierdoor is de instroom van jongeren slechts zeer beperkt gerealiseerd en zijn knelpunten in de bezetting ontstaan. Door nu middelen vrij te maken om de vrijgekomen uren in te vullen, is de verwachting dat de doelstellingen van het generatiepact wel kunnen worden behaald.

Informatie en automatisering

De organisatie blijft inzetten op het verhogen van de efficiency van de bedrijfsvoering en verbetering van de dienstverlening. Het belang van ICT als middel om dit te bereiken neemt nog steeds toe: ICT als middel om strategische resultaten te behalen.

Prestaties

- ICT-apparatuur beschikbaar houden.
- Bijdrage leveren aan (wettelijke) digitalisering.
- Dienstverlening en bedrijfsvoering faciliteren.

Wettelijke verplichtingen

Op het niveau van (verplichtende) wetgeving zien we als belangrijkste ontwikkeling de Omgevingswet en de Wet Open Overheid (Woo) op ons afkomen:

- *Digitale ondersteuning ten behoeve van Omgevingswet*

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Bij de Omgevingswet hoort een goede digitale ondersteuning. Dat is het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Alle digitale informatie is straks op één plek te vinden: het Omgevingsloket. Via dit loket kan iedereen snel zien wat mag en wat niet volgens de Omgevingswet. We streven naar een tijdige oplevering van de verschillende digitale voorzieningen, waaronder zaakgericht werken, alsook de noodzakelijke koppelingen.

- *Wet Open Overheid*

De Wet Open Overheid (Woo) treedt waarschijnlijk in de loop van 2022 in werking. Deze wet verplicht ons informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken. Dat vereist een goede toegankelijkheid en beschikbaarheid van informatie en dwingt ons onze informatiehuishouding op orde te hebben. Na vaststelling van de Woo wordt gelijktijdig de Wet openbaarheid bestuur (Wob) ingetrokken.

Informatieveiligheid

Uit extern onderzoek is gebleken dat er technische verbeteringen doorgevoerd moeten worden om de digitale weerbaarheid te verhogen. Het implementeren van al deze verbeteringen brengt hoge kosten met zich mee. We wegen risico's en kosten af en voeren in afstemming met Hengelo al dan niet verbeteringen door, zodat de kans op een groot cyberincident wordt gereduceerd. We investeren in de belangrijke menselijke factor om de kans op incidenten te reduceren. Daarvoor wordt het huidige programma om veiligheidsbewustzijn onder medewerkers te verhogen gecontinueerd. Waar nodig wordt dit op basis van het actuele dreigingsbeeld uitgebreid. De implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) wordt gecontinueerd. Tijdens het uitwerken van de IT-dienstverleningsovereenkomst met Hengelo worden ook de gevolgen voor de Informatiebeveiliging en de implementatie van de BIO in kaart gebracht. Via de "éénduidige normatiek single information audit" (ENSIA) leggen we verantwoording af over de status van Informatieveiligheid aan de wettelijke toezichthouders en de raad. Een externe auditor checkt daartoe de zelfevaluatie-vragenlijst en collegeverklaring en stelt een Assurance Verklaring op.

Archief (Verbeterplan)

Over 2021 scoren we oranje op het onderdeel Archief in de beoordeling van de provincie in het kader van het Interbestuurlijk toezicht. In haar beoordeling geeft de provincie aan dat het domein

Archief onder druk staat door personeelwisselingen. Er zijn meerdere aandachtspunten die een planmatige aanpak vereisen om de basis op orde te krijgen.

Nu de uitbesteding van het informatie- en archiefbeheer naar de gemeente Hengelo (nog) geen doorgang vindt, moet gekeken worden hoe we de belangrijkste aandachtspunten in eigen beheer oppakken. Er wordt een verbeterplan opgesteld voor Informatie- en archiefbeheer. Dit heeft een sterke relatie met het onderzoek naar informatiemanagement. In het verbeterplan wordt aangegeven wat nodig is om weer te kunnen voldoen aan de gestelde eisen. Eventuele financiële consequenties worden te zijner tijd voorgelegd.

Juridische zaken

Doelstelling van juridische zaken is om bij te dragen aan zorgvuldig bestuur via juridische kwaliteitszorg.

Prestaties

- Juridisch advies en ondersteuning bestuur en organisatie.
- Behandeling bezwaren, die de kritiek van de rechtelijke macht kan doorstaan. De klachtenbehandeling is breed in de organisatie en bij meerdere coördinatoren belegd. Afhandeling heeft als resultaat dat het de kritiek van de Overijsselse Ombudsman kan doorstaan.
- Coördinatie regelgeving, met oog voor kwaliteit, deregulering en digitaal toegankelijk.
- Coördinatie verbonden partijen en Interbestuurlijk toezicht.
- Actieve ondersteuning verbetering kwaliteit besluitvormingsprocessen.

Indicatoren

	2017	2018	2019	2020
Klachten	13	22	28	16
Bezwaren	76	104	40	84

Inkoop en facilitair

Om aantrekkelijk te blijven als (potentiële) werkgever, samenwerkingspartner en verhuurder, bouwen we verder aan een toekomstbestendig en duurzaam gemeentehuis waar het prettig werken is, in een omgeving met steeds meer ruimte voor (digitaal) samenwerken en ontmoeten. Daarnaast wordt gekeken of meer verhuur van ruimtes in het gemeentehuis mogelijk is, passend bij onze dienstverlening en bedrijfsvoering.

Het Twentse Inkoopconvenant dat dit jaar tot stand is gekomen met 13 buurgemeenten, formaliseert de samenwerking door middel van wederzijdse inkoopondersteuning en versterkt de lokale/regionale economie en verbondenheid.

Communicatie

Doelstelling is inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers te betrekken bij gemeentelijke besluitvorming en projecten, variërend van informeren, meepraten, meedenken, meewerken tot meebeslissen. Medewerkers hebben mede daardoor meer oog en oor voor de (wensen en bedenkingen van de) buitenwereld.

Goede interne communicatie, als onderdeel van de organisatieontwikkeling.

Prestaties

De Kijk op Communicatie & Participatie 2020 e.v. verder uitwerken in bijbehorende acties en hier uitvoering aangeven.

Medewerkers adviseren en ondersteunen bij participatie rond projecten.

Paragraaf Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente Haaksbergen een bestuurlijk en financieel belang heeft.

De vastgestelde Nota Verbonden Partijen Haaksbergen 2016, inclusief addendum, bevat het beleidskader en legt de basis voor de verdere verbetering van de sturing en control van verbonden partijen in het algemeen en het verhelderen van de overwegingen die wij maken bij de sturing, het beheer, de verantwoording en het toezicht op verbonden partijen, kortom de governance.

Onderstaand een overzicht van de verbonden partijen. In dit overzicht geven we aan welke rechtsvorm, zeggenschap, openbare belang of welk doel er mee gemoeid is. Ook is, indien dat aan de orde is, melding gemaakt van (financiële) risico's voor de gemeente als deelnemer. Daar waar van toepassing vermelden we het aandelenpercentage. Dit percentage geeft tevens een beeld van de eventuele financiële risico's, dat nooit meer kan zijn dan het aandelenpercentage.

Hoewel geen verbonden partij in de letterlijke betekenis van de definitie uit het BBV, is in dit overzicht de Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo ook opgenomen.

Kengetallen van de verbonden partijen zijn opgenomen in tabellen. Het gaat om het verwachte eigen en vreemd vermogen en het verwachte resultaat van de verbonden partijen over het begrotingsjaar 2021. Uiteraard betreffen het gegevens voor zover deze nu bekend zijn. Daarnaast is een tabel opgenomen met het belang en de bijdragen die in 2021 aan verbonden partijen worden gedaan en voor 2022 staan begroot.

De verbonden partijen komen in deze begroting in meerdere programma's voor. De beleidsontwikkelingen en hoe de verbonden partij bijdraagt aan de te bereiken doelen zijn in de diverse programma's opgenomen. Eventueel relevante risico's zijn vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partij	Vorm/zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Gemeenschappelijke Regeling Gezondheid (Openbaar Lichaam Gezondheid) <i>Enschede</i> <i>Per 8 juli 2021</i>	Gemeenschappelijke Regeling van de 14 Twentse gemeenten <hr/> 1 lid AB (+ plv)	Op basis van de inhoud van de gemeenschappelijke regeling is het doel het in zijn rechtsgebied bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van en zorg verlenen aan de bevolking of specifieke groepen daarvan. Daarvoor worden de belangen behartigd op het gebied van Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente; Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning, onder de naam Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente (OZJT) en Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, onder de naam Veilig Thuis Twente (VTT). Voor de recreatieve voorzieningen van voorheen de Regio Twente is een gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twente opgericht. De bedrijfsvoering hiervoor wordt door de GR Gezondheid verricht.
Financiële risico's	In de basis niet meer dan wettelijke verplichtingen.	Ontvlechtings- en frictiekosten, inclusief inhuur- en advieskosten als gevolg van

Verbonden partij	Vorm/zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
	<p>het transitieproces/ontmanteling Regio Twente kunnen worden opgevangen binnen bestaande middelen. Besluitvorming in regionaal verband heeft op 7 juli 2021 plaatsgevonden.</p> <p>Ten aanzien van de financiële impact van Covid-19: tot nu toe heeft het Rijk de GGD, de organisatie die vanwege de Covid-19 crisis de grootste stijging in de kosten zag, voldoende gecompenseerd. Hierdoor blijft de financiële impact voor de gemeente Haakbergen ook beperkt. Echter, als gevolg van de Covid-19 crisis kan op het gebied van sociale, fysieke of mentale problematiek een grotere zorgvraag ontstaan. Hierdoor kunnen meer kosten ontstaan voor de GGD, OZJT en VTT.</p>	
<p>Veiligheidsregio Twente Enschede</p>	<p>Gemeenschappelijke regeling tussen de 14 Twentse gemeenten</p> <hr/> <p>Burgemeester lid AB</p>	<p>Wet Veiligheidsregio, Wet geneeskundige hulpverlening en Wet rampen en zware ongevallen schrijven deze gemeenschappelijke regeling voor.</p> <p>Doel: Veiligheid begint bij het zoveel mogelijk voorkomen van incidenten, rampen en crises en het vervolgens beperken van letsel en schade bij incidenten, rampen en crises. De risico's in de regio vormen de basis waarop het veiligheidsbeleid door Veiligheidsregio Twente wordt vormgegeven. Veiligheidsregio Twente is verantwoordelijk voor het zo veel mogelijk reduceren van risico's en voor het bestrijden en beperken van de effecten.</p>
<p>Financiële risico's</p>	<p>De gemeentelijke bijdrage is niet verhoogd ten opzichte van 2021, met uitzondering van de indexatie.</p>	
<p>Stadsbank Oost Nederland Enschede</p>	<p>Gemeenschappelijke regeling met 21 andere gemeenten</p> <hr/> <p>Lid AB</p>	<p>Op maatschappelijk en zakelijk verantwoorde wijze voorzien in behoefte van geldkredieten, regelen van schulden van personen die in financiële moeilijkheden zijn geraakt, budgetbeheer voeren en voorlichting en advisering over al deze aangelegenheden. Daarnaast voeren zij beschermingsbewind uit en maken zij verzoekschriften Wsnp (Wet schuldsanering natuurlijke personen).</p>
<p>Financiële risico's</p>	<p>Volumebeleid gemeenten: indien gemeenten besluiten tot een ingrijpende beperking van het gebruik van diensten van de Stadsbank, heeft dit mogelijk consequenties voor de inkomsten van de bank. De bank kan namelijk niet haar bedrijfsvoering ingrijpend aanpassen. Een substantiële daling van meer dan 20% heeft een negatief gevolg voor de resultaten en brengt een herschikking van de formatie met zich mee.</p> <p>Er is geen rekening gehouden met een mogelijke (substantiële) toename van het aantal deelnemers aan de schuldhelpverlening van de Stadsbank als gevolg van de Covid-19 crisis. Deze autonome volumestijging kan leiden tot een hogere benodigde gemeentelijke bijdrage (aantal x tarief) aan de dienstverlening van de Stadsbank in 2022.</p>	
<p>Gemeentelijk Belasting Kantoor Twente Hengelo</p>	<p>Gemeenschappelijke regeling met Hengelo, Enschede, Borne, Losser, Almelo, Oldenzaal en Twenterand</p> <hr/> <p>1 bestuurder lid AB</p>	<p>Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.</p>

Verbonden partij	Vorm/zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
	Lid DB (positie delen met Borne, Oldenzaal en Losser)	
Financiële risico's	Het GBT heeft geen buffers om grote financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Eventuele tegenvallers worden naar rato verdeeld over de gemeenten. Uit de risicoanalyse blijkt dat de financiële risico's beperkt zijn.	
Openbaar Lichaam Crematoria Twente / Crematoria Twente-Oost Nederland BV Enschede	Gemeenschappelijke regeling van 12 gemeenten met een Besloten Vennootschap als onderdeel Lid DB en AB	Gemeenschappelijke regeling, met openbaar lichaam gevestigd te Enschede. In stand houden en exploiteren van crematoria in Enschede, Almelo, Borne en Oldenzaal. In verband met goede resultaten is een aparte BV opgericht om dividenduitkering mogelijk te maken. Recente ontwikkelingen: vanuit de deelnemende gemeenten is een discussie ontstaan of het exploiteren van crematoria een gemeentelijke taak is. Hiertoe is een kadernotitie opgesteld. Aan de hand van deze kadernotitie wordt per deelnemende gemeente een standpunt gevraagd over het eigenaarschap en het huidige governance construct van het OLCT, waarbij ook eventuele alternatieve organisatievormen worden meegenomen. De raad wordt/is in dit proces meegenomen door informatiebijeenkomsten en een wensen- en bedenkingenprocedure.
Financiële risico's	Financiële risico's zijn gering.	
Omgevingsdienst Twente (ODT) Almelo	Gemeenschappelijke Regeling met de 14 Twentse gemeenten en de provincie Overijssel Lid AB (+ plv)	Uitvoering van de, op grond van artikel 5.4, eerste lid en 5.5 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, verplichte basistaken. Het betreft in hoofdzaak de activiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu. Bij de uitvoering van deze werkzaamheden moet voldaan worden aan vastgestelde normen (de kwaliteitscriteria 2.1.).
Financiële risico's	Het financiële risico is gering. Op basis van een door het ODT uitgevoerde risico-inventarisatie is de benodigde weerstandscapaciteit voldoende.	
Euregio Enschede/Gronau	Samenwerkingsverband van 104 Duitse en 26 Nederlandse gemeenten 2 leden raad AB Vertegenwoordiging is politiek gerelateerd. Burgemeester is voorzitter	Het stimuleren, ondersteunen en coördineren van regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar leden. De ambities zijn gericht op de doelstelling: een sterke deelregio, één verzorgingsgebied, geïntegreerd en krachtig woon- en werkgebied waarin de grens niet langer een scheidende en belemmerende uitwerking heeft. Een belangrijke taak is het regionaal beheer van het EU-subsidieprogramma INTERREG.
Financiële risico's	N.v.t.	
Regeling Recreatieschap Twente	Bedrijfsvoeringsorganisatie (Wgr), met 14 Twentse	Het Recreatieschap bevordert een evenwichtige ontwikkeling van recreatieve voorzieningen in Twente. De taken zijn:

Verbonden partij	Vorm/zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
<i>Enschede</i> <i>Per 1 januari 2022</i>	gemeenten 1 lid bestuur + plv.	<ul style="list-style-type: none"> • bevorderen van de totstandkoming en instandhouding van publieke recreatieve/toeristische infrastructuur in Twente en • de aanleg, het onderhoud en beheer van publieke recreatieve/toeristische voorzieningen die hetzij op zichzelf, hetzij in routeverband, hetzij door opname in arrangementen, een bovenlokaal karakter hebben. <p>Overige taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het oprichten van en deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, voor zover dit betreft de taken en bevoegdheden zoals hierboven bedoeld.
Financiële risico's	Vooralsnog n.v.t.	

Vennootschappen en coöperaties

Verbonden partij	Vorm/zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Twence Holding BV <i>Hengelo</i>	Besloten Vennootschap als onderdeel van een holding Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 3,77%	<p>Het vanuit de zorgtaak van deelnemende overheden beheren en exploiteren van milieuvoorzieningen en het verlenen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen en het bewerken en verwerken van huishoudelijk en bedrijfsafval in het bijzonder. Het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen en daarmee bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Haaksbergen.</p> <p>Recente ontwikkelingen: Per juli 2022 gelden, zoals eerder gemeld, een nieuw contract en nieuwe tarieven. Ook het dividendbeleid is aangepast. Twence investeert in nieuwe hernieuwbare energiebronnen die, naar rato van het aandelenbezit, meetellen bij onze klimaatdoelstellingen.</p>
Financiële risico's	Bij tegenvallende bedrijfsresultaten valt ook de dividenduitkering lager uit.	
Twente Milieu NV <i>Hengelo</i>	Naamloze Vennootschap Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 6 %	Sinds 2018 voert Twente Milieu het onderhoud uit in de openbare ruimte. Sinds 2019 is Twente Milieu ook verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijk afval. De gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal Wierden en Haaksbergen zijn samen 100% aandeelhouder.
Financiële risico's	Twente Milieu kent een stabiele positieve meerjarenbegroting. Hierin wordt aangegeven dat de kans dat er zich financiële risico's voordoen gering zijn.	
Bank Nederlandse Gemeenten	Naamloze Vennootschap	Bank van en voor overheden en instellingen die maatschappelijk belang behartigen. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan

Verbonden partij	Vorm/zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
's-Gravenhage	Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 0,065%	zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Klanten van de BNG zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en nut.
Financiële risico's	De financiële risico's die we lopen bij de BNG worden als nihil beschouwd.	
Enexis Holding NV 's-Hertogenbosch	Naamloze Venootschap Aandeelhouderschap Percentage aandelen: 0,014%	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 mln huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. Het belang van deelneming is behartigen van publiek belang van een betrouwbaar en continu transport van nutsvoorziening tegen de laagst mogelijke prijs. Partijen: 6 provinciale en 130 gemeentelijke aandeelhouders.
Financiële risico's	De aandeelhouders lopen een zeer gering risico (een deel van) de boekwaarde van € 6.200.000 te moeten afwaarderen. Omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer en vanwege de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. is dit risico zeer gering. Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen wat 10% boven de wettelijke eis ligt.	

Stichtingen en verenigingen

Verbonden partij	Vorm/zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Groot Scholtenhagen Haaksbergen	Stichting Collegelid is voorzitter	Sport- en recreatiepark Groot Scholtenhagen is ontstaan dankzij een schenking door textielfabrikant Jordaan van een gedeelte van zijn grondbezit aan de gemeenschap van Haaksbergen. Het dient bij te dragen aan de mogelijkheden tot ontspanning en recreatie voor de bevolking van Haaksbergen. De Stichting Groot Scholtenhagen is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het gehele sport- en recreatiepark, dat onder meer bestaat uit sportvelden, fiets- en wandelpaden, park- en bosplantsoenen, kinderboerderij en monumenten. De Stichting draagt op deze wijze bij aan de realisatie van beleidsdoelen op verschillende beleidsterreinen zoals sport, kunst en cultuur en recreatie en toerisme.
Financiële risico's	Het park is met een legaat aan de gemeente geschonken. Voor het beheer daarvan is de Stichting Groot Scholtenhagen opgericht. Als de leden van de Stichting stoppen en de Stichting het beheer niet meer op zorgvuldige wijze kan uitvoeren, valt de verantwoordelijkheid voor het beheer terug naar de gemeente.	
Stichting Wsw Haaksbergen)	Stichting Gemeentesecretaris is bestuurslid.	Doelstelling: het namens de gemeente Haaksbergen bieden van formeel werkgeverschap aan werknemers (artikel 2, eerste lid van de Wet sociale werkvoorziening - de Wsw-medewerkers) die in de gemeente Haaksbergen wonen en voorheen werkzaam waren bij het inmiddels ontmantelde Wsw-bedrijf Hameland. Het formeel

Verbonden partij	Vorm/zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
		werkgeverschap wordt ook geboden voor een aantal Wsw-medewerkers, niet woonachtig in Haaksbergen en destijds werkzaam bij het inmiddels ontmantelde Wsw-bedrijf Hameland. Reden: evenwichtige verdeling onder deelnemers aan de GR Hameland in het kader van de ontmanteling. Voor de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening is een overeenkomst met een door de gemeente aangewezen SW-bedrijf (SWB te Hengelo) gesloten.
Financiële risico's	N.v.t.	

Overige regelingen/samenwerkingsverbanden

Verbonden partij	Vorm/zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo <i>Hengelo</i>	Gemeenschappelijke regeling met Borne en Hengelo, waarbij Hengelo als centrumgemeente is aangewezen Portefeuillehouders-overleg (1 X per kwartaal)	Namens de colleges van Borne en Haaksbergen is de als centrumgemeente aangewezen gemeente Hengelo de Uitvoeringsorganisatie van de bevoegdheden van de Participatiewet en aanverwante wetten en regelgeving, met uitzondering van de (beleidsmatige) bevoegdheden. Laatstgenoemde bevoegdheden blijven aan de afzonderlijke raden en colleges. De omschrijving van de uitvoeringsbevoegdheden is opgenomen in vastgestelde Mandaatbesluiten samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo. Exacte omschrijving werkzaamheden die de centrumgemeente Hengelo voor Haaksbergen uitvoert zijn omschreven in de vastgestelde Dienstverleningsovereenkomst Hengelo – Haaksbergen.
Financiële risico's	De Uitvoeringsorganisatie rapporteert 2-maandelijks over de resultaten en geeft een prognose over de bestandsontwikkeling. Elk kwartaal vindt er portefeuillehoudersoverleg plaats over beleid en uitvoering. Toename van het aantal bijstandsgerechtigden is een risico dat financiële gevolgen heeft.	
Bestuursovereenkomst Sociaal Economische Structuurversterking (BOK SES) <i>Per juli 2021</i>	Bestuursovereenkomst tussen de Twentse gemeenten m.u.v. Twenterand Bestuurlijk overleg Vertegenwoordiging in Stichting Twenteboard is getrap. Haaksbergen in cluster met Borne, Hengelo en Hof van Twente	Deze bestuursovereenkomst beschrijft de samenwerking tussen de Twentse gemeenten voor het versterken, verbreden en het uitzetten van een gezamenlijke koers van en voor de sociaal economische structuur van Twente. In het bestuurlijk overleg wordt gezamenlijk de inbreng in het bestuur van de Stichting Twenteboard voorbereid, afgestemd en teruggekoppeld. Daarnaast wordt overleg gevoerd en afgestemd over het lobbyen van de gemeenten bij provincie, Rijk, de Europese Unie en andere (semi)overheden en haar organisaties ten behoeve van de sociaaleconomische structuurversterking en andere door het bestuurlijk overleg gekozen onderwerpen.

Verbonden partij	Vorm/zeggenschap	Openbaar belang/doel (incl. eventuele veranderingen)
Financiële risico's		In de overeenkomst is vastgelegd dat bij de start van de bestuursovereenkomst t/m het jaar 2022 elke partij een bedrag van € 9,01 per inwoner per jaar beschikbaar stelt. Met dit bedrag wordt mede in de kosten van de Twente Board Development (personeel, huisvesting, materieel, etc.) voorzien. In het MJP zijn voor de jaren daarna middelen gereserveerd. De afspraak is verder dat partijen zich ten opzichte van elkaar verbinden om zich in te spannen de besluiten die over de financiële inbreng worden gemaakt na te komen.

Kengetallen verbonden partijen

(Bedragen x €1.000)

Naam verbonden partij	Eigen Vermogen 01-01-2021	Vreemd Vermogen 01-01-2021	Eigen Vermogen 31-12-2021	Vreemd Vermogen 31-12-2021	Verwacht resultaat 2022
Regio Twente*	10.484	37.005	10.522	25.225	7
Veiligheidsregio Twente	2.439	53.827	2.025	58.809	0
Stadsbank Oost Nederland	1.082	14.817	1.294	14.572	0
Gemeentelijk Belasting Kantoor Twente	612	6.977	369	7.390	149
Openbaar Lichaam Crematoria Twente	1.591	0	1.579	0	0
Euregio	2.064	1.036	2.163	1.054	0
Twence Holding BV	140.000	148.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Twente Milieu NV	9.792	20.035	12.232	19.882	n.n.b.
Bank Nederlandse Gemeenten	5.205.000	135.072.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Enexis NV	4.116.000	4.635.000	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Stichting Groot Scholtenhagen	335	236	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Dataland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Stichting WSW	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Omgevingsdienst Twente (ODT)	709	1.613	919	1.417	0

Bijdragen aan verbonden partijen

(Bedragen x €1.000)

Naam verbonden partij	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Regio Twente*	1.270	1.313	1.324
Veiligheidsregio Twente	1.579	1.630	1.661
Stadsbank Oost Nederland	139	144	138
Gemeentelijk Belasting Kantoor (GBT)	572	508	588
Euregio	7	7	7
Stichting Groot Scholtenhagen	302	298	306
Stichting WSW	0	0	0
Omgevingsdienst Twente (ODT)	467	470	496
Totaal	4.336	4.370	4.520

* Regio Twente is per 8 juli 2021 ontvlochten in drie delen: GR Gezondheid, Regeling Recreatieschap Twente en Bestuursovereenk. Soc. Economische Structuurversterking

Paragraaf Grondbeleid

Algemeen

De basis voor het gemeentelijk grondbeleid is omschreven in de "Nota Grondbeleid 2012" en de nota "Grondprijnsbeleid gemeente Haaksbergen".

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten staat benoemd welke gegevens vermeld moeten worden in de paragraaf grondbeleid. Daarnaast heeft de rekenkamercommissie in het rapport "Bezint eer ge begint" over het grondbeleid van de gemeente Haaksbergen een aantal aanbevelingen gedaan om de informatiewaarde te verbeteren. Deze hebben wij ook in de paragraaf Grondbeleid opgenomen, voor zover dit mogelijk is in de begroting.

Tussenactualisatie grondexploitaties voor begroting 2022

De regels van de commissie BBV verplichten de gemeente jaarlijks de grondexploitaties te actualiseren. Bij deze actualisaties worden de nieuwe ontwikkelingen verwerkt, welke gevolgen kunnen hebben voor de planning, het programma en het verwachte resultaat. Ook wordt aandacht geschonken aan de risico's en eventuele voorzieningen die daarvoor moeten worden getroffen. Voor de begroting 2022 hebben wij de grondexploitaties tussentijds geactualiseerd. De grondexploitaties zijn jaar-overschrijdend en over de looptijd van de grondexploitaties leiden de daarin geboekte en nog te realiseren kosten en opbrengsten tot een bepaald verwacht eindresultaat.

Stand van zaken projecten

Marktplan

Eind 2019 is in overleg de ontwikkelaars Nordwick B.V. en de heer Ben Roerink een plan opgesteld voor het zogenaamde 'gat in de Markt', inclusief het terrein van de Bron, het pand Konings en de omliggende openbare ruimte. Zodra dit plan verder is uitgewerkt kunnen we op basis van deze gegevens de grondexploitatie actualiseren. In 2022 willen wij het bestemmingsplan "Centrum Haaksbergen, partiële herziening Marktplan, deelgebied Midden" en de geactualiseerde grondexploitatie vaststellen.

Wissinkbrink

Wij starten in 2022 met het bouwrijp maken en de kaveluitgifte voor de eerste fase van de Wissinkbrink. Als gevolg van een ingediend beroep tegen het bestemmingsplan zijn we hiermee niet gestart in 2021.

Ook zullen wij voor de tweede fase de planvoorbereiding opstarten. De tweede fase moet nog verwerkt worden in de grondexploitatie zodra de planvoorbereiding is afgerond.

Stepelerveld

In 2022 verwachten wij alle bedrijfskavels te hebben verkocht op Stepelerveld.

In navolging op de verkoop van de bedrijfskavels zullen wij de gronden bouw- en woonrijp maken.

De planvoorbereiding voor de tweede fase van Stepelerveld zullen wij afronden in 2022.

Vregelinkshoek

In 2022 willen wij alle (agrarische) gronden verkocht hebben. Het woonrijp maken was al afgerond. Dit betekent dat wij in 2022 deze grondexploitatie kunnen afsluiten.

Buurse-Zuid

In 2021 hebben wij alle kavels verkocht. Alleen het woonrijp maken moet nog worden afgerond. Bij de jaarrekening 2021 zullen wij deze grondexploitatie afsluiten.

Parameters

Per 1-1-2022 worden de grondexploitaties geactualiseerd. Daarbij gaan we uit van de volgende parameters:

Parameters	2021	2022	2023	2024 e.v.
Kostenstijging GWW	2,00%	2,50%	2,50%	2,00%
Kostenstijging plankosten	2,00%	2,50%	2,50%	2,00%
Opbrengstenstijging woningbouw	0,00%	1,50%	1,50%	1,50%
Opbrengstenstijging bedrijfsterrein	0,00%	1,50%	1,50%	1,50%
Rente	2,44%	1,65%	1,65%	1,65%
Disconteringsvoet	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Eindwaarde

In 2021 heeft de gemeente vijf actieve grondexploitaties. Onderstaande tabel geeft allereerst aan wat de eindwaarde van de grondexploitatie is. Dit is het geraamde planresultaat bij afsluiting van de grondexploitatie. Deze is ook contant gemaakt per 1-1-2021, wat betekent dat de eindwaarde conform BBV regelgeving tegen 2% contant is gemaakt.

Exploitatieresultaat	EW	CW	Afsluiting
Marktplan	-2.062.000	-1.982.000	2023
Wissinkbrink	550.000	519.000	2023
Stepelerveld	1.197.000	1.128.000	2023
Buurse Zuid	73.000	70.000	2021
Vregelinkshoek	-372.000	-365.000	2022
Totaal	-614.000	-630.000	

Meerjarenperspectief

Het exploitatieresultaat op eindwaarde heeft de volgende uitwerking uitgezet in de tijd:

Afsluiting grondexploitaties	2021	2022	2023	2024	2025
Buurse Zuid	-25.400				
Vregelinkshoek		-372.000			
Marktplan			-2.062.000		
Wissinkbrink			550.000		
Stepelerveld			1.197.000		
Totaal	-25.400	-372.000	-315.000		
Inzet verliesvoorziening	25.400	372.000	2.062.000		
Resultaat na inzet voorziening	0	0	1.747.000		

Tussentijdse winstneming

Op basis van de BBV regelgeving dient winst te worden genomen als er voldoende zekerheid bestaat om de winsten aan te nemen. Vooral nog voldoen de grondexploitaties in 2022 niet aan dit criterium.

Voorzieningen

Twee grondexploitaties hebben een negatief resultaat. Voor het Marktplan en Vregelinkshoek is een voorziening opgenomen. De voorziening wordt bepaald op basis van de eindwaarde van deze grondexploitaties. De voorziening per 31-12-2021 bedraagt € 2,459 mln. Er is een voorziening van

€ 2,383 mln opgenomen, hetgeen betekent dat de voorziening wordt opgehoogd met € 0,076 mln. De grondexploitatie van Vregelinkshoek wordt afgesloten in 2022, waarvoor de verliesvoorziening voor Vregelinkshoek wordt ingezet.

Weerstandsvermogen

De IFLO-norm is vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken opgesteld om de weerstandscapaciteit te bepalen. Deze norm bestaat uit 10% van de boekwaarden, aldus de gemaakte kosten van de exploitaties, en 10% van de nog te maken kosten. De verwachtingswaarde is 50%, omdat niet alle risico's zich gelijktijdig zullen voorzien. De weerstandscapaciteit per grondexploitatie is als volgt geraamd:

Grondexploitatie	Boekwaarde complex 31-12- 2020	10%	Verwachte kosten	10%	Risico totaal	50% IFLO- norm
Marktplan	-2.203.600	220.360	665.134	66.513	286.873	143.437
Wissinkbrink	-434.400	43.440	640.200	64.020	107.460	53.730
Stepelerveld	-3.911.300	391.130	3.271.700	327.170	718.300	359.150
Buurse Zuid	-225.700	22.570	98.800	9.880	32.450	16.225
Vregelinkshoek	-496.500	49.650	40.000	4.000	53.650	26.825
Totaal		727.150		471.583	1.198.733	599.367

Bij deze berekening wordt de voormalige verliesvoorziening in mindering gebracht op de minimale weerstandscapaciteit. Echter het doel van de weerstandscapaciteit is om een buffer te vormen voor aanvullende onverwachte risico's. Dit staat los van de verliesvoorziening, welke dus niet in mindering wordt gebracht op de weerstandscapaciteit. Als gevolg hiervan is de weerstandscapaciteit ca. € 100.000 hoger dan het voorgaande jaar, in totaal per 01-01-2021 € 600.000.

Financiële begroting per taakveld

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste mutaties aangegeven in de Begroting 2022 ten opzichte van de Begroting 2021, inclusief de eerste bestuursrapportage 2021.

0 Bestuur en ondersteuning

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
0.1	Bestuur	Baten	3	0	0	0	0	0
0.1	Bestuur	Lasten	1.696	1.510	1.548	1.414	1.414	1.316
	Bestuur - Totaal		-1.693	-1.510	-1.548	-1.414	-1.414	-1.316
0.2	Burgerzaken	Baten	239	293	293	293	293	293
0.2	Burgerzaken	Lasten	415	630	585	577	577	577
	Burgerzaken - Totaal		-176	-337	-291	-283	-283	-283
0.3	Gebouwen en gronden	Baten	60	63	80	80	80	80
0.3	Gebouwen en gronden	Lasten	112	114	117	117	117	117
	Gebouwen en gronden - Totaal		-52	-51	-37	-37	-37	-37
0.4	Overhead	Baten	490	127	127	127	127	127
0.4	Overhead	Lasten	7.127	7.521	8.476	9.616	10.695	11.501
	Overhead - Totaal		-6.637	-7.394	-8.349	-9.489	-10.568	-11.374
0.5	Treasury	Baten	439	560	462	447	429	429
0.5	Treasury	Lasten	303	11	242	197	153	109
	Treasury - Totaal		136	549	220	250	276	320
0.61	OZB woningen	Baten	3.492	4.023	4.070	4.129	4.189	4.252
0.61	OZB woningen	Lasten	0	0	0	0	0	0
	OZB woningen - Totaal		3.492	4.023	4.070	4.129	4.189	4.252
0.62	OZB niet-woningen	Baten	2.385	2.927	2.968	3.009	3.050	3.096
0.62	OZB niet-woningen	Lasten	0	0	0	0	0	0
	OZB niet-woningen - Totaal		2.385	2.927	2.968	3.009	3.050	3.096
0.63	Parkeerbelasting	Baten	1	0	0	0	0	0
0.63	Parkeerbelasting	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Parkeerbelasting - Totaal		1	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen Overig	Baten	159	140	141	144	146	148
0.64	Belastingen Overig	Lasten	472	401	404	416	416	416
	Belastingen Overig - Totaal		-313	-261	-262	-272	-270	-268
0.7	Algemene uitkering	Baten	36.298	37.537	39.085	38.659	38.903	39.391
0.7	Algemene uitkering	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Algemene uitkering Totaal		36.298	37.537	39.085	38.659	38.903	39.391
0.8	Overige baten en lasten	Baten	27	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	Lasten	-37	56	56	-144	-144	-344
	Overige baten en lasten - Totaal		64	-56	-56	144	144	344

*Begrote baten en lasten**bedragen x € 1.000*

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
0.9	Vennootschapsbelasting	Baten	0	0	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting	Lasten	2	0	0	0	0	0
	Vennootschapsbelasting - Totaal		-2	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	Baten	5	1.569	155	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	Lasten	919	1.795	1.000	1.000	1.000	1.000
	Mutaties reserves - Totaal		-914	-226	-845	-1.000	-1.000	-1.000
0.11	Resultaat baten en lasten	Baten	0	0	0	0	0	0
0.11	Resultaat baten en lasten	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Resultaat baten en lasten - Totaal		0	0	0	0	0	0
	Totaal programma Bestuur en ondersteuning		32.588	35.200	34.955	33.695	32.990	33.125

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

0.10 Mutaties reserves

Deze worden met name veroorzaakt door mutaties in 2021. In 2021 is er een onttrekking uit de bestemmingsreserve "overhevelingen" en uit de reserve "sanering gemeentewerf" begroot. Daarnaast zijn er in 2021 stortingen en onttrekkingen begroot uit de reserve Corona. De mutaties in de reserves 2021 worden toegelicht in de P&C documenten 2021.

0.2 Burgerzaken

In 2021 is incidenteel budget begroot voor de verkiezingen in 2021.

0.4 Overhead

In de begroting 2022 zijn extra middelen opgenomen voor uitplaatsing van de IT-infrastructuur van € 697.000. De autonome stijging van de loonkosten veroorzaakt een stijging in de lasten van € 313.000.

0.5 Treasury

Er is minder rente doorberekend naar de taakvelden. In de diverse taakvelden komt dit als voordeel terug.

0.61 - 0.64 Belastingen

De belastingtarieven zijn met 1,5% geïndexeerd.

0.7 Algemene uitkering

De algemene uitkering wordt door het rijk verdeeld op basis van maatstaven die periodiek worden herijkt in de circulaire. De raad wordt middels raadsinformatiebrieven op de hoogte gehouden van de ontwikkeling van de algemene uitkering.

0.8 Overige baten en lasten

Onder dit taakveld is de taakstelling voor de voorzieningendiscussie opgenomen welke oploopt van € 200.000 in 2023 en 2024 naar € 400.000 in 2025. De in de kadernota voorgestelde taakstelling van € 80.000 voor 2022 is binnen de begroting 2022 ingevuld.

1 Veiligheid

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Baten	0	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Lasten	1.597	1.612	1.703	1.703	1.703	1.703
	Crisisbeheersing en Brandweer - Totaal		-1.597	-1.612	-1.703	-1.703	-1.703	-1.703
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Baten	144	0	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Lasten	932	605	609	609	609	609
	Openbare orde en Veiligheid - Totaal		-788	-605	-609	-609	-609	-609
	Totaal programma Veiligheid		-2.385	-2.218	-2.312	-2.312	-2.312	-2.312

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

1.1 Crisisbeheersing en Brandweer

Het budget voor de veiligheidsregio stijgt in 2022 met zowel de indexatie 2022 als een correctie voor de indexatie 2021 die in werkelijkheid hoger uit is gekomen dan bij de begroting 2021 rekening mee is gehouden.

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
2.1	Verkeer, wegen en water	Baten	98	55	115	115	115	115
2.1	Verkeer, wegen en water	Lasten	3.572	4.048	3.929	3.938	3.936	3.962
	Verkeer, wegen en water - Totaal		-3.474	-3.993	-3.814	-3.822	-3.821	-3.847
2.2	Parkeren	Baten	2	0	0	0	0	0
2.2	Parkeren	Lasten	34	36	36	36	36	36
	Parkeren - Totaal		-32	-36	-36	-36	-36	-36
2.5	Openbaar vervoer	Baten	40	36	36	36	36	36
2.5	Openbaar vervoer	Lasten	57	101	52	52	52	50
	Openbaar vervoer - Totaal		-17	-65	-15	-15	-15	-14
	Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat		-3.524	-4.095	-3.865	-3.874	-3.872	-3.898

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

2.1 Verkeer, wegen en water

Het begrote bedrag is in 2022 enerzijds gedaald, doordat bij de eerste bestuursrapportage 2021 incidenteel € 196.000 extra beschikbaar is gesteld voor gladheidsbesrijding en bij de eindejaarsrapportage 2020 € 79.500 is overgeheveld voor onderhoud wegen. Daarnaast zijn de kapitaallasten in 2022 met € 52.000 afgenomen. Anderzijds zijn er in 2022 voor € 152.000 extra middelen begroot in het kader van het actualiseren van het meerjarig onderhoudsplan wegen.

3 Economie

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
3.1	Economische ontwikkeling	Baten	27	57	57	57	57	57
3.1	Economische ontwikkeling	Lasten	302	406	402	402	402	402
	Economische ontwikkeling - Totaal		-275	-349	-345	-345	-345	-345
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	56	48	48	48	48	48
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur - Totaal		-56	-48	-48	-48	-48	-48
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Baten	215	102	102	102	102	102
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Lasten	243	219	136	136	136	136
	Bedrijfsloket en -regelingen - Totaal		-28	-117	-34	-34	-34	-34
3.4	Economische promotie	Baten	150	199	205	204	208	211
3.4	Economische promotie	Lasten	272	220	220	220	220	220
	Economische promotie - Totaal		-122	-22	-15	-16	-13	-9
	Totaal programma Economie		-481	-536	-443	-443	-440	-437

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

3.3 Bedrijfsloket en -regelingen

In de eindejaarsrapportage 2020 is incidenteel € 83.000 overgeheveld naar 2021 voor het Actieplan Centrum.

4 Onderwijs

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
4.1	Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0	0	0	0
4.1	Openbaar basisonderwijs	Lasten	30	32	32	32	32	32
	Openbaar basisonderwijs - Totaal		-30	-32	-32	-32	-32	-32
4.2	Onderwijshuisvesting	Baten	136	134	134	134	134	134
4.2	Onderwijshuisvesting	Lasten	1.276	1.433	1.136	1.142	1.139	1.129
	Onderwijshuisvesting - Totaal		-1.139	-1.299	-1.001	-1.008	-1.005	-995
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenz.	Baten	285	391	329	329	329	329
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenz.	Lasten	891	1002	957	937	937	937
	Onderwijsbeleid en leerlingenz. - Totaal		-606	-611	-628	-608	-608	-608
	Totaal programma Onderwijs		-1.775	-1.942	-1.661	-1.648	-1.645	-1.635

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

4.2 Onderwijshuisvesting

De mutatie wordt voor € 221.000 veroorzaakt door lagere afschrijvingslasten. Dit wordt met name veroorzaakt doordat in 2021 rekening werd gehouden met de afboeking van het schoolgebouw "De Weert" en "Theo Scholten". De herontwikkeling van deze locaties is echter uitgesteld.

Voor 2021 is een incidenteel budget van € 50.000 beschikbaar gesteld voor de voorbereiding van de nieuwe school Holthuizen/Ariëns. Ook voor 2022 is er budget beschikbaar gesteld, dit is echter begroot onder taakveld 8.3

5 Sport, cultuur en recreatie

Begrote baten en lasten

bedragen x €1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
5.1	Sportbeleid en activering	Baten	110	40	20	0	0	0
5.1	Sportbeleid en activering	Lasten	528	542	531	511	511	511
	Sportbeleid en activering - Totaal		-419	-502	-511	-511	-511	-511
5.2	Sportaccommodaties	Baten	240	344	359	389	389	389
5.2	Sportaccommodaties	Lasten	559	609	531	623	526	522
	Sportaccommodaties - Totaal		-319	-265	-171	-234	-137	-133
5.3	Cultuur	Baten	45	189	176	176	176	176
5.3	Cultuur	Lasten	876	1042	766	611	611	611
	Cultuur - Totaal		-831	-853	-590	-435	-435	-435
5.4	Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
5.4	Musea	Lasten	0	57	57	57	57	57
	Cultuur - Totaal		0	-57	-57	-57	-57	-57
5.5	Cultureel erfgoed	Baten	8	34	8	8	8	8
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	80	86	61	58	48	48
	Cultureel erfgoed - Totaal		-72	-52	-52	-50	-40	-40
5.6	Media	Baten						
5.6	Media	Lasten	13	13	263	263	263	263
	Media - Totaal		-13	-13	-263	-263	-263	-263
5.7	Openbaar groen en recreatie	Baten	162	78	78	78	78	78
5.7	Openbaar groen en recreatie	Lasten	1.997	2.167	2.156	2.156	2.159	2.157
	Openbaar groen en recreatie - Totaal		-1.835	-2.089	-2.078	-2.078	-2.081	-2.079
	Totaal programma Sport, cultuur en recreatie		-3.489	-3.831	-3.723	-3.628	-3.524	-3.518

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

5.2 Sportaccommodaties

In 2020 en 2021 is het onderhoudsbudget incidenteel hoger als gevolg van onderhoud bij Bon Boys en Hoeve Vooruit (zie begroting 2019-2022 pagina 87). In 2022 zijn er geen incidentele uitgaven voor de sportaccommodaties en daarom is het begrote bedrag dit jaar lager. In 2023 is er incidenteel de vervanging van een toplaag van een kunstgrasvelden begroot (zie begroting 2020-2023 pagina 6, 17 en 91) en dit zorg voor het eenmalige verhoogde budget in het jaar 2023.

De tariefverhoging zorgt voor een verbetering van het saldo met € 15.000 in 2022 en € 45.000 vanaf 2023.

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Het deel van de subsidie van coöperatie De Kappen dat betrekking heeft op de bibliotheekfunctie (€ 250.000) begroten we vanaf 2022 conform regelgeving op het taakveld 5.6 Media.

In 2021 en 2022 besteden we incidenteel maximaal € 200.000 en € 150.000 bij de vaststelling en bevoorschotting van de subsidie Corona voor gesubsidieerde instellingen over de jaren 2020 en 2021. Dit zorgt voor het verschil tussen de jaren 2021-2022 en 2023-2025.

5.6 Media

Het deel van de subsidie van coöperatie De Kappen dat betrekking heeft op de bibliotheekfunctie (€ 250.000) begroting we vanaf 2022 conform regelgeving op het taakveld 5.6 Media.

6 Sociaal Domein

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
6.1	Samenkracht en burgerp.	Baten	23	0	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerp.	Lasten	1.685	2.024	1.852	1.859	1.856	1.856
	Samenkracht en burgerp. - Totaal		-1.662	-2.023	-1.851	-1.859	-1.855	-1.855
6.2	Wijkteams	Baten	0	0	0	0	0	0
6.2	Wijkteams	Lasten	255	347	320	320	320	320
	Wijkteams - Totaal		-255	-347	-320	-320	-320	-320
6.3	Inkomensregelingen	Baten	8.664	6.477	5.808	5.756	5.699	5.644
6.3	Inkomensregelingen	Lasten	10.685	8.813	7.858	7.819	7.775	7.737
	Inkomensregelingen - Totaal		-2.021	-2.337	-2.050	-2.063	-2.076	-2.093
6.4	Begeleide participatie	Baten	677	641	631	621	611	601
6.4	Begeleide participatie	Lasten	3.160	2.876	2.886	2.860	2.864	2.864
	Begeleide participatie - Totaal		-2.483	-2.235	-2.255	-2.239	-2.253	-2.263
6.5	Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	Lasten	376	416	466	466	466	466
	Arbeidsparticipatie - Totaal		-375	-416	-466	-466	-466	-466
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	6	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	485	996	1.040	1.031	1.031	1.010
	Maatwerkvoorzieningen (WMO) - Totaal		-479	-996	-1.040	-1.031	-1.031	-1.010
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	0	9	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	5.369	5.415	5.524	5.523	5.523	5.523
	Maatwerkdienstverlening 18+ - Totaal		-5.369	-5.406	-5.524	-5.523	-5.523	-5.523
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	5.654	5.796	6.472	6.297	6.297	6.297
	Maatwerkdienstverlening 18- - Totaal		-5.653	-5.796	-6.472	-6.297	-6.297	-6.297
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Baten	332	225	225	225	225	225
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Lasten	182	289	271	271	271	271
	Geëscaleerde zorg 18+ - Totaal		150	-64	-46	-46	-46	-46
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	1.103	1.076	1.111	1.111	1.111	1.111
	Geëscaleerde zorg 18- - Totaal		-1.103	-1.076	-1.111	-1.111	-1.111	-1.111
	Totaal programma Sociaal Domein		-19.251	-20.697	-21.135	-20.955	-20.978	-20.984

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

De incidentele budgetten voor lokale inclusie (€ 25.000), plan sociaal domein (€ 50.000) en grip op het sociaal domein (overheveling € 95.000 van 2020 naar 2021) eindigen na 2021.

6.3 Inkomensregelingen

Door bijgestelde ramingen van de Uitvoeringsorganisatie op het gebied van loonkostensubsidie, bijstand, IOAW en IOAZ ontstaat er een voordeel in de begroting vanaf 2022.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-

De prijs- en volumeontwikkeling 2022 voor dit taakveld bedraagt € 210.000.

Vanaf 2022 wordt de integratie-uitkering voogdij 18+ die wij van het Rijk ontvangen herverdeeld op basis van het nieuwe woonplaatsbeginsel. Wij ontvangen vanaf 2022 € 291.000 aan extra middelen (taakveld 0.7). Dit duidt op een verwachte stijging van het aantal jeugdigen waarvoor de gemeente Haaksbergen verantwoordelijk wordt. De financiële effecten daarvan kennen wij nog niet en daarom hebben wij een bedrag gelijk aan de extra middelen opgenomen als verwachte stijging van de kosten.

In 2022 ontvangen alle gemeenten van het Rijk € 1,3 miljard extra middelen voor Jeugdhulp bovenop de al eerder toegezegde € 300.000.000. Voor de gemeente Haaksbergen betekent dit een bedrag van € 1.400.000 extra (taakveld 0.7). Hierbij heeft het Rijk wel aangegeven dat gemeenten

uitvoering moeten geven aan maatregelen die een besparing op de jeugdhulpuitgaven moeten opleveren. Voor deze Hervormingsagenda maar ook de Regiovisie Jeugd voor de aanpak van wachtlijsten nemen we incidenteel een budget van € 175.000 op in 2022. Dit bedrag betreft overigens een inschatting. De Hervormingsagenda Jeugd en de Regiovisie Jeugd verschijnen eind 2021 of begin 2022. Voor de aanpak van wachtlijsten wordt in het tweede kwartaal van 2022 een regionaal plan opgeleverd. Op dat moment weten we welke maatregelen wij in 2022 moeten uitvoeren en krijgen we een beeld van de werkelijke kosten die daarmee gemoeid zijn.

7 Volksgezondheid en milieu

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
7.1	Volksgesondheid	Baten	0	30	0	0	0	0
7.1	Volksgesondheid	Lasten	923	997	981	981	981	981
	Volksgesondheid - Totaal		-923	-967	-981	-981	-981	-981
7.2	Riolering	Baten	3.789	3.642	3.687	3.743	3.799	3.856
7.2	Riolering	Lasten	3.182	2.449	2.688	2.774	2.838	2.887
	Riolering - Totaal		607	1193	999	969	961	969
7.3	Afval	Baten	2.284	2.511	2.539	2.637	2.676	2.715
7.3	Afval	Lasten	2.057	2.037	2.128	2.209	2.241	2.274
	Afval - Totaal		227	474	411	428	435	441
7.4	Milieubeheer	Baten	4	127	127	7	7	7
7.4	Milieubeheer	Lasten	366	720	740	624	628	637
	Milieubeheer - Totaal		-361	-593	-613	-617	-621	-630
7.5	Begraafplaatsen	Baten	18	42	76	217	235	203
7.5	Begraafplaatsen	Lasten	152	144	198	225	225	168
	Begraafplaatsen - Totaal		-134	-102	-122	-8	10	35
	Totaal programma Volksgezondheid en milieu		-584	5	-305	-208	-196	-166

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

7.2 Riolering

Vanaf 2022 is de rente op riool aangepast. Voor 2022 betekent dit een extra last van € 259.000. Daarnaast is de dotatie aan de voorziening riolering aangepast.

7.3 Afval

De BTW-component binnen afval is naar beneden bijgesteld.

7.5 Begraafplaatsen

De mutatie wordt met name veroorzaakt door de investeringen en extra opbrengsten in het kader van het geactualiseerde Beleidskader Toekomstbestendige Begraafplaatsen.

8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
8.1	Ruimtelijke Ordening	Baten	945	140	140	140	140	140
8.1	Ruimtelijke Ordening	Lasten	829	929	713	638	581	581
	Ruimtelijke Ordening - Totaal		116	-789	-574	-499	-441	-441
8.2	Grondexploitatie	Baten	510	248	248	148	148	148
8.2	Grondexploitatie	Lasten	537	25	125	25	25	25
	Grondexploitatie - Totaal		-28	224	123	123	123	123
8.3	Wonen en bouwen	Baten	888	987	895	895	895	895
8.3	Wonen en bouwen	Lasten	1.750	2.202	1.936	1.856	1.884	1.873
	Wonen en bouwen - Totaal		-863	-1.215	-1.041	-961	-990	-978
	Totaal programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening		-775	-1.781	-1.492	-1.337	-1.308	-1.297

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

8.1 Ruimtelijke ordening

Het bedrag van € 125.000 voor de Omgevingswet is een incidenteel budget voor 2021. Daarnaast is het door de raad incidenteel beschikbaar gestelde invoeringsbudget voor de implementatie van de Omgevingswet in 2022 € 40.000 lager ten opzichte van 2021.

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Aan de grondexploitaties zijn de toegerekende loonkosten toegevoegd.

8.3 Wonen en bouwen

De sanering van de gemeentewerf is in de eerste bestuursrapportage 2021 incidenteel toegevoegd aan de exploitatie. De leges en de daarbij behorende uitvoeringskosten zijn budgetneutraal aangepast in de eerste bestuursrapportage 2021. Er is sprake van afname van het aantal toegerekende uren op andere onderdelen binnen dit taakveld. Extra middelen zijn opgenomen voor duurzaamheid. Bij de programmabegroting 2021 is voor de voorbereiding van de bouw van Het Palet in de jaarschijf 2022 incidenteel € 130.000 opgenomen.

Totaaloverzicht baten en lasten per programma

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
0.1	Bestuur	Baten	3	0	0	0	0	0
0.1	Bestuur	Lasten	1.696	1.510	1.548	1.414	1.414	1.316
	Bestuur - Totaal		-1.693	-1.510	-1.548	-1.414	-1.414	-1.316
0.2	Burgerzaken	Baten	239	293	293	293	293	293
0.2	Burgerzaken	Lasten	415	630	585	577	577	577
	Burgerzaken - Totaal		-176	-337	-291	-283	-283	-283
0.3	Gebouwen en gronden	Baten	60	63	80	80	80	80
0.3	Gebouwen en gronden	Lasten	112	114	117	117	117	117
	Gebouwen en gronden - Totaal		-52	-51	-37	-37	-37	-37
0.5	Treasury	Baten	439	560	462	447	429	429
0.5	Treasury	Lasten	303	11	242	197	153	109
	Treasury - Totaal		136	549	220	250	276	320
0.61	OZB woningen	Baten	3.492	4.023	4.070	4.129	4.189	4.252
0.61	OZB woningen	Lasten	0	0	0	0	0	0
	OZB woningen - Totaal		3.492	4.023	4.070	4.129	4.189	4.252
0.62	OZB niet-woningen	Baten	2.385	2.927	2.968	3.009	3.050	3.096
0.62	OZB niet-woningen	Lasten	0	0	0	0	0	0
	OZB niet-woningen - Totaal		2.385	2.927	2.968	3.009	3.050	3.096
0.63	Parkeerbelasting	Baten	1	0	0	0	0	0
0.63	Parkeerbelasting	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Parkeerbelasting - Totaal		1	0	0	0	0	0
0.64	Belastingen Overig	Baten	159	140	141	144	146	148
0.64	Belastingen Overig	Lasten	472	401	404	416	416	416
	Belastingen Overig - Totaal		-313	-261	-262	-272	-270	-268
0.7	Algemene uitkering	Baten	36.298	37.537	39.085	38.659	38.903	39.391
0.7	Algemene uitkering	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Algemene uitkering Totaal		36.298	37.537	39.085	38.659	38.903	39.391
0.8	Overige baten en lasten	Baten	27	0	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	Lasten	-37	16	16	-184	-184	-384
	Overige baten en lasten - Totaal		64	-16	-16	184	184	384
0.11	Resultaat baten en lasten	Baten	0	0	0	0	0	0
0.11	Resultaat baten en lasten	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Resultaat baten en lasten - Totaal		0	0	0	0	0	0
	Totaal programma Bestuur en ondersteuning		40.141	42.860	44.188	44.224	44.597	45.538
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Baten	0	0	0	0	0	0
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	Lasten	1.597	1.612	1.703	1.703	1.703	1.703
	Crisisbeheersing en Brandweer - Totaal		-1.597	-1.612	-1.703	-1.703	-1.703	-1.703
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Baten	144	0	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en Veiligheid	Lasten	932	605	609	609	609	609
	Openbare orde en Veiligheid - Totaal		-788	-605	-609	-609	-609	-609
	Totaal programma Veiligheid		-2.385	-2.218	-2.312	-2.312	-2.312	-2.312

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
2.1	Verkeer, wegen en water	Baten	98	55	115	115	115	115
2.1	Verkeer, wegen en water	Lasten	3.572	4.048	3.929	3.938	3.936	3.962
	Verkeer, wegen en water - Totaal		-3.474	-3.993	-3.814	-3.822	-3.821	-3.847
2.2	Parkeren	Baten	2	0	0	0	0	0
2.2	Parkeren	Lasten	34	36	36	36	36	36
	Parkeren - Totaal		-32	-36	-36	-36	-36	-36
2.5	Openbaar vervoer	Baten	40	36	36	36	36	36
2.5	Openbaar vervoer	Lasten	57	101	52	52	52	50
	Openbaar vervoer - Totaal		-17	-65	-15	-15	-15	-14
	Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat		-3.524	-4.095	-3.865	-3.874	-3.872	-3.898
3.1	Economische ontwikkeling	Baten	27	57	57	57	57	57
3.1	Economische ontwikkeling	Lasten	302	406	402	402	402	402
	Economische ontwikkeling - Totaal		-275	-349	-345	-345	-345	-345
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Baten	0	0	0	0	0	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	56	48	48	48	48	48
	Fysieke bedrijfsinfrastructuur - Totaal		-56	-48	-48	-48	-48	-48
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Baten	215	102	102	102	102	102
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	Lasten	243	219	136	136	136	136
	Bedrijfsloket en -regelingen - Totaal		-28	-117	-34	-34	-34	-34
3.4	Economische promotie	Baten	150	199	205	204	208	211
3.4	Economische promotie	Lasten	272	220	220	220	220	220
	Economische promotie - Totaal		-122	-22	-15	-16	-13	-9
	Totaal programma Economie		-481	-536	-443	-443	-440	-437
4.1	Openbaar basisonderwijs	Baten	0	0	0	0	0	0
4.1	Openbaar basisonderwijs	Lasten	30	32	32	32	32	32
	Openbaar basisonderwijs - Totaal		-30	-32	-32	-32	-32	-32
4.2	Onderwijshuisvesting	Baten	136	134	134	134	134	134
4.2	Onderwijshuisvesting	Lasten	1.276	1.433	1.136	1.142	1.139	1.129
	Onderwijshuisvesting - Totaal		-1.139	-1.299	-1.001	-1.008	-1.005	-995
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenz.	Baten	285	391	329	329	329	329
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenz.	Lasten	891	1002	957	937	937	937
	Onderwijsbeleid en leerlingenz. - Totaal		-606	-611	-628	-608	-608	-608
	Totaal programma Onderwijs		-1.775	-1.942	-1.661	-1.648	-1.645	-1.635
5.1	Sportbeleid en activering	Baten	110	40	20	0	0	0
5.1	Sportbeleid en activering	Lasten	528	542	531	511	511	511
	Sportbeleid en activering - Totaal		-419	-502	-511	-511	-511	-511
5.2	Sportaccommodaties	Baten	240	344	359	389	389	389
5.2	Sportaccommodaties	Lasten	559	609	531	623	526	522
	Sportaccommodaties - Totaal		-319	-265	-171	-234	-137	-133
5.3	Cultuur	Baten	45	189	176	176	176	176
5.3	Cultuur	Lasten	876	1042	766	611	611	611
	Cultuur - Totaal		-831	-853	-590	-435	-435	-435
5.4	Musea	Baten	0	0	0	0	0	0
5.4	Musea	Lasten	0	57	57	57	57	57
	Cultuur - Totaal		0	-57	-57	-57	-57	-57

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
5.5	Cultureel erfgoed	Baten	8	34	8	8	8	8
5.5	Cultureel erfgoed	Lasten	80	86	61	58	48	48
	Cultureel erfgoed - Totaal		-72	-52	-52	-50	-40	-40
5.6	Media	Baten						
5.6	Media	Lasten	13	13	263	263	263	263
	Media - Totaal		-13	-13	-263	-263	-263	-263
5.7	Openbaar groen en recreatie	Baten	162	78	78	78	78	78
5.7	Openbaar groen en recreatie	Lasten	1.997	2.167	2.156	2.156	2.159	2.157
	Openbaar groen en recreatie - Totaal		-1.835	-2.089	-2.078	-2.078	-2.081	-2.079
	Totaal programma Sport, cultuur en recreatie		-3.489	-3.831	-3.723	-3.628	-3.524	-3.518
6.1	Samenkracht en burgerp.	Baten	23	0	0	0	0	0
6.1	Samenkracht en burgerp.	Lasten	1.685	2.024	1.852	1.859	1.856	1.856
	Samenkracht en burgerp. - Totaal		-1.662	-2.023	-1.851	-1.859	-1.855	-1.855
6.2	Wijkteams	Baten	0	0	0	0	0	0
6.2	Wijkteams	Lasten	255	347	320	320	320	320
	Wijkteams - Totaal		-255	-347	-320	-320	-320	-320
6.3	Inkomensregelingen	Baten	8.664	6.477	5.808	5.756	5.699	5.644
6.3	Inkomensregelingen	Lasten	10.685	8.813	7.858	7.819	7.775	7.737
	Inkomensregelingen - Totaal		-2.021	-2.337	-2.050	-2.063	-2.076	-2.093
6.4	Begeleide participatie	Baten	677	641	631	621	611	601
6.4	Begeleide participatie	Lasten	3.160	2.876	2.886	2.860	2.864	2.864
	Begeleide participatie - Totaal		-2.483	-2.235	-2.255	-2.239	-2.253	-2.263
6.5	Arbeidsparticipatie	Baten	0	0	0	0	0	0
6.5	Arbeidsparticipatie	Lasten	376	416	466	466	466	466
	Arbeidsparticipatie - Totaal		-375	-416	-466	-466	-466	-466
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Baten	6	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	485	996	1.040	1.031	1.031	1.010
	Maatwerkvoorzieningen (WMO) - Totaal		-479	-996	-1.040	-1.031	-1.031	-1.010
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Baten	0	9	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Lasten	5.369	5.415	5.524	5.523	5.523	5.523
	Maatwerkdienstverlening 18+ - Totaal		-5.369	-5.406	-5.524	-5.523	-5.523	-5.523
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Lasten	5.654	5.796	6.472	6.297	6.297	6.297
	Maatwerkdienstverlening 18- - Totaal		-5.653	-5.796	-6.472	-6.297	-6.297	-6.297
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Baten	332	225	225	225	225	225
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	Lasten	182	289	271	271	271	271
	Geëscaleerde zorg 18+ - Totaal		150	-64	-46	-46	-46	-46
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Baten	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Lasten	1.103	1.076	1.111	1.111	1.111	1.111
	Geëscaleerde zorg 18- - Totaal		-1.103	-1.076	-1.111	-1.111	-1.111	-1.111
	Totaal programma Sociaal Domein		-19.251	-20.697	-21.135	-20.955	-20.978	-20.984

Begrote baten en lasten

bedragen x € 1.000

Nr.	Omschrijving taakveld	Baten / Lasten	Werkelijk k 2020	Begroot 2021 *	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
7.1	Volksgezondheid	Baten	0	30	0	0	0	0
7.1	Volksgezondheid	Lasten	923	997	981	981	981	981
	Volksgezondheid - Totaal		-923	-967	-981	-981	-981	-981
7.2	Riolering	Baten	3.789	3.642	3.687	3.743	3.799	3.856
7.2	Riolering	Lasten	3.182	2.449	2.688	2.774	2.838	2.887
	Riolering - Totaal		607	1193	999	969	961	969
7.3	Afval	Baten	2.284	2.511	2.539	2.637	2.676	2.715
7.3	Afval	Lasten	2.057	2.037	2.128	2.209	2.241	2.274
	Afval - Totaal		227	474	411	428	435	441
7.4	Milieubeheer	Baten	4	127	127	7	7	7
7.4	Milieubeheer	Lasten	366	720	740	624	628	637
	Milieubeheer - Totaal		-361	-593	-613	-617	-621	-630
7.5	Begraafplaatsen	Baten	18	42	76	217	235	203
7.5	Begraafplaatsen	Lasten	152	144	198	225	225	168
	Begraafplaatsen - Totaal		-134	-102	-122	-8	10	35
	Totaal programma Volksgezondheid en milieu		-584	5	-305	-208	-196	-166
8.1	Ruimtelijke Ordening	Baten	945	140	140	140	140	140
8.1	Ruimtelijke Ordening	Lasten	829	929	713	638	581	581
	Ruimtelijke Ordening - Totaal		116	-789	-574	-499	-441	-441
8.2	Grondexploitatie	Baten	510	248	248	148	148	148
8.2	Grondexploitatie	Lasten	537	25	125	25	25	25
	Grondexploitatie - Totaal		-28	224	123	123	123	123
8.3	Wonen en bouwen	Baten	888	987	895	895	895	895
8.3	Wonen en bouwen	Lasten	1.750	2.202	1.936	1.856	1.884	1.873
	Wonen en bouwen - Totaal		-863	-1.215	-1.041	-961	-990	-978
	Totaal programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening		-775	-1.781	-1.492	-1.337	-1.308	-1.297
	Totaal		7.877	7.765	9.252	9.819	10.322	11.291
0.4	Overhead	Baten	490	127	127	127	127	127
0.4	Overhead	Lasten	7.127	7.521	8.476	9.616	10.695	11.501
	Overhead - Totaal		-6.637	-7.394	-8.349	-9.489	-10.568	-11.374
0.9	Vennootschapsbelasting	Baten	0	0	0	0	0	0
0.9	Vennootschapsbelasting	Lasten	2	0	0	0	0	0
	Vennootschapsbelasting - Totaal		-2	0	0	0	0	0
	Onvoorzien	Baten	0	0	0	0	0	0
	Onvoorzien	Lasten	0	40	40	40	40	40
	Onvoorzien - Totaal		0	-40	-40	-40	-40	-40
	Totaal saldo baten en lasten		1.239	331	863	290	-286	-123
0.10	Mutaties reserves	Baten	5	1.569	155	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	Lasten	919	1.795	1.000	1.000	1.000	1.000
	Mutaties reserves - Totaal		-914	-226	-845	-1.000	-1.000	-1.000
	TOTAAL		325	106	18	-710	-1.286	-1.123

* incl. eerste bestuursrapportage 2021

Financiële uitgangspunten

Looncompensatie

In deze begroting is rekening gehouden met de consequenties van de CAO. De huidige CAO loopt van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2020. Voor de meerjarige loonontwikkeling vanaf 2022 houden we rekening met gemiddeld 2,1% per jaar.

Prijscompensatie

De budgetten waarbij sprake is van een wettelijke of contractuele verplichting tot indexatie zijn verhoogd met een percentage voor prijscompensatie. Als uitgangspunt hanteren we voor de meerjarige prijsontwikkeling gemiddeld 1,5%. Dit is gebaseerd op de ontwikkeling van de 'prijs netto materiële overheidsconsumptie' (IMOC). Wij hebben voor 2022 afwijkende percentages opgenomen bij begrotingsposten waar bij het opstellen van deze begroting al een ander inflatiepercentage bekend was, bijvoorbeeld volgend uit de begrotingen 2022 van de aan onze verbonden gemeenschappelijke regelingen. In totaal is er € 8.000.000 aan begrotingsposten (exclusief Jeugd en Wmo) die voor deze prijscompensatie in aanmerking komen. De gemiddelde prijscompensatie voor 2022 over deze budgetten komt uit op 1,6%.

Loon-prijscompensatie sociaal domein

Voor de loon-prijscompensatie sociaal domein is voor 2022 gerekend met een percentage voor loon-prijscompensatie van 1,95% en een volumeontwikkeling van 2%. In het meerjarig perspectief is de loon- en prijscompensatie gemiddeld 2,05% per jaar. De volumeontwikkeling is alleen in 2022 opgenomen, omdat we nog steeds verwachten dat de groei in met name de Jeugdhulp op enig moment zal gaan afvlakken.

Omslagpercentage

De rente voor langlopende leningen staat nog steeds op een historisch laag punt. In de begroting houden we rekening met een jaarlijkse stijging van 0,5% voor nieuwe leningen. Verder wordt er jaarlijks afgelost op oude leningen met relatief hoge rentepercentages. Daarmee daalt het omslagpercentage. In 2022 is het omslagpercentage 1,65%.

Belastingen en heffingen

Voor de verhoging van de belastingen en heffingen wordt uitgegaan van een indexatie met 1,5% tenzij anders aangegeven.

Ontwikkeling belastingdruk

De ontwikkeling van de belastingdruk is uitgewerkt in de paragraaf Lokale heffingen.

Gemeentefondsuitkering

De gemeentefondsuitkering is gebaseerd op de meicirculaire 2021.

Onvoorzien

Er is jaarlijks € 40.000 opgenomen voor kosten voor onvoorziene ontwikkelingen.

Afschrijvingen en rentetoerekening

Op investeringen is de Financiële Verordening 2017 van toepassing. De afschrijving en rentetoerekening starten op 1 januari van het jaar ná afronding en/of ingebruikname van een actief. De rente berekenen we over de boekwaarde per 1 januari.

Overzicht en toelichting incidentele baten en lasten

In onderstaande tabel hebben wij de incidentele baten en lasten per programma samengevat. Voor het beoordelen van de incidentele baten en lasten volgen we de notitie van de commissie BBV. Het aanmerken van voor- en nadelen, die uiteindelijk bepalend zijn voor het berekenen van het structurele begrotingsaldo, zijn aan deze regels gebonden

Omschrijving programma	Omschrijving begroting:	2022	2023	2024	2025
Baten					
Bestuur en Ondersteuning	Onttrekking Corona reserve	150	0	0	0
Bestuur en Ondersteuning	Onttrekking res monumenten	5	0	0	0
Sport, cultuur en recreatie	Regeling lokaal sportakkoord	20	0	0	0
Volksgesondheid en milieu	Subsidie bodemasbestsanering	120	0	0	0
Totaal incidenteel saldo Baten		295	0	0	0
Lasten					
Bestuur en Ondersteuning	Herstel algemene reserve	1.000	1.000	1.000	1.000
Verkeer, vervoer en waterstaat	Afschrijvingen	7	1	1	0
Onderwijs	Inrichting schoolgebouw	0	15	15	15
Volksgesondheid en milieu	Bodemasbestsanering	120	0	0	0
Volksgesondheid en milieu	Begraafplaatsen	58	48	48	0
Volksgesondheid en milieu	Begraafplaatsen	0	13	13	3
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Basissschool Holthuizen (eigenaarsdeel)	130	0	30	30
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Toerekening loonkosten grex	50	0	0	0
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Stelpost	-45	0	0	0
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Afschrijvingen	1	1	0	0
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Toegerekende loonkosten omgevingswe	45	45	0	0
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Afschrijvingen	12	12	12	0
Totaal incidenteel saldo Lasten		1.377	1.134	1.118	1.048
Totaal incidenteel		-1.082	-1.134	-1.118	-1.048
Totaal Structureel		1.100	424	-168	-74
Totaal Begrotingsaldo		18	-710	-1.286	-1.122

Bijlage 1 Reserves en voorzieningen

Reserves

Mutaties en verloop reserves

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving reserve	begroot 1-1-2021	mutatie 2021	begroot 31-12-2021	mutatie 2022	begroot 31-12-2022	mutatie 2023	begroot 31-12-2023	mutatie 2024	begroot 31-12-2024	mutatie 2025	begroot 31-12-2025
Algemene reserve											
Algemene reserve*	-253	1.107	854	1.018	1.872	2.037	3.909	-286	3.623	-122	3.501
Algemene reserve totaal	-253	1.107	854	1.018	1.872	2.037	3.909	-286	3.623	-122	3.501
Bestemmingsreserves											
Aankoop kunstvoorwerpen	13	0	13	0	13	0	13	0	13	0	13
Gemeentelijke monumenten	10	-5	5	-5	0	0	0	0	0	0	0
Reserve Corona	433	-283	150	-150	0	0	0	0	0	0	0
Sanering gemeentewerf	256	-256	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Budgetoverheveling	549	-549	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Bestemmingsreserves	1.261	-1.093	168	-155	13	0	13	0	13	0	13
Totaal Eigen vermogen	1.008	14	1.022	863	1.885	2.037	3.922	-286	3.636	-122	3.514

* Stand Algemene reserve per einde begrotingsjaar is inclusief begrote jaarresultaat en eventuele winst grondexploitatie

Algemene reserve

Eén van de speerpunten is de algemene reserve weer op peil brengen. Zoals in bovenstaande tabel weergegeven wordt de algemene reserve op basis van de huidige begroting in 2021 positief. In de jaren 2021-2025 vindt jaarlijks een storting van € 1.000.000 plaats. In 2023 wordt het verwachte resultaat van de grondexploitaties van ruim € 1.700.000 toegevoegd. Verder is jaarlijks het begrotingsresultaat verrekend met de algemene reserve. In 2025 is de verwachte stand van de algemene reserve € 3.500.000.

Bestemmingsreserve aankoop kunstvoorwerpen

In de begroting 2022 en meerjarenperspectief 2023-2025 zijn geen toepassingen voorzien.

Bestemmingsreserve gemeentelijke monumenten

De reserve heeft als doel het jaarlijks kunnen verlenen van bijdragen aan derden voor het in stand houden van gemeentelijke monumenten. Jaarlijks wordt hiervoor € 5.000 aan de reserve onttrokken. Eind 2022 is de bestemmingsreserve uitgeput.

Bestemmingsreserve Corona

Bij de eindejaarsrapportage 2020 is de bestemmingsreserve Corona ingesteld. Van het Rijk hebben wij middelen ontvangen ten behoeve van de compensatie van effecten van Covid-19. We verwachten in 2022 nog voor € 150.000 aan uitgaven zijn.

Bestemmingsreserve sanering gemeentewerf

Bij de verkoop van de gemeentewerf is afgesproken dat de aanwezige bodemverontreiniging (zout) door de gemeente wordt gesaneerd. Hiervoor is in de begroting 2018 geld opgenomen. In 2018 zijn de benodigde onderzoeken uitgevoerd. Naar verwachting kan de sanering in 2021 afgewikkeld worden en wordt de reserve opgeheven per 31 december 2021.

Bestemmingsreserve budgetoverheveling

Voor een beter inzicht is in 2020 dit deel van de algemene reserve omgezet naar een bestemmingsreserve. Er wordt conform het raadsbesluit bij de eindejaarsrapportage 2020 € 549.000 overgeheveld naar 2021. Dit bedrag wordt in 2021 weer onttrokken. De toevoeging voor 2022 wordt bepaald bij de eindejaarsrapportage 2021 en is op het moment van totstandkoming van de begroting 2022 nog niet in te schatten. Dit geldt ook voor de meerjarige toevoegingen en onttrekkingen.

Voorzieningen

Mutaties en verloop voorzieningen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving voorziening	begroot 1-1-2021	mutatie 2021	begroot 31-12-2021	mutatie 2022	begroot 31-12-2022	mutatie 2023	begroot 31-12-2023	mutatie 2024	begroot 31-12-2024	mutatie 2025	begroot 31-12-2025
Pensioenen wethouders	3.351	-107	3.244	-76	3.168	-69	3.099	-69	3.030	-69	2.961
Voorziening personeel	61	-61	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Infrastructuur Frankenhuis	48	-16	32	-16	16	-16	0	0	0	0	0
Afwikkeling De Veldmaat	30	-30	0	0	0	0	0	0	0	0	0
De Greune	102	-30	72	-30	42	-42	0	0	0	0	0
Verplichtingen en risico's	3.592	-244	3.348	-122	3.226	-127	3.099	-69	3.030	-69	2.961
Egalisatie afvalstoffen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Egalisatie riolering	3.933	379	4.312	-555	3.757	-522	3.235	-484	2.751	-446	2.305
Door derden beklemd	3.933	379	4.312	-555	3.757	-522	3.235	-484	2.751	-446	2.305
Onderhoud panden	650	-554	96	39	135	-6	129	31	160	7	167
Wegenfonds	529	91	620	-421	199	-50	149	85	234	-35	199
Gelijkmatige verdeling lasten	1.179	-463	716	-382	334	-56	278	116	394	-28	366
Totaal voorziening	8.704	-328	8.376	-1.059	7.317	-705	6.612	-437	6.175	-543	5.632

Pensioenen wethouders

Het doel is om op elk moment te kunnen voldoen aan de verplichting tot het uitbetalen van toekomstige aanspraken van wethouders op ouderdomspensioen. Voorheen lag dit tijdstip bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Binnen de nu geldende wet APPA bestaat voor wethouders ook het recht op pensioenoverdracht na afloop van de wethouders- en/of wachtgeldperiode. Het is mogelijk dat in de toekomst een externe (landelijke) pensioenregeling voor wethouders wordt voorgesteld, in welk geval alle pensioenverplichtingen ineens afgekocht moeten worden. Verder worden jaarlijks de pensioenbetalingen van voormalig bestuurders aan de voorziening onttrokken.

Voorziening personeel

De voorziening personeel dekt de verplichtingen die gepaard gaan met de gerealiseerde bezuiniging van 33 fte en met de ontwikkeling van de organisatie. In 2021 wordt hier nog 1 regeling uit gedekt, deze regeling loopt tot september 2021. De voorziening is uitgeput en wordt opgeheven per 1 januari 2022.

Voorziening infrastructuur Frankenhuis

We verwachten dit project in 2023 te kunnen afronden.

Voorziening afwikkeling de Veldmaat

De verwachting is dat de afwikkeling van de infrastructuur de Veldmaat eind 2021 is afgerond.

Voorziening de Greune

Bij het opstellen van deze begroting is nog niet geheel in te schatten, wanneer dit project wordt afgerond omdat enkele kavels nog braak liggen. De jaarlijkse onttrekkingen zijn aannames.

Egalisatievoorziening afvalstoffen

Het doel van deze voorziening is al te grote schommelingen binnen de jaarlijkse exploitatie van de afvalstoffen te voorkomen, waardoor een stabiel tarievenbeleid kan worden gevoerd. Op 1 januari 2020 was deze voorziening uitgeput en voorsnog zijn er geen redenen om aan te nemen dat deze voorziening aangevuld wordt.

Egalisatievoorziening rioolbeheer

Het doel van deze voorziening is al te grote schommelingen binnen de jaarlijkse exploitatie van de rioleringen te voorkomen, waardoor een stabiel tarievenbeleid kan worden gevoerd.

Onderhoud gemeentelijke panden

De jaarlijkse kosten voor groot onderhoud fluctueren sterk. Om hierop in te spelen, hebben wij per 1 januari 2015 een voorziening Groot onderhoud gemeentelijke panden ingesteld. Groot voordeel van een voorziening is dat, bij gelijke jaarlijkse dotatie, pieken en dalen in de onderhoudskosten

kunnen worden opgevangen. Elk jaar wordt de MJOP herijkt op basis van het uitgevoerde onderhoud.

Voorziening wegenfonds

Onze exploitatie is gebaseerd op de langjarige gemiddelde kosten van klein- en groot onderhoud en rehabilitaties. Per jaar kunnen de kosten van het onderhoud verschillen. Deze voorziening is bedoeld voor het opvangen van deze pieken en dalen in de exploitatie.

Bijlage 2 Geprognosticeerde balans

	Stand per 31-12-2020	Begroot per 31-12-2021	Begroot per 31-12-2022	Begroot per 31-12-2023	Begroot per 31-12-2024	Begroot per 31-12-2025
Activa						
Immateriële vaste activa	1.786	1.777	1.561	1.345	1.132	920
Materiële vaste activa	47.000	47.252	44.615	41.830	41.117	38.455
Financiële vaste activa	7.634	6.932	6.432	5.932	5.432	4.932
Totaal vaste activa	56.420	55.961	52.608	49.107	47.681	44.307
Voorraad	4.926	5.403	3.682	1.470	1.780	1.780
Uitzettingen	14.626	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300
Liquide middelen	344	250	250	250	250	250
Overlopende activa	1.303	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050
Totaal vlottende activa	21.199	13.003	11.282	9.070	9.380	9.380
Totaal activa	77.619	68.964	63.890	58.177	57.061	53.687

	Stand per 31-12-2020	Begroot per 31-12-2021	Begroot per 31-12-2022	Begroot per 31-12-2023	Begroot per 31-12-2024	Begroot per 31-12-2025
Passiva						
Eigen Vermogen	1.008	1.022	1.885	3.922	3.636	3.514
Voorzieningen	8.704	8.376	7.317	6.612	6.175	5.632
Vaste schuld	50.434	44.533	46.633	40.732	39.831	36.931
Totaal vaste passiva	60.146	53.931	55.835	51.266	49.642	46.077
Vlottende schuld	5.740	6.033	5.055	4.911	5.419	5.500
Overlopende passiva	11.733	9.000	3.000	2.000	2.000	2.110
Overlopende passiva	17.473	15.033	8.055	6.911	7.419	7.610
Totaal passiva	77.619	68.964	63.890	58.177	57.061	53.687

Bijlage 3 Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	
Ongebonden lokale heffingen	7.038
Algemene uitkeringen	39.085
Dividenden	359
Saldo van de financieringsfunctie	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	0
Totaal	46.482

Bijlage 4 Gemeentefonds

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht / %	Uitkering
1c Waarde niet-woningen eigenaren	3.704.890	0	-604.308
1f Waarde niet-woningen gebruikers (onder aftrek amendement De Pater)	3.148.250	0	-413.844
1a Waarde woningen eigenaren	23.797.384	0	-1.993.340
Subtotaal			-3.011.492

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Gewicht	Bedrag in basis
1e OZB waarde niet-woningen	370	380	140.804
8a Bijstandsonvangers (vanaf UJR 2016)	305	2.148	655.996
3a Eén-ouder-huishoudens	584	817	477.321
2 Inwoners	24.118	162	3.896.263
5 Inwoners: ouderen boven 64 jaar	5.895	101	594.216
5a Inwoners: ouderen 75 t/m 84 jaar	2.061	26	54.513
7 Lage inkomens	2.985	31	91.460
7c-2 Lage inkomens (drempel) (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	1.892	691	1.307.637
12 Minderheden	940	323	303.987
11a Uitkeringsontvangers (vanaf UJR 2016)	1.461	86	125.982
3b Huishoudens	10.585	91	959.107
3c Eenpersoonshuishoudens	2.978	52	153.724
8b Loonkostensubsidie	31	1.954	60.581
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	4.360	719	3.134.491
7g-2 Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	392	238	93.379
7h-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens	6.641	-121	-805.559
7i-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen huishoudens met kinderen	1.667	-475	-790.938
3h Ouders met (langdurig) psychisch medicijngebruik	59	3.502	208.109
3g Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	227	1.239	281.307
8c-2 Bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	92	639	58.775
8d Bijstandsonvangers eenouderhuishoudens	73	1.692	123.518
11b-2 Uitkeringsontvangers minus bijstandsonvangers	1.156	1.053	1.216.898
11c-2 Wajong (wajongeren)	324	869	281.637
3i-2 Medicijngebruik met drempel	4.037	379	1.528.140
8e Re-integratie klassiek	1	333.993	211.418
4b Inwoners jonger dan 65 jaar	18.416	4	77.531
5b Inwoners: ouderen 65 t/m 74 jaar	3.198	0	608
5c Inwoners: ouderen 85 jaar en ouder	636	0	121
3d Eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	603	16	9.865
3e Eenpersoonshuishoudens 75 t/m 84 jaar	617	65	40.315
3f Eenpersoonshuishoudens 85 jaar en ouder	272	114	31.122
7d-2 Huishoudens met laag inkomen 65 t/m 74 jaar	332	128	42.648
7e-2 Huishoudens met laag inkomen 75 t/m 84 jaar	225	513	115.505
7f-2 Huishoudens met laag inkomen 85 jaar en ouder	69	896	61.751
7j-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (65 t/m 74 jaar)	909	117	106.504
7k-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (75 t/m 84 jaar)	616	469	288.707
7l-2 Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (85 jaar en ouder)	188	820	154.557
3j Bedden	26.592	1	22.603
13 Klantenpotentieel lokaal	23.720	46	1.092.780
14 Klantenpotentieel regionaal	18.190	24	430.739
15e Leerlingen VO	1.109	371	410.810
15j Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 0,3	29	-1.583	-45.912
15k Basisonderwijsleerlingen met leerlingengewicht 1,2	22	-2.484	-54.658
38 Bedrijfsvestigingen	2.600	75	195.728
31a ISV (a) stadsvernieuwing	0	6.087.307	2.058
31b ISV (b) herstructurering	0	3.736.019	916
36 Kernen	6	9.075	54.450
37 Kernen * bodemfactor buitengebied	6	14.878	89.270
36a Kernen met 500 of meer adressen	1	60.291	60.291
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	1.818	12	21.307
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	4.156	6	24.188
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	11.422	58	667.721
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	99	1.525	150.978
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	160	3.089	494.318
21 Oppervlakte bebouwing	258	588	151.799
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	99	1.922	190.265
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	160	2.285	365.594
19 Oppervlakte binnenwater	75	38	2.850
16 Oppervlakte land	10.475	41	430.208
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	10.475	27	281.673
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	10.930	57	623.447
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	10.930	51	555.135
39 Vast bedrag	1	296.565	296.565
Subtotaal			21.807.128

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)

Uitkeringsfactor		2
Subtotaal (B x C (=uf))		37.159.345

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is

Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
56d Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	14.656	14.656
Subtotaal		14.656

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is		
Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
71 Brede impuls combinatiefuncties/buurtsportcoaches (DU)	86.600	86.600
170 Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	40.860	40.860
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	40.269	40.269
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	75.964	75.964
383 Inburgering (IU)	87.097	87.097
393 Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (DU)	4.000	4.000
Subtotaal		334.790

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein		
Maatstaf	Berekende Aantallen	Uitkering
260 Participatie (IU)	2.247.265	2.247.265
261 Voogdij/18+ (IU)	662.142	662.142
Subtotaal		2.909.407

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker		
Aanvullingen van de gebruiker	Opgave	Uitkering
Stelpost (nog toe te wijzen gelden)		1.678.370
Subtotaal		0

Totaal uitkering 2022:		39.085.076
-------------------------------	--	-------------------

Verwachte ontwikkelingen

Herverdeling gemeentefonds

Het Rijk is het gemeentefonds aan het herijken. Doel hiervan is tweeledig. De middelen dienen beter verdeeld te worden over de gemeenten en de verdeelsystematiek moet vereenvoudigd worden. Het nieuwe model zou vanaf 2023 in werking moeten treden. Het besluit hierover wordt doorgeschoven naar het nieuwe kabinet. Volgens de meest recente voorstellen is Haaksbergen een voordeelgemeente. Conform richtlijnen van de provincie mogen wij in de begroting 2022 geen rekening houden met deze middelen.

Extra middelen Jeugd

Het Rijk wil structureel extra middelen beschikbaar stellen voor Jeugd. In de meicirculaire 2021 hebben wij € 1.400.000 ontvangen. Het besluit over het structurele bedrag wordt door het nieuwe kabinet genomen. Conform de richtlijnen van de provincie mogen wij van het voorlopige bedrag 75% verwerken in de begroting 2022. Een specificatie hiervan is opgenomen onder het hoofdstuk "Financieel- en beleidskader".

Bijlage 5 Interbestuurlijk toezicht

Het interbestuurlijk toezicht is een taak van de provincie. Zij beoordelen hoe een aantal medebewindstaken door gemeenten worden uitgevoerd. De systematiek die de provincie Overijssel hanteert, is gebaseerd op een bestuursovereenkomst die de colleges van elke gemeente met Gedeputeerde Staten zijn aangegaan. Hoewel toezicht een beoordeling inhoudt, hanteert de provincie hierin de partnerschapsgedachte. Dat is goed merkbaar door de helpende hand die Haaksbergen al enige tijd mag ervaren, waarbij respect voor de eigen autonomie van de gemeente niet wordt vergeten.

Wij hebben toegezegd u in de reguliere P&C-documenten op de hoogte te houden van de afspraken en ontwikkelingen in de diverse domeinen. Deze bijlage bij de programmabegroting 2022 dient daartoe.

Algemeen

Haaksbergen staat, op eigen verzoek, in 2021 onder preventief toezicht en het totaalbeeld 2021 scoorde als beoordeling over 2020 de rode kleur. Bij de domeinen waar in het totaalbeeld IBT een rode beoordeling is gescoord, is het contact tussen de toezichthouders en de gemeente intensief. De inzet op deze domeinen zal ook in 2022 intensief zijn, zeker omdat ons uitgangspunt is dat voor het domein WABO en Wro in 2022 een betere score het resultaat moet zijn; daarnaast geldt voor de overige domeinen dat geen verslechtering mag optreden.

Domein financiën

De jaarrekening 2020 is in juni 2021 door de raad vastgesteld en op 7 juli 2021, tijdig aangeleverd bij de provincie. De jaarrekening wordt door de provincie niet getoetst in het kader van het financieel toezicht en heeft daarmee geen consequenties voor het preventief toezicht. Onder preventief toezichtstelling geschiedt als gevolg van het beoordelen van de begroting. De jaarrekening 2020 is afgesloten met een gering positief resultaat. Dit resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve.

Voor de begroting 2022 en het daarbij horende meerjarenperspectief geldt dat wij gaan voor een sluitende begroting voor de jaarschijf 2022. Extra Jeugdhulp middelen zijn in overleg met de toezichthouder deels meegenomen in het meerjarenperspectief en wij verwachten voor de jaren 2023 en verder hiervoor een definitieve aanvulling. Het nieuwe kabinet moet hierover besluiten. Voor 2023 en verder geldt dat de herverdeeffecten van het gemeentefonds, die voor Haaksbergen positief lijken uit te vallen, nog niet meegenomen kunnen worden in onze begroting. Met het resultaat van de jaarrekening zetten wij een eerste kleine stap voor het herstel van de algemene reserve naar € 3.000.000. Wij handhaven de € 1.000.000 reservering in onze begroting voor het verder op peil brengen van de algemene reserve.

Al met al is de verwachting dat de score over 2021 voor dit domein, weliswaar nog niet groen, maar oranje zal zijn.

Domein Wabo

Het verbeterplan VTH wordt uitgebreid met de uitvoering van een zelfanalyse op de BIG 8 beleidscyclus, waarbij concreet wordt aangegeven welke stappen op welk moment worden genomen. Eind augustus is een halfjaarlijkse evaluatie van het uitvoeringsprogramma 2021 besproken en ambtelijk voor een reactie aan de provincie gezonden. Als de uitkomsten van deze halfjaarlijkse evaluatie daar aanleiding toe geven, wordt het uitvoeringsprogramma 2022 aangepast. De besluitvorming op de kadernota 2022 en in het verlengde daarvan de begroting 2022 is bepalend voor de haalbaarheid van het uitvoeringsprogramma. De benodigde middelen om het werk uit te voeren zijn in de begroting 2022 opgenomen. Na vaststelling door de raad en goedkeuring door de provincie kan de capaciteit worden ingevuld.

Voor 2021 is de belangrijkste opdracht een heldere verantwoording te geven van de uitgevoerde taken ten opzichte van het beleidskader en de risico's. We werken aan een goede monitoringstool en borging van de afspraken in de organisatie. Met de provincie is afgesproken dat de genomen en

nog te nemen stappen uit het verbeterplan VTH in combinatie met de zelfanalyse van de BIG 8 beleidscyclus in september, worden besproken als input voor de IBT beoordeling. Een zelfanalyse van de BIG 8 beleidscyclus is in de maak. Verwachting is dat deze in september kan worden afgerond.

In het 4de kwartaal van 2021 wordt het VTH beleidsplan geactualiseerd. De volgende onderdelen zijn van invloed op deze actualisatie:

- afstemming met het Regionale VTH beleidsplan voor het onderdeel milieu.
- invoering Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouw;
- vernieuwde risicoanalyse.
- inzetbaarheidsmonitor, toetsing aan de verordening kwaliteit VTH.
- organisatieontwikkeling.

Geconstateerd moet worden dat het gebruik van de inzetbaarheidsmonitor, een aangereikte tool van de provincie, een grote inspanning vergt van de organisatie. Deze tool geeft inzicht in de inzetbaarheid van onze mensen in relatie tot de eisen uit de verordening kwaliteit VTH. In oktober worden de basisgegevens in de inzetbaarheidstool met behulp van de expertise van de Omgevingsdienst Twente ingevoerd.

Domein archief

In de beoordeling van de provincie staat omschreven wat voor dit domein noodzakelijk is. Het gaat dan om een inrichting van een digitaal beheerssysteem en kwaliteitssysteem en dat digitaal de basis op orde is. Activiteiten op dit terrein zijn blijven liggen in de afgelopen jaren en vormen daarmee een informatiebeheerrisico. Hoewel de archiefbewaarplaats er goed verzorgd uitziet, voldoet het niet geheel aan de eisen van de Archiefregeling. Verder is het *Strategisch Informatie Overleg* (SIO) nog niet ingericht. Voor dit domein was de inzet gericht op de samenwerking met Hengelo. Het besluit over de samenwerking heeft niet geleid tot samenwerking op het domein archief. Daarom verricht Haaksbergen nader onderzoek naar het versterken van informatiemanagement waar het domein archief onderdeel van is. In dit onderzoek worden meegenomen de nodige maatregelen in het kader van het IBT voor duurzame oplossingen in het domein archief (waaronder het beleggen van taken bij een gediplomeerde archivaris, het implementeren van een kwaliteitssysteem en het digitaal archiefbeheer).

Op 31 augustus 2021 heeft er een gesprek met de Archiefinspecteur Overijssel, de toezichthouder op dit domein, plaatsgevonden. Dit gesprek gaf inzicht in de te nemen acties voor de gemeente Haaksbergen om te zorgen dat het IBT oordeel stabiel blijft en in de toekomst voldoet. De eerste actie die genomen dient te worden, is het maken van een KPI-rapportage die gebruikt kan worden als een nulmeting om te zien hoe het archief er precies voorstaat. Tevens staan hierin de acties die genomen dienen te worden om het archief kwalitatief te verbeteren en duurzaam in te richten. Deze KPI-rapportage wordt op basis van de wettelijke plicht door ons vastgesteld en ter kennisgeving naar de raad gestuurd. Het gaat hierbij om de horizontale verantwoording. Tijdens het gesprek met de Archiefinspecteur hebben wij laten zien bereid te zijn het archief op termijn aan te pakken. Deze nulmeting geeft ons belangrijke inzichten die in het onderzoek naar informatiemanagement meegenomen kunnen worden. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek kan de duurzame inrichting worden gerealiseerd. Dit maakt dat de IBT-score momenteel naar verwachting op oranje blijft en niet naar rood dreigt te gaan.

Domein Wro

De al eerder geuite zorgen door de provincie over dit toezichtdomein hebben wij nog niet kunnen wegnemen. De zorgen hebben nadrukkelijk geen betrekking op de onderdelen omgevingsvisie, structuurvisie en bestemmingsplannen. De zorgen zijn er met name ten aanzien van de personele kwetsbaarheid op het onderdeel toezicht- en handhaving. Hier is een relatie met de beoordeling op het toezichtdomein Wabo en daarmee is het van belang dat in het VTH-beleid de uitgangspunten voor RO-toezicht en handhaving zijn opgenomen. In het uitvoeringsprogramma VTH moet duidelijk zijn 'wat doen we wel/niet' qua handhaving en toezicht. En wat de risico's zijn van iets niet doen.

De verwachting is dat de IBT-score groen wordt, zodra de uitgangspunten voor het RO-toezicht en handhaving in het VTH-beleid voldoende en expliciet zijn opgenomen.

Domein huisvesting statushouders

De taakstelling huisvesting statushouders ligt in 2021 dubbel zo hoog als in 2020. In totaal is onze opdracht voor 2021 35 personen te huisvesten, waarvan er nu (augustus) nog 14 moeten worden gehuisvest. Domijn, onze partner in deze opdracht, heeft moeite huisvesting aan te bieden. De oorzaak daarvan ligt, voor zover ons nu bekend, in het gebrek aan woningvoorraad. Wij onderzoeken andere mogelijkheden. Overigens is Haaksbergen niet de enige gemeente die moeite heeft met het behalen van de taakstelling. De verwachting is dat bij het niet volledig behalen van de taakstelling de beoordeling van de provincie niet naar oranje zal gaan.

Domein monumenten.

Op dit moment zijn geen ontwikkelingen te melden, waarvan wij verwachten dat die van invloed zijn op de beoordeling van de toezichthouder. De erfgoedraad is afgetreden. Inmiddels is het besluit genomen de taken tijdelijk over te laten nemen door het Oversticht. Advisering over projecten is daarmee geborgd. In de contacten met de toezichthouder is vorenstaande gemeld. We verwachten een groene IBT-score op dit domein.

Bijlage 6 Portefeuillehouders verdeling

	Omschrijving taakveld	Portefeuillehouder
0	Programma Bestuur en ondersteuning	
0.1	Bestuur	mr. drs. R.G. Welten
0.2	Burgerzaken	mr. drs. R.G. Welten
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	drs. J.H. Scholten
0.4	Overhead	A.B.G.M. Koopman/ mr. drs. R.G. Welten
0.5	Treasury	A.B.G.M. Koopman
0.61	OZB woningen	A.B.G.M. Koopman
0.62	OZB niet-woningen	A.B.G.M. Koopman
0.63	Parkeerbelasting	A.B.G.M. Koopman
0.64	Belastingen overig	A.B.G.M. Koopman
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	A.B.G.M. Koopman
0.8	Overige baten en lasten	A.B.G.M. Koopman
0.9	Vennootschapsbelasting (vpb)	A.B.G.M. Koopman
0.10	Mutaties reserves	A.B.G.M. Koopman
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	A.B.G.M. Koopman
1	Programma Veiligheid	
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	mr. drs. R.G. Welten
1.2	Openbare orde en veiligheid	mr. drs. R.G. Welten
2.	Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	
2.1	Verkeer en vervoer	drs. J. H. Scholten
2.2	Parkeren	drs. J. H. Scholten
2.3	Recreatieve havens	n.v.t.
2.4	Economische havens en waterwegen	n.v.t.
2.5	Openbaar vervoer	drs. J. H. Scholten
3.	Programma Economie	
3.1	Economische ontwikkeling	A.B.G.M. Koopman
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	drs. J.H. Scholten
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	A.B.G.M. Koopman
3.4	Economische promotie	A.B.G.M. Koopman
4.	Programma Onderwijs	
4.1	Openbaar basisonderwijs	A.R. Peppelman
4.2	Onderwijshuisvesting	drs. J. H. Scholten
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	A.R. Peppelman
5.	Programma Sport, cultuur en recreatie	
5.1	Sportbeleid en activering	A.R. Peppelman
5.2	Sportaccomodaties	drs. J. H. Scholten
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	A.R. Peppelman
5.4	Musea	A.R. Peppelman
5.5	Cultureel erfgoed	A.R. Peppelman
5.6	Media	A.R. Peppelman
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	drs. J. H. Scholten/ A.B.G.M. Koopman
6.	Programma Sociaal domein	
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	A.R. Peppelman
6.2	Wijkteams	A.R. Peppelman
6.3	Inkomensregelingen	A.R. Peppelman
6.4	Begeleide participatie	A.R. Peppelman
6.5	Arbeidsparticipatie	A.R. Peppelman
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	A.R. Peppelman
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	A.R. Peppelman
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	A.R. Peppelman
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	A.R. Peppelman
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	A.R. Peppelman
7.	Programma Volksgezondheid en milieu	
7.1	Volksgezondheid	A.R. Peppelman
7.2	Riolering	drs. J. H. Scholten
7.3	Afval	A.B.G.M. Koopman
7.4	Milieubeheer	A.B.G.M. Koopman
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	mr. drs. R.G. Welten
8.	Programma Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	
8.1	Ruimtelijke ordening	drs. J. H. Scholten
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	drs. J. H. Scholten
8.3	Wonen en bouwen	drs. J. H. Scholten

Bijlage 7 Afkortingenlijst

A

AB	-	Algemeen Bestuur
Appa	-	Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
AR	-	Algemene reserve
AVG	-	Algemene Verordening Gegevensbescherming

B

BOA	-	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BBV	-	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BCF	-	Btw-compensatiefonds
BUIG	-	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BOR	-	Beheer Openbare Ruimte
BNG	-	Bank Nederlandse Gemeenten
Btw	-	Belasting toegevoegde waarde

C

COELO	-	Centrum Onderzoek Economie Lagere Overheden
COVID-19	-	Coronavirus

D

E

E-HRM	-	Electronic Human-Resource-Management
-------	---	--------------------------------------

F

Fido	-	Wet financiering decentrale overheden
Fte	-	Fulltime equivalent

G

GBTwente	-	Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
GGD	-	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GOAB	-	Gemeentelijke Onderwijsachterstandenbeleid
GRP	-	Gemeentelijk Rioleringsplan
GVVP	-	Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan

H

HOV	-	Haaksbergse Ondernemers Vereniging
-----	---	------------------------------------

I

IKC	-	Integraal Kindcentrum
IVP	-	Integraal Veiligheidsplan

J

K

KGO	-	Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving
-----	---	----------------------------------

L

LEADER	-	Europees subsidieprogramma voor plattelandontwikkeling
LED	-	Light Emitting Diode
LSA	-	Lokale Samenwerkingsagenda

LETS	-	Lokaal Economisch Transactie Systeem
M		
N		
NMO	-	Natuur en Milieu Overijssel
O		
ODT	-	Omgevingsdienst Twente
OLCT	-	Openbaar Lichaam Crematoria Twente
OZB	-	Onroerendezaakbelastingen
OZJT	-	Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp Twente
P		
POC	-	Percentage of completion
Q		
R		
RIEC	-	Regionaal Informatie en Expertisecentrum
S		
SON	-	Stadsbank Oost-Nederland
SPUK	-	Regeling specifieke uitkering stimulering sport
SWB	-	Sociaal Werkvoorzieningsbedrijf
T		
TOZO	-	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
U		
V		
VAB	-	Vrijkomende Agrarische Bebouwing
VNG	-	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VRT	-	Veiligheidsregio Twente
VTT	-	Veilig Thuis Twente
VVE	-	Voorschoolse- en Vroegschoolse Educatie
W		
WAK	-	Week van de Amateurkunst
WAZO	-	Wet arbeid en zorg
Wlz	-	Wet langdurige zorg
Wmo	-	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wnra	-	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
WOZ	-	Waardering onroerende zaken
Wsnp	-	Wettelijke schuldsanering natuurlijke personen
Wsw	-	Wet sociale werkvoorziening
X		
Y		
Z		
ZIN	-	Zorg in Natura